

HAZİRAN 2021

Yüksek Lisans / Mimarlık

TÜLAY SÖNMEZ

T.C.

HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

GÖREME 433 PARSEL 3 PAFTA'DAKİ HATİCE
İKMAN EVİ RESTORASYON ÖNERİSİ

MİMARLIK ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜLAY SÖNMEZ
HAZİRAN 2021

**Göreme 433 Parsel 3 Pafta'daki Hatice İkmán Evi
Restorasyon Önerisi**

**Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Mimarlık
Yüksek Lisans Tezi**

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Tülay KARADAYI YENİCE

Tülay Sönmez

Haziran 2021

© 2021 [Tülay Sönmez]

**LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜNE
YÜKSEK LİSANS KABUL VE ONAY FORMU**

Mimarlık Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi **Tülay SÖNMEZ** tarafından hazırlanan “**Göreme 433 Parsel 3 Pafta’daki Hatice İkmân Evi Restorasyon Önerisi**” başlıklı tez, **25/06/2021** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucu **başarılı** bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Görevi

Unvanı, Adı ve Soyadı

İmzası:

Kurumu/Üniversitesi

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Tülay
KARADAYI YENİCE

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Jüri Başkanı

Dr. Öğr. Üyesi Esra GÜRBÜZ
YILDIRIM

Gaziantep Üniversitesi

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Esra AVLANMAZ
BİLECEN

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Bu tez Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. İbrahim Halil GÜZELBEY

Enstitü Müdürü

İlgili tezin akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını ve kullanılan tüm literatür bilgilerinin referans gösterilerek ilgili tezde yer aldığını beyan ederim.

Tülay SÖNMEZ

ÖZET

GÖREME 433 PARSEL 3 PAFTA'DAKİ HATİCE İKMAN EVİ RESTORASYON ÖNERİSİ

SÖNMEZ, Tülay

Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Ana Bilim Dalı

Tez Yöneticisi: Dr. Öğr. Üyesi Tülay KARADAYI YENİCE

Mayıs 2021

126 sayfa

Geçmişini yansıtan benzersiz yapılardan olan Kapadokya Bölgesi'ndeki Göreme beldesinde bulunan sivil mimari yapıların yok olmasının önlenmesi ve varlıklarını sürdürebilmesi, koruma önlemlerinin alınmasına ve bu yapıların kullanımının devamlılığına bağlıdır. Bunun için yapıların belgelenmesi ve gereken koruma önlemlerinin alınması önemli aşamaları oluşturmaktadır. Diğer yandan koruma sürecinde, tarihi yapıların işlevini yeniden değerlendirerek bu yapıları kamusal kullanıma sunmak, halka tarihi eser farkındalığı kazandırılması açısından önemlidir. Bu çalışmada, özgün sivil mimarlık örneklerinden olan ve gerekli koruma önlemleri alınmadığı takdirde yok olma tehlikesi taşıyan Nevşehir ili Göreme beldesindeki, Hatice İKman Evi için koruma ve sağlamlaştırma projesi oluşturulmuştur.

Tez çalışmasında ilk olarak çalışmanın amacı, kapsamı ve araştırma yöntemleri belirtilmiştir. İkinci bölümünde Göreme'nin fiziki, sosyal ve mimari özelliklerinden, Göreme Tarihi Milli Park ve Göreme Açık Hava Müzesi'nden bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde; Hatice İKman Evi'nin mevcut durumu, bulunduğu çevre, mimari elemanları, cephe ve plan tipolojisi, röleve teknik yöntemleri kullanılarak görsel, yazılı ve bilgisayar destekli çizimler ve analizler ile ortaya konulmuştur. Bu çalışmayı takip eden dördüncü bölümde; Yapılan analizler, analogi çalışması, sözlü anlatımlar ve mimari gereklilik doğrultusunda yapının yapıldığı dönemdeki özgün durumunun tespiti için, yapıdan gelen izler ve elde edilen verilere göre restitüsyon

projesi hazırlanmıştır. Son olarak rölöve ve restitüsyon çalışmaları sonucunda, yapının Butik Otel olarak kullanılması işlev önerisi ile restorasyon ve yeniden işlevlendirme projeleri oluşturularak çalışma tamamlanmıştır. Çalışma sonucunda, tarihi yapıların tadilat ve kullanımları sırasında sahip oldukları özgün malzeme ve değerlerine zarar verilmemesinin altı çizilerek yapıya verilen yeni işlevi ile mimari mirasın sürdürülebilirliğine, koruma kullanma dengesinin sağlanmasına ve gelecek nesillere aktarılmasına katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kapadokya, Göreme, İsalı Mahallesi, Koruma, Restorasyon

ABSTRACT

RESTORATION PROPOSAL FOR THE HATİCE İKMAN HOUSE IN GÖREME 433 PARCEL 3 PAGE

SÖNMEZ, Tülay

M.Sc. in Architecture

Supervisor(s): Assist. Prof. Dr. Tülay KARADAYI YENİCE

May 2021

126 pages

Preventing the destruction of the civil architectural structures in Göreme town in the Cappadocia Region, which is one of the unique structures reflecting the past, and their survival depends on the taking of protection measures and the continuity of these structures. On the otherhand, during the conservation process, re-evaluating the functions of historical buildings and presenting these structures to public use is important in terms of raising awareness of historical art if acts to the public. In this study, it is aimed to create a restoration and refunctioning Project for Hatice İkman House in Göreme, Nevşehir, which is one of the original examples of civil architectureand is in danger of extinction if the necessary protection measures are not taken.

In the thesis study, firstly, the purpose, scope and research methods of the study were specified. In the second part, the physical, social and architectural features of Göreme, Göreme Historical National Park and Göreme Open Air Museum are mentioned. In the third part; The current situation of the Hatice İkman House has been revealed with visual, written and computer-aided drawings and analyzes using the surrounding environment, architectural elements, facadeand plan typology, survey technical methods. In the fourth section following this study; A restitution Project was prepared according to the tracesand data obtained from the building in order to determine the original state of the building in line with the analyzes, analogy studies, verbal expressions and architectural necessity. Finally, as a result of the

survey and restitution studies, the restoration and re-function projects were created with the function proposal to use the building as a boutique hotel and the work was completed. Values of historical buildings are not damaged during their renovation and use, and to contribute to the sustainability of the architectural heritage, to ensure the balance of protection and use and to transfer it to future generations with its new function.

Keywords: Cappadocia, Göreme, İsalı Mahallesi, Conservation, Restoration

TEŞEKKÜR

Lisansüstü eğitimime başlamama vesile olan ve tez çalışma süresince tüm bilgilerini benimle paylaşmaktan kaçınmayan, her türlü konuda desteğini benden esirgemeyen ve tezimde büyük emeği olan, aynı zamanda kişilik olarak ta bana çok şey katan Hasan Kalyoncu Üniversitesi öğretim üyelerinden danışman hocam, sayın Dr. Öğr. Üyesi Tülay KARADAYI YENİCE 'ye teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Örneklerin toplanmasında, gerekli arşiv ve belgelerin okunması konusunda yardımcı olan Kübra AYAZOĞLU, Duygu ÇEKİÇ ve Fatih SÖNMEZ 'e, desteklerini benden esirgemeyen değerli arkadaşlarım ve öğretmenim Ayşe ATA 'ya çok teşekkür ederim.

Çalışma süresince beni hep destekleyen sevgili babam Ahmet DİLCİ ve annem Miyase DİLCİ'ye, her zaman yanımda olan kardeşim Tuğçe DİLCİ'ye sonsuz teşekkür ederim. Çalışma zamanlarımda bana vakit ayıran ikinci ailem SÖNMEZ ailesine teşekkürü borç bilirim.

Tüm koşullarda beni destekleyen, yanımda olan, gecesini gündüzüne katan değerli eşim Mimar Erhan SÖNMEZ ve karnımdayken bu serüven ile tanışan bana güç veren oğlum Etkä SÖNMEZ'e teşekkürlerimi sunarım.

En çok da başarabileceğime inandığım için kendime teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
TEŞEKKÜR	ix
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Amacı.....	2
1.2 Çalışmanın Kapsamı ve Yöntemi	2
BÖLÜM 2	4
GÖREME'NİN FİZİKİ, SOSYAL VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	4
2.1 Fiziki Özellikleri	4
2.1.1 Coğrafi Konumu ve Topografyası	4
2.2 Sosyal Özellikleri.....	6
2.2.1 Kapadokya Bölgesi ve Göreme'nin Tarihi Gelişimi	7
2.3 Mimari Özellikleri	11
2.3.1 Dini Yapılar	11
2.3.2 Geleneksel Göreme Evleri ve Yapım Teknikleri.....	13
2.3.3 Doğal Varlıklar	20
2.4 Göreme Tarihi Milli Parkı	21
2.5 Göreme Açık Hava Müzesi.....	22
BÖLÜM 3	24
HATİCE İKMAN EVİ TARİHİ VE MİMARİSİ	24
3.1 Yapının Konumu ve Tarihçesi	24
3.2 Yapının Planı	26

3.3 Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri.....	38
3.4 Cephe Özellikleri	41
3.5 Yapıdaki Bozulmalar	44
BÖLÜM 4.....	47
RESTİTÜSYON PROJESİ	47
4.1 Plan Restitüsyonu.....	48
4.2 Kesit Restitüsyonu	50
4.3 Cephe Restitüsyonu	51
BÖLÜM 5.....	52
RESTORASYON	52
5.1 Hatice İkman Evi Plan Restorasyon Önerisi.....	55
5.2 Yapıya Önerilen Müdahale Teknikleri	57
5.2.1 Sağlamaştırma	57
5.1.2 Temizleme	58
5.1.3 Tamamlama	59
BÖLÜM 6.....	63
SONUÇ.....	63
KAYNAKÇA	69
EKLER.....	72
EK 1-16 Rölöve Projesi Çizimleri	72
EK 17 Yapı Tapu Kayıt Belgesi	88
EK 18 Yapıya Ait Tescil Fişi	89
EK 19 Yapı Kadastro Haritası	90
EK 20-29 Restitüsyon Projesi Çizimleri	91
EK 30-39 Restitüsyon Projesi Çizimleri.....	101

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 2.1. Göreme Bölgesi'ndeki Dini Yapılar	12
Tablo 2.2. Göreme'deki Doğal Varlıklar	21
Tablo 6.1. Vaziyet Planı Sonuç Tablosu	64
Tablo 6.2. -2.00 Planı Sonuç Tablosu	64
Tablo 6.3. +0.00 Planı Sonuç Tablosu	65
Tablo 6.4. +3.96 Planı Sonuç Tablosu	66
Tablo 6.5. Kuzey Cephesi Sonuç Tablosu	67

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1. Göreme Kasabası Genel Görünüş (2021).....	5
Şekil 2.2. Kapadokya Bölgesi Jeolojik Karakteri (Toprak, 1998, s. 56)	6
Şekil 2.3. İlk Çağlarda Kapadokya (Kapadokya Peri Bacaları, 2019).....	8
Şekil 2.4. 21.Y.Y Kapadokya Bölgesi (URL-1)	11
Şekil 2.5. Durmuş Kadir Kilisesi'nden Bir Görüntü (2021)	12
Şekil 2.6. Kızlar ve Erkekler Manastırı'ndan Bir Görüntü (2021)	12
Şekil 2.7. Merkez Cami'den Bir Görüntü (2021)	13
Şekil 2.8. Halil Ağa Cami'den Bir Görüntü (2021).....	13
Şekil 2.9. Kayaoyma ve Yığma Birimlerinin Üreme Şeması	14
Şekil 2.10. Kayaoyma Konut Geleneğinden Göreme Evlerinden Bir Örnek	16
Şekil 2.11. Geleneksel Göreme Yığma Evi	17
Şekil 2.12. Mağara Mutfağında Gözleme ve Çay Seti	18
Şekil 2.13. Kilitli Toprak Şömine ve Kuru Gübre	18
Şekil 2.14. Mağara Mutfak Kısmı	18
Şekil 2.15. Mağara Kilerinde Sebze Zulası ve Testiler	19
Şekil 2.16. TV, radyo Kaydedici ve Dikiş Makinesi	19
Şekil 2.17. İç Avluda Mutfak ve Lavabo Alanı	19
Şekil 2.18. Geçici Bir Şömine ve Kalıplaşmış Kil Karışımı	19
Şekil 2.19. Daireden Ayrı Yapılmış Tuvalet	19
Şekil 2.20. Bir Avluda Yemek Pişirmek.....	19
Şekil 2.21. Oturma Odasında Soba	19
Şekil 2.22. Dağlıdere Vadi (Aşıklar Vadisi) (2021)	21
Şekil 2.23. Göreme Tarihi Milli Parkı'ndan Bir Görünüm (2021).....	22
Şekil 2.24. Göreme Açık Hava Müzesi'nin Görünümü (2021).....	23
Şekil 2.25. Göreme Açık Hava Müzesi'nin Planı.....	23
Şekil 3.1. Hatice İkmân Evi'nin Haritadan Görünümü	24
Şekil 3.2. Hatice İkmân Evi'nin Bahçeden Görüntüsü	25
Şekil 3.3. Hatice İkmân Evi'nin Bahçeden Görüntüsü	25
Şekil 3.4. Yapıdaki "Maşallah" Yazısı (2021).....	26

Şekil 3.5. B01'den Görünüş (2021)	27
Şekil 3.6. B02'den Görünüş (2021)	27
Şekil 3.7. B03'den Görünüş (2021)	28
Şekil 3.8. Z01'deki Sedir ve Ahşap Dolap Görüntüsü (2020).....	29
Şekil 3.9. Z01'deki Nişler, Z02 ve Yüklük Görüntüsü (2021)	29
Şekil 3.10. Z03'den Görünüş (2021)	30
Şekil 3.11. Z03'deki Taş Merdiven (2021).....	30
Şekil 3.12. Z04'den Görünüş (2021)	30
Şekil 3.13. Z04'dekiZ05 Bölümü (2021).....	30
Şekil 3.14. Z06'dan Görünüş (2021)	31
Şekil 3.15. Z06'daki Taş Tezgah (2021)	31
Şekil 3.16. Z07'den Görünüş (2021).....	31
Şekil 3.17. Z07'den Görünüş (2021).....	32
Şekil 3.18. I01'deki Sedir ve Yunmalık (2020)	32
Şekil 3.19. I01'deki Tavan Görüntüsü (2021)	33
Şekil 3.20. I01'deki Niş Dolap (2020)	33
Şekil 3.21. I01'deki Niş Detayı (2020).....	33
Şekil 3.22. I02'denI03, I03, I04 ve Çatıya Geçiş Görüntüsü (2020).....	34
Şekil 3.23. I02'nin Tavandaki Deformasyonlar (2020).....	34
Şekil 3.24. I03'den Görünüş (2021)	35
Şekil 3.25. I03'den Görünüş (2021)	35
Şekil 3.26. I04'deki Nişler ve Kapatılmış Pencere (2021).....	36
Şekil 3.27. I04'den Görüntü (2021)	36
Şekil 3.28. +7.92 Kotlu Damdan Görüntü (2021)	37
Şekil 3.29. +7.19 Kotlu Çatıdan Görüntü (2021)	37
Şekil 3.30. Bahçe Dış Duvarları (2020).....	38
Şekil 3.31. Z07'nin Duvarı (2020)	38
Şekil 3.32. Z03'denI02'ye Bağlanan Ahşap Kapı (2020).....	39
Şekil 3.33. I02'den Çatıya Çıkan Merdiven (2021)	39
Şekil 3.34. I01'deki Beton-Toprak Zemin Kaplaması (2020).....	39
Şekil 3.35. Z01'deki Ahşap Zemin Kaplaması (2020)	39
Şekil 3.36. I02'dekiMuhdes Betonarme Tavan (2020).....	40
Şekil 3.37. B02'deki Taş Kemer Kaplaması (2020).....	40
Şekil 3.38. Hatice İkmán Evi Çatı Görüntüsü (2020).....	40
Şekil 3.39. Doğu Bahçe Duvar Cephesi (2021).....	41

Şekil 3.40. Kuzey Bahçe Duvar Cephesi (2021)	42
Şekil 3.41. Yapı Kuzey Cephesi (2020)	42
Şekil 3.42. Yapı Kuzey Cephesi (2020)	43
Şekil 3.43. Cephedeki Dökülmeler ve Pencereler (2020).....	44
Şekil 3.44. Cephedeki Kat Silmesi (2020).....	44
Şekil 3.45. B03 Odasının Yıkılmış Tavanı (2021)	44
Şekil 3.46. +0.00 Kot Avluda Bulunan Z07 Odasının Yıkılmış Hali (2020)	45
Şekil 3.47. I04Mahalinin Çatıdan Su Alması Nedeniyle Beton Tavanda Oluşan Çürüme ve Duvardaki Çatlaklar (2020).....	46
Şekil 3.48. Çatıdan Su Alan B01 Tonozunda Görülen Su Problemleri (2020)	46
Şekil 3.49. Toprak kotundaki su ve nemden kaynaklı derz boşalmaları (2020).....	46
Şekil 3.50. Toprak kotuna yakın yerlerde su ve nemden kaynaklı erimiş ve yüzey kaybına uğramış taşlar (2020).....	46
Şekil 4.1. B03'deki Kapatılmış Kemerli Kapı (2020)	49
Şekil 4.2. Z07 Tandır Odasının Yıkılan Tavanı (2020).....	49
Şekil 4.3. Z06'dakiMuhdes Lavabo (2020).....	49
Şekil 4.4. I02'dekiMuhdes Merdiven Ve Betonarme Tavan (2020)	50
Şekil 4.5. I04'deki Kapatılan Pencere (2020).....	50
Şekil 5.1. Z04 Numaralı Odanın Mevcut Görüntüsü (2020)	55
Şekil 5.2. Z07 Numaralı Odanın Mevcut Görüntüsü (2020)	55
Şekil 5.3. I03'den Görüntü (2020).....	56
Şekil 5.4. I02'den Görüntü (2020).....	56
Şekil 5.5. Z04'deki Deforme Olmuş Kısımlar (2020)	58
Şekil 5.6. Z07'deki Deforme Olmuş Kısımlar (2020)	58
Şekil 5.7. I02'deki Deforme Olmuş Kısımlar (2020)	59
Şekil 5.8. I03'deki Deforme Olmuş Kısımlar (2020)	59
Şekil 5.9. Z07'den Mevcut Görüntü (2020)	60
Şekil 5.10. I04'deki bir pencerenin mevcut görünümü (2020).....	60
Şekil 5.11. I04'den Mevcut Görüntü (2020).....	61
Şekil 5.12. I01'de bulunan helanın mevcut görünümü (2020)	61
Şekil 5.13. Z04'den Mevcut Görüntü (2020).....	62
Şekil 5.14. Z02'den mevcut görünüm (2020).....	62

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Kapadokya Bölgesi'nin tarihsel süreçteki sınırları değişken olmakla birlikte, jeolojik yapısı ve gösterdiği yöresel mimari özellikler doğrultusunda başta Nevşehir olmak üzere Kırşehir, Niğde, Aksaray ve Kayseri illerine yayılmış bir bölgedir. Kapadokya Bölgesi'nde tarihsel gelişime bağlı olarak mimari çeşitlenmiş ve farklı yapı tipleri gelişmiştir. Yerleşim alanları, bölgenin jeolojik yapısına bağlı olarak düz araziye, vadi yamacına ve büyük volkanik tüf kayaların eteğine kurulmuş ve gelişmiştir. Özellikle Nevşehir yöresinde kaya oyma yapılar bölgenin karakteristik özelliğini oluşturmaktadır. Peri bacaları içindeki yaşam alanları ve diğer kaya oyma yerleşimler doğal peyzajla uyum içerisindedir. Uçhisar, Ortahisar, Göreme, Ürgüp yerleşimleri buna örnek olarak verilebilir.

Ayrıca kaya oyma mekânlarla ilişkili ya da ilişkisiz olan yığma yapılarda da benzer uyum görülmektedir. Tüflerin kolay işlenebilir olması peri bacalarının içinde, vadi yamaçlarında ve yer altında farklı kotlarda kaya mekânların gelişmesine imkân tanımıştır. Kaya oyma mekânların haricinde, ocaktan çıkarıldığında yumuşak ve kolay işlenebilen, atmosfer koşullarında sertleşen bir malzeme olan tüfler, yığma yapıların inşasında da en temel yapı malzemesi olmuştur. Buna bağlı olarak bölgede farklı işlevlere sahip birçok yapıda bölgenin mimari karakterini yansıtan üç tip yapım sistemi gözlenmiştir. Bunlar kaya oyma, yığma ve karma yapılardır. Kaya oyma mekânlar ya vadi yamaçlarında ya da peri bacalarının içine oyulmuştur. Peri bacalarının içerisine oyulan mekânlar genellikle birkaç katlıdır. Yığma yapım sistemi ile yapılmış yapı tiplerine han, hamam, cami, gibi anıtsal yapılardan sivil mimarlık örneklerine kadar birçok farklı işlevde rastlanmaktadır. Karma yapılar; kayaya oyulan bir mekânın önüne, yığma ek mekânlar eklenerek meydana getirilmişlerdir. Çoğunlukla bir yamaca yaslı olarak meydana gelmekte ve farklı kotlara oturmaktadırlar.

Göreme peribacalarının içinde yerleşim süren 2000 nüfuslu bir kasabadır. İçerisinde birçok dini mekan bulunduran Göreme Açık Hava Müze'si burada bulunmamaktadır. Göreme kasabasında bir vadi oluşturan alanda kaya bloklarının içine oyulmuş kiliseler, şapeller, yemekhaneler ve oturma mekânları içeren Göreme Açık Hava Müzesi, MS 4. yüzyıldan 13. yüzyıla kadar yoğun bir şekilde manastır hayatına ev sahipliği etmiş bir kaya yerleşim yeridir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, <http://www.muze.gov.tr/>).

Kapadokya Bölgesi'nin gözde beldesi olan Göreme'deki yapıların çoğunluğu kaya oymadır. Buradaki yapılar aşınım olayları sonucu değişik ve güzel görünümlere sahip olmuştur. İnsanlar, yörede doğayı yeraltında ve yerüstünde biçimlendirmişlerdir. Yaşam yerleri olarak seçilen Göreme zamanla kültürel bir değer kazanmıştır. Turizm için önemli bir yere sahip olan Göreme'deki bu oyma yapılar, yığma yapılarla desteklenerek ticaret amaçlı kullanılmaya başlanılmıştır.

Göreme'deki yapıların büyük çoğunluğu konut kimliğinden otel kimliğine işlev değiştirmiştir. Beldenin konut kimliğini en iyi şekilde yansıtan örneklerden biri olan, 433 parsel, 3 paftada yer alan geleneksel sivil mimarlık örneği Hatice İkmân Evi, önemli bir lokasyon üzerinde bulunmasına karşın kullanım dışı ve bakımsız haldedir. Yapının ilk yapıldığı zamandaki yaşayan halini geri kazanmak için gerekli öneriler sonrasında yapının Butik Otel olarak hizmet vermesi amaçlanmıştır.

1.1 Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Göreme'de bulunan Hatice İkmân Evi'nin, halkın kültürel mirasa bakış açısının değiştirilmesi ve kaybolmaya yüz tutmuş mirasa sahip çıkma bilincinin oluşturulmasıyla, yapının ilk yapıldığı zamanda olduğu gibi yaşayan haline döndürülerek, topluma geri kazandırılması amaç edinilerek restorasyon önerisini geliştirmektir. Bu kapsamda Hatice İkmân Evi'nin detaylı biçimde analiz edilmesi ve geçmişten günümüze geçirdiği değişikliklerin belirlenmesi, bölge dokusuna uyumlu biçimde restorasyon önerisinin sunulması ve bölgeyi sürdürülebilir hale getirecek, turizm açısından faydalı hale getirecek bir kullanım amaçlanmaktadır.

1.2 Çalışmanın Kapsamı ve Yöntemi

Çalışmanın kapsamı, Hatice İkmân Evi'nin durumunun ve günümüze dek geçirmiş olduğu değişikliklerin belirlenmesi, bu bilgilerin yazılı, sözlü ve resimli belgelerle

desteklenerek yapının aslına sadık kalınarak ve Göreme bölgesinin yapısıyla da uyumlu olacak biçimde restorasyon önerisi geliştirmektedir.

Öncelikle Hatice İkmân Evi'nin geleneksel ve modern yöntemler birlikte kullanılarak, rölöve projeleri oluşturulmuştur. Bu projeler üzerinde evdeki bozulmalar belirlenmiş ve haritalandırılmıştır. Hatice İkmân Evi'nin genel özellikleri tarihlendirme ve restitüsyonda temel alınacak değerlendirme verilerine ulaşmak için, "Geleneksel Türk Evleri" ve "Göreme Evleri" ile karşılaştırılmıştır. Bu bağlamda Göreme Kentsel Sit Alanı içerisinde bulunan tescilli ve tescilsiz geleneksel yapılar incelenmiştir. Bu yapılardan bir bölümünün içine girilebilmiş ve plan şemaları ile ve plan elemanları gibi detaylı bilgilere ulaşılmıştır. İçerisine girilemeyen yapılar ise konum, cephe, yapılm sistemi, kat sayısı gibi dış özellikleri ile incelemeye konu olmuşlardır. Değerlendirmeler sonrasında; Göreme geleneksel konutların ortak özellikleri tespit edilmiş ve Hatice İkmân Evi'nin bu yapılar arasındaki konumu belirlenmiştir.

Çalışma kapsamında yapının inşasından günümüze değin geçirmiş olduğu değişim ve maruz kaldığı eklentilerin saptanması yapılmış ve bilinirlik derecesi gibi ara çalışmalardan elde edilen bilgilerle restitüsyon önerisi oluşturulmuştur.

Karşılaştırmalı çalışma ve konut tipolojisinden de faydalanılarak Hatice İkmân Evi'nin günümüze kadar uğradığı değişiklikler belirlenmiş ve özgün hali tespit edilerek restorasyon çalışması için temel veriler hazırlanmıştır. Yakın çevre özellikleri göz önüne alınarak yapıya ait tüm bilgileri veriler değerlendirilmiştir. Böylece çalışma sonucunda sürdürülebilir bir korumacılık yaklaşımıyla yapının özgün mimari özellikleri de korunarak uygulanabilir bir restorasyon önerisi geliştirilmiştir.

BÖLÜM 2

GÖREME’NİN FİZİKİ, SOSYAL VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ

Araştırmada ele alınan Hatice İkmân Evi’nin içinde bulunduğu mimariyi ve coğrafyayı anlamak faydalı olacaktır. Bu bölümde, Göreme Bölgesi’nin fiziki, sosyal ve mimari özellikleri detaylı şekilde ele alınmaktadır. Ardından Göreme Tarihi Milli Parkı ve Göreme Açık Hava Müzesi incelenmektedir. Bu sayede araştırma kapsamında ele alınan Hatice İkmân Evi’nin içinde bulunduğu bölge daha iyi anlaşılacaktır.

2.1 Göreme’nin Fiziki Özellikleri

2.1.1 Coğrafi Konumu ve Topografyası

Göreme, Nevşehir’e 10 km mesafede, Nevşehir, Ürgüp ve Avanos üçgeninin arasında çevresi vadilerle sarılı bir alanda yer almaktadır. Kapadokya’nın topografik yapısı ile Göreme ve çevresinin yapısı aynı özellikleri taşımaktadır. Karasal iklimin hakim olduğu bölgede yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlı geçmektedir. Bölgenin bitki örtüsü, yılın çok az bir zamanında yağış alması sebebiyle bozkırdır. Kışın sıcaklık sıfır derecenin altına indiğinden dolayı bölgede don olayı gerçekleşebilmekte, bölgede kış ve bahar mevsimlerinde güney ve batı rüzgarları eserken yaz aylarında kuzey ve doğu rüzgarları görülmektedir. Kapadokya’daki kayaların değişik şekillerde olmalarının sebebi, yumuşak tüften oluşmuş olan kayaların zor iklim koşulları sebebiyle erozyona uğramış olmasıdır.

Erozyon ve volkanik sarsıntılar sonucunda, Göreme Vadisi 12’nin arazi yapısı meydana gelmiştir. Arazideki yüzey şekilleri sel yataklarını, dar ve derin vadileri ve peri bacalarını barındırmaktadır (Ötüken, 1987, s. 7). Bölgedeki yerleşim genelde monolit kaya kütlelerinin oyularak açılan iç kısımlarına veya vadi yamaçlarına kurulmuştur (Şekil 2.1). Peri bacalarının içinde kilise, manastır, şapel gibi yapılar, yine oyularak oluşturulmuş alanlar ve yığma şeklinde evler bulunmaktadır. Yapılar içinde aşırı soğuk ve aşırı sıcaklardan korunmak amacıyla kesme taşlarla inşa edilen ek yapılar da vardır. Yerel halkın geçimini turizmden sağladığı bölgede pek çok

konaklama tesisi bulunmakta olup, erozyon sebebiyle tarım faaliyetleri oldukça azdır.

Şekil 2.1: Göreme Kasabası Genel Görünüş (2021)

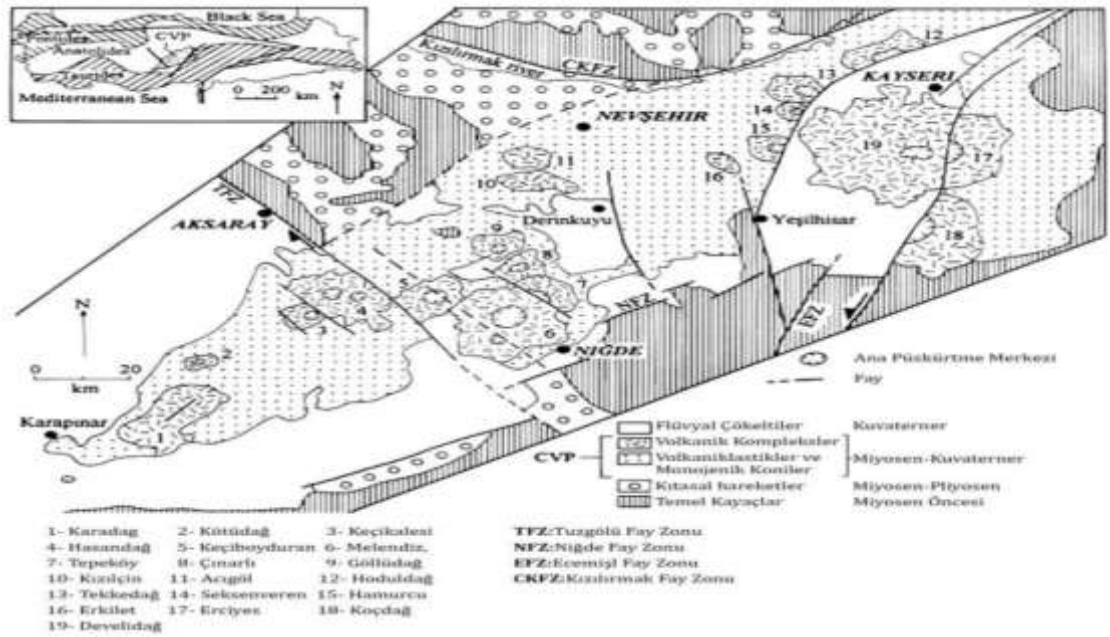
Bölgenin Roma döneminde Avanosluların mezar 13 yeri olarak işlev gördüğü tahmin edilmekte, buna kanıt olarak da bölge merkezinde bulunan Roma mezarı ve etrafında kaya mezarları gösterilmektedir. Monolit kayalara oyularak oluşturulan mezarların alt kısımları, aşınma sebebiyle zarar görmüştür (Korat, 2018, s. 178; Yenipınar, Rehber, Ermiş, Orhan, & Gülyaz, 1998, s. 129).

Kapadokya bölgesinin jeolojik yapısı, yaklaşık 13,7 milyon yıl öncesinde, 3. Jeolojik dönemde “neojen” adı verilen volkanik ve atmosferik faaliyetler sonucunda oluşmuştur(Giovannini, 1971, s. 51-52). Yapılan incelemelerden edinilen bilgilere göre bu faaliyetlerden Ürgüp ve çevresinde gerçekleşenler, 1. yüzyılın bitiminden Pliyosen dönemine kadar devam etmiştir (Pasquare, Poli, Vezzoli, & Zanchi, 1988, s. 221-222). Bu faaliyetler sonucu meydana gelen oluşumlar, “Holosen Dönemi” adı verilen günümüze kadar gelmiştir. Birden fazla volkanik patlamalar sonucunda ortaya çıkan tüf ve kül gibi piroklastik materyaller, patlamaların büyüklüğüyle paralel olarak büyük bölgelere dağılmış, bu dağılma sonucunda platolar, göller ve nehir yataklarında çeşitli sertlik ve kalınlıkta tüf katmanları meydana gelmiştir (Gülyaz, World Heritage in Cappadocia, 2012, s. 23-24).

Bölgede volkanik faaliyetler sonucu ortaya çıkan tüf ve kül tabakalarının sertleşip taşlaşması sonucu oluşan ignimbrit tüfleri yer almaktadır. Ayrıca lahar, tüfit, volkan külü, kumtaşı, marn, bazalt ve aglomera gibi jeolojik kayaç türleri de bölgede yer alan kayaç türlerindedir. Bu materyallerden oluşan platolarda Kızılırmak, Mavruca

ve Melendiz gibi su kaynaklarının hidrografiya etkisi görülmektedir. Bölgedeki görünüm, tuf katmanlarının aşınarak şekil değiştirmesi sonucu meydana gelmiştir (Gülyaz, World Heritage in Cappadocia, 2012, s. 25-26). Bölgenin bugünkü halini alana kadar geçirdiği yapısal değişiklikler kuvaterner içerisinde meydana gelmiş, volkanik hareketlilik de Pliosen dönemin döneminde son bulmuştur. Volkanik hareketliliğin bitmesi ve atmosferik olaylar sonucunda tuf katmanları aşınmış, bölgedeki erozyon ise arazinin eğimini etkilemiştir. Ayrıca bölgenin oluşumundaki en önemli sebeplerden biri de volkanik faaliyetler sonucu yer kabuğunun zarar görmesi ve fay alanlarının ortaya çıkmasıdır. Özetle, Kapadokya'yı oluşturan unsurlar; kayan lavlardan meydana gelen dağ etekleri, peri bacaları, kaya yarıkları, volkanik tepeler ve geniş düzlükler olarak sıralanabilir (Şekil 2.2).

Peri bacaları Kapadokya'nın yukarıda bahsedilen doğal olaylar sonucunda meydana gelmiş jeomorfolojik yapılarıdır. Bu yapılar Ürgüp, Uçhisar ve Göreme çevresinde sıkça görülmektedir (Gülyaz, World Heritage in Cappadocia, 2012, s. 29-33).

Şekil 2.2: Kapadokya bölgesi jeolojik karakteri (Toprak, 1998, s. 56)

2.2 Sosyal Özellikleri

Kapadokya ve Göreme Bölgesi'nin sosyal özelliklerinin incelenmesi, araştırmamız kapsamında ele alınan Hatice İkmân Evi'nin restorasyonunda yapılacak öneriler ve düzenlemelerde etkili olacaktır. Bu inceleme sayesinde bölgeye uygun olacak öneriler

ve düzenlemeler yapılacaktır. Bu başlık altında, bölgenin tarihi gelişimi detaylı şekilde ele alınmıştır.

2.2.1 Kapadokya Bölgesi ve Göreme'nin Tarihi Gelişimi

Kapadokya Bölgesine eski tarihlerde Korama, Matiana ve Maccan gibi isimler de verilmiştir. Bu isimlerden en eskisinin “Korama” olduğu tahmin edilmektedir. Prof. Dr. Bilge Umar'ın verdiği bilgiye göre bu isim Luvi lisanında “Yüce Ana Tanrıçanın Halkı” anlamını taşımaktadır. Göreme ile ilgili ilk dokümana 6. yüzyılda ulaşılmıştır. Bölgenin adının “Korama” geçtiği dokümanda, Aziz Hieron'un biyografisi yer almaktadır. Dokümandan edinilen bilgi, Korama bölgesinin dini bir merkez olduğunu ve Avcılar Köyü'ne bağlı olduğunu göstermektedir. Yine bu bilgilere göre Aziz Hieron, 3. yüzyılda Korama'da doğmuş, 30 arkadaşıyla birlikte Malatya'da şehit edilmiş ve öldükten sonra kesilen eli Korama'ya götürülmüştür. Aziz Hieron'un tasvir edildiği bir fresk, Göreme Açık Hava Müzesi'ne bağlı Tokalı Kilise'de bulunmaktadır (Gülyaz, World Heritage in Cappadocia, 2012, s. 24; İşçen & İşçen, 2008; Göreme Belediyesi, 2016).

Hristiyanlık öncesinde pek çok uygarlık, Göreme bölgesine yerleşmişlerdir. Hititler, Asur, Frig, Tabal, Med, Pers, İskender, Selevkoslar, Roma, Bizans, Selçuk, Karamanoğulları ve Osmanlı medeniyetlerinden insanlar, bu bölgede yaşamışlardır. Avanos halkı, Roma hükümdarlığı yıllarında Göreme ve etrafındaki bölgeyi mezarlık olarak kullanmışlardır (Gülyaz, World Heritage in Cappadocia, 2012, s. 24; Demir, 2008; Göreme Belediyesi, 2016). Hristiyan halkın zulme ve baskıya maruz kalıp göçe zorlandığı 7-13. yüzyıllar arasında, halk bu bölgeye göçmüş ve bundan dolayı bölge, Hristiyanlığın merkezlerinden biri kabul edilmiştir. Bölge, 11 ve 13. yüzyıllar arasında bir başpiskoposluk merkezi olarak işlev görmüş ve Viranşehir (Mokisos) tarafından yönetilmiştir (İşçen & İşçen, 2008, s. 50; Gülyaz, World Heritage in Cappadocia, 2012, s. 24; Göreme Belediyesi, 2016).

Göreme bölgesi ve bölgede yer alan 400'den fazla kilise, günümüzde bir açık hava müzesi olarak işlev görmekte ve her yıl dünyadan ve ülke içinden pek çok kişinin uğrak noktası olan bir bölgedir (Jarre, 1992, s. 50). Bölgede inşa edilmiş olan kiliselerle ilgili pek bir bilgiye rastlanmadığından, bu yapılarla ilgili bilgiler yapıların mimarisi ve yapılarda bulunan freskler incelenerek elde edilmektedir (İşçen & İşçen, 2008, s. 50; Göreme Belediyesi, 2016).

1985, s. 5; Ötüken, 1987, s. 8; Thierry, La Cappadoce De L'antiquite au Mayen Age, 2002, s. 19) Bölgedeki önemli yerleşim alanları Neolitik döneme dayanan Aksaray'daki Aşıklıhöyük, Kalkolitik döneme dayanan olan Nevşehir'deki Yeşilöz Höyük, ve Tunç çağına dayanan Kırşehir'deki Kalehöyük olarak sıralanabilir. Bölgedeki diğer yerleşim alanlarına ise Konya, Kayseri ve Niğde şehirlerinin çevresinde rastlanmıştır(Hakman, 2015, s. 43-46). Holosen Çağı'nda oluşturulan köylerde tarım ve hayvancılık faaliyetlerine başlanmış, volkanik maddeden oluşan bir cam türü olan obsidiyen 4 işlenerek ihracatı yapılmıştır (Korat, 2018, s. 27).

Kapadokya, antik çağlarda Anadolu'da yaşamış pek çok uygarlığın hükümdarlığı döneminde göç ve ticaret yollarının güzergahında yer almıştır. Perslerin hakim olduğu yıllarda bölgedeki ticaret yolu, Persapolis'ten başlayıp Efes'te son bulan Kral yolu olarak genişletilmiş, buna bağlı olarak bölgede ticaret gelişerek sürmüştür. Kapadokya'da 200 yıl süren Pers egemenliği, Büyük İskender'le yapılan savaşta Perslerin mağlup edilmesinin ardından son bulmuştur (Hakman, 2015, s. 57). Bölge, Helenistik dönemde ise Büyük İskender ve Persli güçler arasında gerçekleşen güç savaşlarına şahit olmuş, Kapadokya Kralı VIII. Arkhelaos'un ölmesi üzerine Roma'nın bir eyaleti haline gelmiştir (Sevin, 2000, s. 61). 300 yıl süren Roma egemenliğinde (Tekin, 2000, s. 211-218)bölge, M.S. 248-305 yılları arasında Diokletianus tarafından Pontus'a bağlanmış (Hild & Restle, 1981, s. 44; Thierry, La Cappadoce De L'antiquite au Mayen Age, 2002, s. 11-19), Roma İmparatorluğu'nun Batı Roma ve Doğu Roma olarak bölünmesinin ardından Doğu Roma hakimiyetine geçmiştir (Hild & Restle, 1981, s. 70-84).

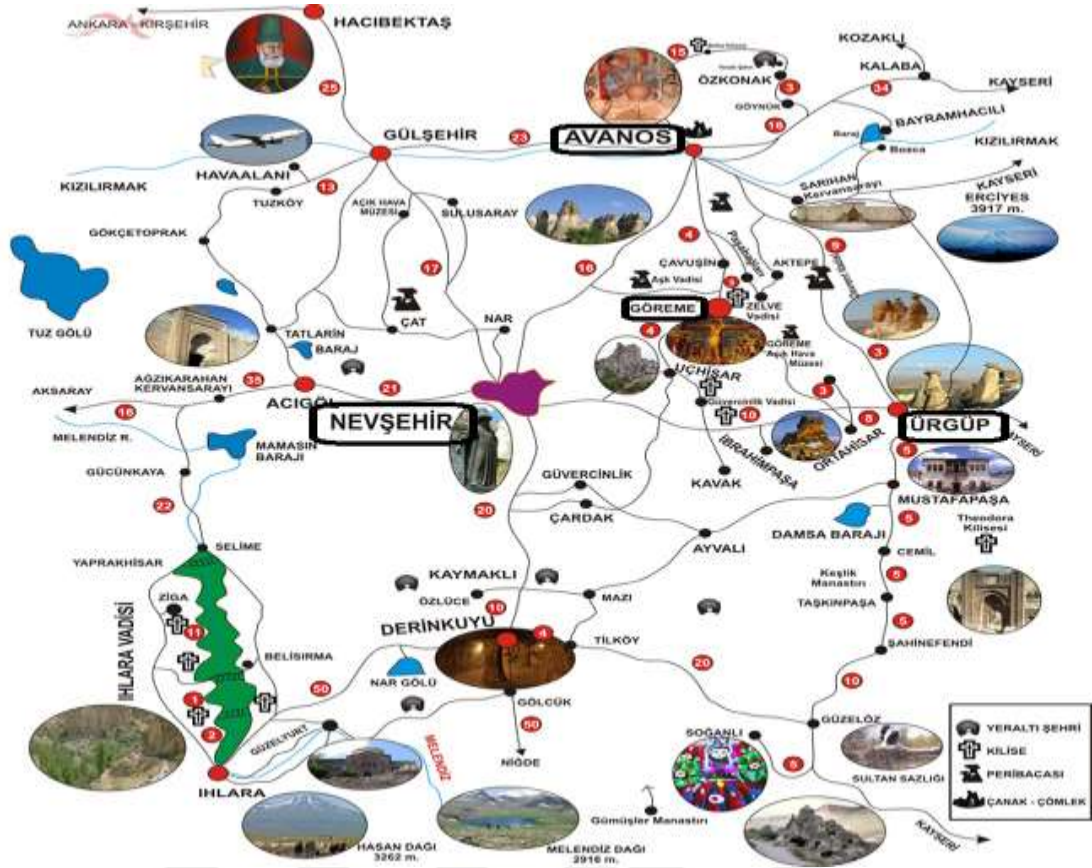
Doğu Roma, ordusundan seçme birlikleri Anadolu'ya konuşlandırmış, yönettiği toprakları thema 6 isminin verildiği politik ve askeri bölümlere ayıran bir yönetim şekli kurmuştur. Kapadokya teması 7, merkezi yönetime bağlı olan çeşitli aristokrat ailelerce yönetilmiş (Ostrogorsky, 1981, s. 90-91), bölgede askeri faaliyetler nedeniyle bulunan kişilere toprak verilmesi sebebiyle askeri aristokrasi hakim olmuştur. Bölgelerdeki her bir themanın lideri statüsündeki strategoslar, sorumlu oldukları orduların oluşması ve desteklenmesinde büyük çaba sarf etmişlerdir(Haldon & Kennedy, 1980, s. 79-116; Haldon, 1990).

Hiristanlığın ortaya çıktığı ilk dönemlerde inançlarını gizli yaşamak zorunda kalmış

olan Hristiyanlar, Kapadokya'daki mağaralara saklanarak bölgeyi bir ibadethane olarak kullanmışlardır. Bölgede yaşayan halk yerleşimini kaya oyma tekniği kullanarak oluşturdukları insan ve hayvanlar için barınak, ibadethane ve mezar yerlerinde sağlamışlardır. Hristiyanlığın yaygınlaşmasının ardından bu yapılara kilise, manastır ve larvalar da inşa edilmiştir(Rodley, 1985, s. 237). Hristiyanlığın yaygınlaşmaya başladığı 1. yüzyılda, Havari Paulus'un da Galatia'ya yolculuğu sırasında Kapadokya'dan da geçtiği tahmin edilmektedir. İmparator I. Anastasius ve Justinianos hükümdarlığı döneminde bölge içindeki şehirler etrafına surlar inşa edilmiş, Kamulianai ve Mokisos gibi yeni yerleşim bölgeleri ortaya çıkmıştır(Ötüken, 1987, s. 8-9).

Kapadokya, M.S. 300'lü yıllarda Hristiyanlık için önemli bölgelerden biri haline gelmiş, bölgenin halktan uzak ve yüksekte yer alan bölgeleri dünya zevklerinden uzaklaşmayı amaçlayan din adamlarının inzivaya çekilmek için tercih ettikleri yerler olmuştur. Göreme bölgesi, saklanmaya elverişli topografik yapısı sayesinde, ilk dönem Hristiyan topluluklarının tercih noktası olmuştur. Bölgedeki dini mabetlerin çoğu 9 ve 13. yüzyıllar arasında inşa edilmiştir (Mitchell, 1993). Göreme dışında bu dini yapıların en fazla bulunduğu yerler ise Ürgüp, Zelve, Ihlara, Soğanlı ve Çavuşin vadileridir(Thierry, 1971).

Alparslan'ın 1071 yılında elde ettiği Malazgirt Zaferi'nin ardından Türk boyları Anadolu'ya girmiş, oluşan Türk hâkimiyetinin sonrasında Bizans'ın bölgede yeniden güç elde etmesi mümkün olmamıştır(Haldon, 2003). Bölgede hâkimiyet sağlayan Selçuklu Türkleri Konya, Niksar, Karaman, Ürgüp ve Kayseri'yi ele geçirmiş, Aksaray ve Niğde gibi yeni şehirler inşa etmişler, uyguladıkları politikalar doğrultusunda bölgedeki Hristiyan halkın ibadetlerine devam etmelerine izin vermişlerse de ibadethaneler eski ritimlerini kaybetmişlerdir (Ötüken, 1987, s. 5). Bölgedeki düzenin değişmesi üzerine Hristiyan halk, evleri ve arazilerini boşaltarak bölgeyi terk etmişlerdir (Vryonis, 1971, s. 148). 1243 yılında Köseadağ Savaşı'nı Selçukluların kaybetmesi üzerine Anadolu'da Moğol tehdidi baş göstermiş ve bölge, Selçuklu Devleti'nin yıkımının ardından beylikler dönemine sahne olmuştur (Turan, 1993, s. 286). Bu dönemde Karamanoğulları Beyliği'ne bağlı olan Kapadokya, beyliğin yıkılmasının ardından Osmanlı egemenliğine girmiş, 1923 yılında cumhuriyetin ilanından sonra Türkiye Cumhuriyeti sınırlarında kalmıştır (Şekil 2.4).

Şekil 2.4:21. Y.Y. Kapadokya Bölgesi (URL-1)

2.3 Göreme'nin Mimari Özellikleri

Göreme'nin mimari yapısının anlaşılması irdelenmesi gereken konular şu şekilde sıralanabilir. Bunlar; dini yapılar, geleneksel mimari yapılar ve doğal varlıklardır. Bu yapıların doğru şekilde anlaşılması ile araştırmanın daha doğru şekilde ilerleyeceği bilinmektedir. Dini yapılar olarak ta kiliseler ve camiler incelenmektedir.

2.3.1 Dini Yapılar

Göreme'de oldukça fazla kiliseye rastlamak mümkün. Cami sayısı kilise sayısına nazaran daha azdır. Göreme'deki bu dini yapıların estetik görünüşleri ve peribacalarıyla olan bütünlüğü yerli ve yabancı turistlerin görmeden gitmedikleri yerler halini almıştır (Tablo 2.1).

Tablo 2.1: Göreme'deki Dini Yapılar

Kiliseler	Camiler
<i>Durmuş Kadir Kilisesi(Şekil 2.5)</i>	<i>Merkez Camii(Şekil 2.7)</i>
<i>Karabulut Kilisesi</i>	<i>Afat Camii</i>
<i>Sarnıç Kilisesi</i>	<i>Halil Ağa Camii(Şekil 2.8)</i>
<i>Bezirhane</i>	<i>Gedik Camii</i>
<i>Yusuf Koç Kilisesi</i>	<i>Bahçeli Camii</i>
<i>Aziz Basil Şapeli</i>	
<i>Kızlar ve Erkekler Manastırı(Şekil 2.6)</i>	
<i>Elmalı Kilise</i>	
<i>Azize Barbara Şapeli</i>	
<i>Yılanlı Kilise</i>	
<i>Karanlık Kilise</i>	
<i>Azize Katherina Şapeli</i>	
<i>Çarıklı Kilise</i>	
<i>Tokalı Kilise</i>	
<i>Aziz Eustathios Kilisesi</i>	
<i>Aziz Daniel Şapeli</i>	
<i>Meryem Ana Kilisesi</i>	
<i>Kılıçlar Kilisesi</i>	
<i>El Nazar Kilisesi</i>	
<i>Saklı Kilise</i>	

Şekil 2.5: Durmuş Kadir Kilisesi'nden Bir Görüntü(2021)

Şekil 2.6:Kızlar ve Erkekler Manastırı'ndan Bir Görüntü (2021)

Şekil 2.7:Merkez Cami'den Bir Görüntü(2021)

Şekil 2.8:Halil Ağa Cami'den Bir Görüntü(2021)

2.3.2 Geleneksel Göreme Evleri ve Yapım Teknikleri

Kapadokya'nın kendine özgü yapısı, insan eliyle oluşan fiziksel çevrenin biçimlenmesinde önemli bir belirleyici etken olmuştur. Kapadokya Bölgesi'nde, malzeme ve ona bağlı gelişen yapım sistemi, plan ve cephe düzenleriyle, yapısal ve biçimsel olarak ortak özelliklere sahip bir mimarinin oluşmasını sağlamıştır. Bölgenin tarih içinde gelişen sosyal, kültürel, ekonomik yapısı konut mimarisini etkilemiştir (Yıldırım, 2003, s.12).

Yöresel mimari kültürel, sosyal, ekonomik özellik ve malzeme değişimleri doğrultusunda değişiklik gösterir. Yöresel mimari, toplumun günlük yaşam biçimi, geçmişi, yaratıcı güçleri ve kökleri hakkında bilgiler verir. Yöresel kültür mirasının taşıdığı özellikler;

-Ana fikir ve yapımda sistematik ve bilimsel olmayan bir beceri,

-Belirli bir topluluk tarafından uygulanan yapım yöntemleri,

-Yöresel bir kültürel devamlılığın evrimi,

-Yerel zanaat ve sanat tekniklerinin kullanımı,

-Ahşap, toprak, taş, v.b. yerel malzeme kullanımı,

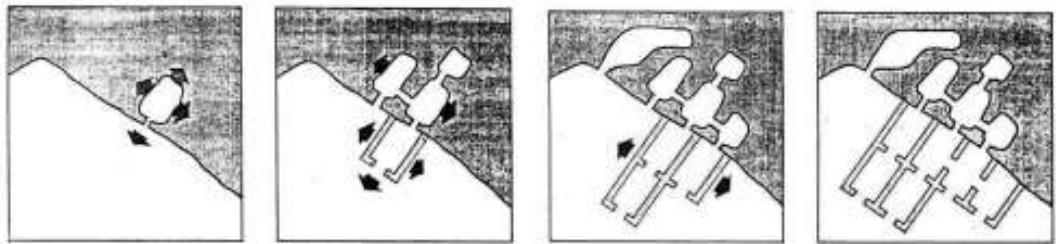
-Zaman içinde ortaya çıkan yeni durumlara ve ihtiyaçlara uyum yeteneğidir (CIAV-ICOMOS, 1992, s: 1 v.d.).

Bu özelliklere göre Kapadokya'nın, Anadolu konut mimarisi içinde "Yöresel konut mimarisi" özelliklerine sahip bir bölge olduğu söylenebilir.

Yerleşimler bölgenin topografik yapısına bağlı olarak biçimlenmiş, düz araziye, volkanik tüflerden oluşan vadilere, büyük volkanik tüf kaya eteklerine kurulmuşlardır. Bu yerleşimlerde yapı malzemesi olarak, gözenekli volkan tüfü ve daha düşük dirençli tüf kullanılır (Binan, 1994, s: 54, Erençin, 1979, s: 32). Zeminin kolay işlenebilir ve dayanıklı tüflerle kaplı oluşu, "peri bacası" adı verilen konik oluşumların içine, vadi yamaçlarına ve değişik seviyelerde yeraltına yatayda ve düşeyde mekanlar oyulmasına olanak vermiştir.

Zamanla bölgedeki kayaoyma yerleşimler tarih içinde pek çok uygarlığa sığınak ve barınak olmuştur. Güvenliğin sağlanmasıyla zaman içinde kayaoyma evlere yığma bölümler de eklenerek, bölgenin kendine özgü mimarisinin bir bölümü ortaya çıkmıştır.

Bölge mimarisinde malzeme ve yapım sistemi, mekansal organizasyonun değişebilmesine ve konutun genişleyebilir olmasına elverişlidir (Stea, Turan, 1993, s: 196). En yalın köy konutu bir tek oyma birimden oluşur. Bazı konutlarda bu oyma konut biriminin önüne bir tonozlu yaz mutfağı eklenmiştir. Ev sahibinin maddi durumuna göre zamanla ev, açık veya kapalı olarak, yanlara doğru büyütülüp mekanların üstlerine kat da çıkılabilmektedir (Erençin, 1979, s: 18). Kapadokya Bölgesi konutlarının en belirgin mimari özelliği üreyebilir nitelikte olmalarıdır (Şekil 2.9).

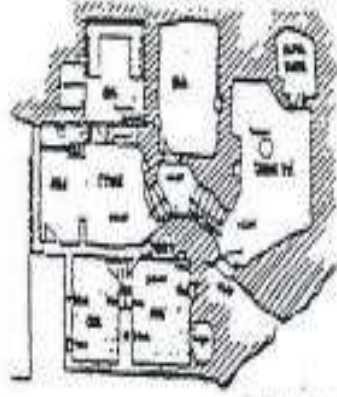
Şekil 2.9: Kayaoyma ve Yığma Birimlerin Üreme Şeması (Stea, Turan, 1993 s:256)

Göreme evlerinin sokakla ilişkileri genellikle avluya açılan kemerli bir kapıyla sağlanmaktadır. Geleneksel Göreme evlerinde, konut içi yaşamın önemli bir bölümü, sokaktan yüksek duvarlarla ayrılmış "hayat" adı verilen avluda geçer. Günlük ev işlerinin yapılmasına olanak sağlayan geniş avlu, aynı zamanda iki ya da üç tarafı çevreleyen ahır, ambar, hela, samanlık, tandır evi gibi servis mekanlarının ve yaşama birimi olan odaların arasındaki sirkülasyon alanı görevini de üstlenerek, evin en önemli mekanı konumuna gelmektedir (Büyükmihçi, G. 2017. Anadolu'da Konut, Nevşehir Evleri.).

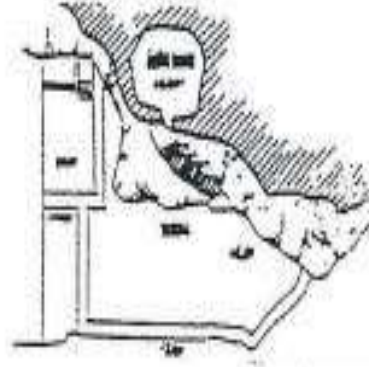
Göreme evlerinin zemin katlarında plan oluşumu avluya bağlı olarak gelişirken, üst katlarda plan oluşumunu etkileyen en önemli birim sofadır. İç sofalı plan şemasının yaygın olarak kullanıldığı Nevşehir evlerinde, ortada konumlandırılan sofanın iki yanında yer alan simetrik odalar direkt sofaya açılır. Sofanın dış mekan ile ilişkisi, genellikle bir pencere ile bazen de balkonla sağlanmaktadır. Zemin katta yer alan ve plan oluşumunun önemli mekanlarından biri olan avlu ile taş bir merdiven aracılığıyla ilişkilendirilen sofa, yerel adıyla "divanhane", ortak bir yaşama mekanıdır.

Geleneksel Göreme evlerinin planını oluşturan önemli mimari mekanlardan biri olan odalar, genellikle üst katlarda konumlandırılmış olup işlevsel ve biçimsel olarak geleneksel Türk evi odaları ile aynı tipoloji özelliklerine sahiptir. Ocak, yüklük, seki, musandıra, raflar, açık ya da kapalı yıkanma yerleri, bir bölümü sokağa taşkın olarak yapılan üst kat odalarının ortak öğeleridir (Büyükmihçi, G. 2017, s. 60; Arkitekt, Ağustos 2000)

GÖREMEDEN BİR EV ÖRNEĞİ

BİRİNCİ KAT PLANI

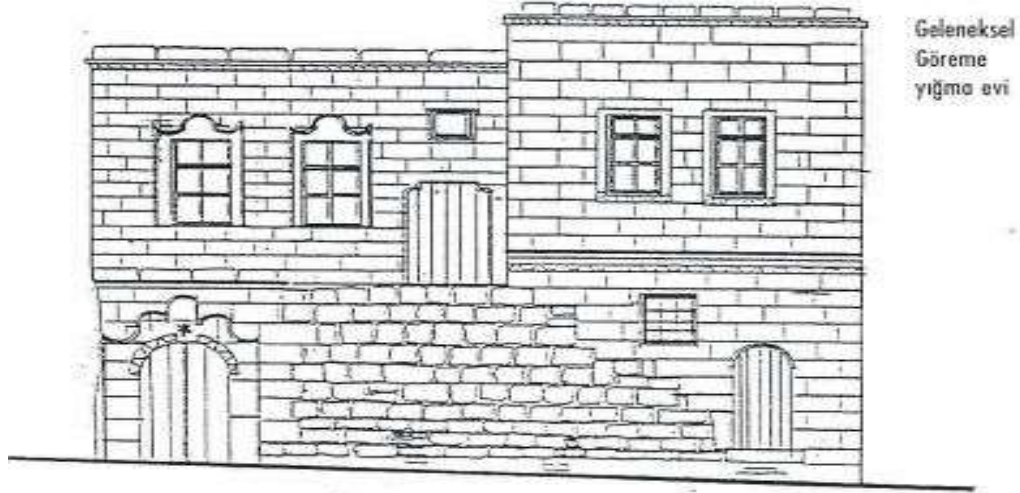
İKİNCİ KAT PLANI

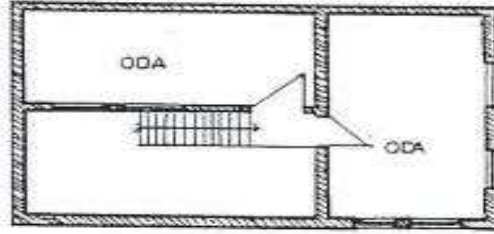
ZEMİN KAT PLANI

Şekil 2.10: Kayaoyma Konut Geleneğiyle Göreme Evlerinden Bir Örnek (Büyükmihçı, G. 2017, s. 60; Arkitekt, Ağustos 2000)

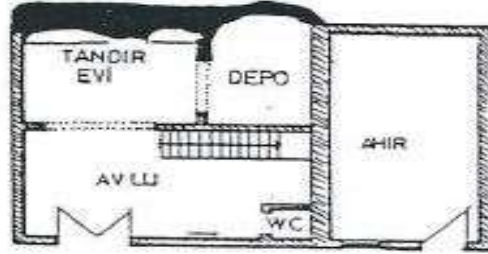
Nevşehir’de yer alan geleneksel evlerin hemen hepsinde, erkeklerin misafirlerini ağırladıkları; gerek dış cephedeki taş süslemeleri gerekse mekan içindeki ahşap dolap ve tavan süslemeleriyle diğer odalardan daha özenle yapılandırılmış bir baş oda bulunur. Bölgede konuk odası (ağa odası) olarak bilinen bu oda, eve bitişik ayrı bir girişi olan örneklerde zemin katta, sofaya açılan örneklerde üst katta, avludan ulaşılan örneklerde ise ara katta konumlandırılmıştır.

ÖN GÖRÜNÜŞ

ÜST KAT PLANI

ZEMİN KAT PLANI

Şekil 2.11: Geleneksel Göreme Yığma Evi (Büyükmihçı, G. 2017, s. 65; Arkitekt, Ağustos 2000)

Bölgede bütün evlerin mutfakları, kendine has özgün şekilleriyle plan oluşumu içinde önemli bir yere sahip mimari mekanlardır. Yörede ‘tandır evi’ olarak adlandırılan bu mekanların üzeri tonozla kapatılmış olup, ön yüzleri açık olarak avluya yönlendirilmiştir. Eyvan niteliğindeki tandır evi, dikdörtgen planlı olup ortasında mutlaka kayaya oyulmuş bir tandır yer alır.

Genellikle yaz mutfağı olarak kullanılan tandır evinin arkasında kış mutfağı yer alır. Kış mutfağına bağlı olarak yapılan erzak depoları genellikle kaya oyma birimler olarak yapılmış olup yöreye ait ürünlerin saklandığı mekanlardır. Kaya oyma mekanlarının

sağladığı iklimik avantajlar sayesinde yiyecekler uzun süre bozulmadan saklanabilmektedir. Yaz, kış mevsimleri arasındaki yüksek ısı farkları nedeniyle kentte yer alan bazı evlerde, yaz ve kış mevsimine göre mekânsal ayırım yapılmıştır.

Mekansal ayırımın söz konusu olduğu evlerde zemin kattaki servis mekanlarının yanında yaşama mekanı olarak alçak tavanlı ve soğuğa karşı korunaklı bir kış odası yer alır. Konutu oluşturan birimlerden üst kat odaları, üst ve alt kat eyvanları, tandır evi yaz aylarında, alt kat eyvanları, konuk odaları, kış mutfağı ise kış aylarında kullanılan alanlardır. Avlu ve alt kat eyvanları ise yaz, kış kullanılan işlevsel bölümlerdir (Büyükmihçı, G. 2017, s. 60; Arkitekt, Ağustos 2000).

Göreme'nin kayadan oyma eski evlerinde süregelen geleneksel günlük hayatları 1985- 1990 yıllarına ait resimlerle belirtilmiştir (Şekil 2.12), (Şekil 2.13), (Şekil 2.14), (Şekil 2.15), (Şekil 2.16), (Şekil 2.17), (Şekil 2.18), (Şekil 2.19), (Şekil 2.20), (Şekil 2.21).

Şekil 2.12: Mağara Mutfağında Gözleme Çay Seti (Emge A. 1990. s. 44)

Şekil 2.13: Kilitli Toprak Şömine ve Kuru Gübre (Emge A. 1990. s. 35)

Şekil 2.14: Mağara Mutfak Kısım (Emge A. 1990. s. 44)

Şekil 2.15: Mağara Kilerinde Sebze Zulası ve Testiler(Emge A. 1990. s.43)

Şekil 2.16: TV, Radyo Kaydedici ve Makinesi (Emge A. 1990. s. 49)

Şekil 2.17: İç Avluda Mutfak ve Dikiş Lavabo Alanı (Emge A. 1990. s. 42)

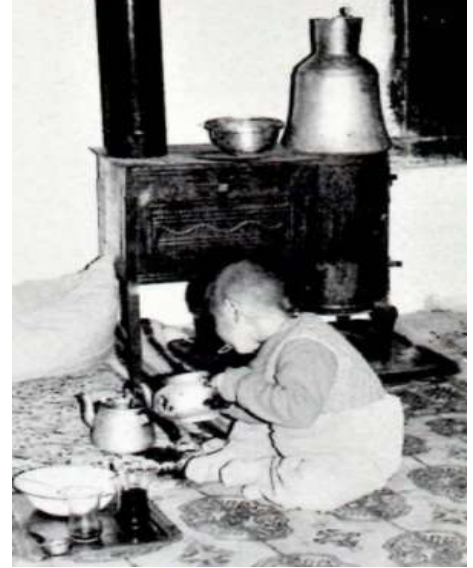
Şekil 2.18: Geçici Bir Şömine ve Kalıplaşmış Kil Karışımı (Emge A. 1990. s. 38)

Şekil 2.19: Daireden Ayrı Yapılmış Tuvalet (Emge A. 1990. s. 50)

Şekil 2.20: Bir Avluda Yemek Pişirmek (Emge A. 1990. s. 36)

Şekil 2.21: Oturma Odasında Soba (Emge A. 1990. s. 37)

Göreme ve yakın çevresinde yer alan geleneksel evler cephe düzenleri açısından incelenirse; kayaoyma konutların cepheleri, özgün şekilleriyle kendine has bir cephe düzeni koyar. Kayaoyma + yığma konutlar ile bölgedeki geleneksel konut tipolojisi gelişiminin son halkası olan yığma konutların cephe düzenlerinin benzediği görülmektedir.

Göreme ve yakın çevresinin hakim olduğu özgün örneklerden olan kayaoyma evlerin cepheleri, herhangi bir tasarım ve düzene bağlı kalmadan, iç mekanlarda ışık ve hava gereksinimi duyulan yerlerde kaya yapısının elverdiği ölçü ve biçimlerde oyularak açılmış boşlukların, farklı kotlarda yan yana gelmesiyle oluşmuş doğal oluşumlardır. Belirli bir düzen ve biçim endişesi taşımayan eğrisel hatlara sahip mimari öğeler, doğal konumun uzantısı gibi şekillendirilerek doğal çevre ile uyumu sağlanmıştır.

İç mekana hava ve ışık sağlayan eğrisel hatlı küçük ve düzensiz pencereler, bölgede özel bir öneme sahip olan güvercinlere yuva işlevi gören kuşluklar ve iç mekana geçişi sağlayan belirgin bir şekle sahip olmayan kapı oyukları, kaya yüzeyinin doğal kıvrımları ile uyumlandırılarak kayaoyma evlerin özgün cephe düzenini oluşturmaktadır (Büyükmihçi, G. 2017, s. 65; Arkitekt, Ağustos 2000).

Zemin kat düzeyinde sokağa kapalılık ilkesi benimsenmiş olup, evler üst katlarda ikili veya üçlü pencere grupları ile sokağa açılır. Sokağa açılan pencereler demir parmaklıklı, kafesli ve kepenklidir. Kapalı ve yalın alt katlar üzerinde çıkma ve payandalarla hareketlenen üst kat cephesi, çıkma yüzeylerinde açılan korunaklı pencerelerle zenginleştirilmiş olup düz damla tekrar toplanarak bir bütünlük oluşturmuştur.

Göreme evlerinin basit, sade, düzgün bir taş işçiliği ile kare ve dikdörtgen prizmaların yan yana getirilmeleri sonucu oluşan cepheler, çatı ve kat hizalarında dönen taş silmeler ve taş sövelerle belirginleşmiştir.

Evlerin orta aksında yuvarlak bir kemer içine yerleştirilmiş giriş kapısı yer alır. Kapının iki yanında demir parmaklıklarla korunan pencereler konumlandırılır.

2.3.3 Doğal Varlıklar

Doğal varlıklar; sıcaklık, rüzgar, güneş, yağmur gibi doğal yollarla meydana gelirler. Göreme'deki doğal varlıklar eşsiz güzellikleriyle büyük alanlara dağılmıştır. Doğa etkisiyle oluşan bu varlıklar dünyada en çok ilgi gören yerler arasındadır. Bunların başlıcaları Tablo 2.2' de belirtilmiştir.

Tablo 2.2: Göreme'deki Doğal Varlıklar

<i>Peribacaları</i>	Aşırı büyük tüf kaya kütleleridir.
<i>Zemi Dere Vadisi</i>	Yöredeki ünlü yürüyüş parkurudur.
<i>Dağlıdere Vadi</i>	Aşk Vadisi olarak bilinir.
<i>Güvercinlik Vadisi</i>	Çok sayıda güvercin ve güvercikliker bulunur.
<i>Meskendir Vadisi</i>	Yürüyüş yapılabilen vadilerdendir.
<i>Kızılçukur Vadisi</i>	Günbatımının en net izlendiği manzaradır.
<i>Güllüdere Vadisi</i>	İçerisinde birden fazla kilise vardır.
<i>Kılıçlar Vadisi</i>	Farklı peribacaları ve su yolları bulunmaktadır.

Şekil 2.22: Dağlıdere Vadi (Aşıklar Vadisi) (2021)

2.4 Göreme Tarihi Milli Parkı

Nevşehir'in il sınırları içinde, 1985 yılında UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim-Bilim ve Kültür Teşkilatı) tarafından Dünya Doğal ve Kültürel Mirası listesinde alınmıştır (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 2015). Bu bölge, ülkemizde 1986 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile "Göreme Tarihi Milli Parkı" adını almıştır.

Şekil 2.23: Göreme Tarihi Milli Parkı'ndan Bir Görünüm (2021)

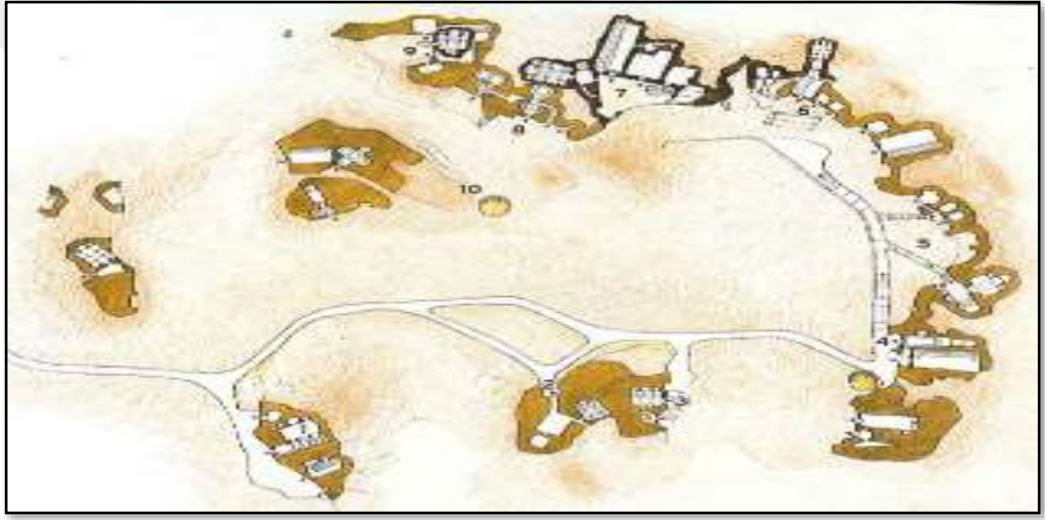
Göreme Tarihi Milli Parkı'nı eşsiz kılan, bünyesinde barındırdığı peribacalarıdır. Bu doğal yapılar, tüflü kayaçların yüzyıllar içinde rüzgârların etkisi ile aşınıp şekil almaları ile oluşmuşlardır.

2.5 Göreme Açık Hava Müzesi

Nevşehir'in, Göreme kasabasının 2 km kadar doğusunda yer alan Göreme Açık Hava Müzesi, 7.yüzyıldan itibaren buraya yerleşmiş olan Hristiyan toplulukların inşa ettikleri dokuz kiliseye (Elmalı Kilise, Yılanlı Kilise, Karanlık Kilise, Barbara Kilisesi, Meryem Ana Kilisesi, Azize Catherine Şapeli, Çarıklı Kilise, Rahip ve Rahibeler Manastırı, Aziz Basil Şapeli) ev sahipliği yapmaktadır. Bu müze, tüflü kayalıkların üzerinde bulunan bir yerleşim yeridir. Dolayısıyla buraya yerleşen halk, kiliselerini, şapellerini ve barındıkları hanelerini, bölgede bulunan peribacalarının içlerini oyarak yapmışlardır.

Şekil 2.24: Göreme Açık Hava Müzesi'nin Görünümü (2021)

Şekil 2.25: Göreme Açık Hava Müzesi'nin Planı (Turgay T., Bülent D. 2010. Kapadokya. 2: 9. BKG Yayınları)

BÖLÜM 3

HATİCE İKMAN EVİ TARİHİ VE MİMARİSİ

Araştırmanın konusu olan Hatice İkman Evi'nin restitüsyon, restorasyon projelerinin gerçekleştirilmesi için öncelikle yapının tarihinin ve mimarisinin anlaşılması gerekmektedir. Bu bölümde yapının konumu ve tarihçesi, yapının planı, yapım tekniği ve malzeme özellikleri, cephe özellikleri ve yapıdaki bozulmalar detaylı şekilde ele alınmaktadır.

3.1 Yapının Konumu ve Tarihçesi

Hatice İkman Evi, Nevşehir'e bağlı Göreme beldesinde Aydınlı Mahallesi'nin İsalı Caddesi'ndeki 3 pafta 433 nolu parselde bulunmaktadır. Yapı geniş bir bahçe içerisinde inşa edilmiş ve 680 m²'lik alanda yer almaktadır (Şekil 3.1).

Şekil 3.1. Hatice İkman Evi'nin Haritada Görünümü

Yapı 427 ve 432 numaralı parsellerde bulunan yapılar ile bitişik nizam olarak konumlanmaktadır. Yapı duvarlarla çevrili olup -2.00 ve +0.00 kotlu olarak iki farklı avlu bulunmaktadır (EK1). Bahçeye -2.00 kotlu avludan ahşap kapı ile girilmektedir. Bahçede çeşitli ağaç grupları, bakımsız otlar ve asma bulunmaktadır. Bahçe içerisinde

yapı cephesinin büyük bir kısmını kaplayan kayısı ağacı vardır. Bahçe giriş kapısının sağında B02 numaralı oda, karşısında B01 numaralı oda ve B02 numaralı odanın karşısında B03 numaralı oda bulunmaktadır. +0.00 kotuna rampa ile çıkılmakta olup bu avluda Z07 numaralı oda, yapı ve muhdes tuvalet yer almaktadır (Şekil 3.2), (Şekil 3.3).

Şekil 3.2. Hatice İkman Evi'nin Bahçeden Görüntüsü (2020)

Şekil 3.3. Hatice İkman Evi'nin Bahçe Görüntüsü (2020)

3.2 Yapının Planı

Hatice İkmân Evi 1954'te yapılmıştır. Yapının sol üst kısmı taşta "Maşallah 1954" yazmaktadır (Şekil 3.4). Korunması gerekli kültür varlığı olarak 11.04.1988 tarihinde tapu kaydı yapılmıştır. Yaptıran, yapan ve yapım hakkında bilgi yer almamaktadır. Mimari çağı olarak 19. Y.Y. ortası kayıt altına alınmıştır. Kullanım amacı konuttur, ev ve avludan oluşmaktadır. Koruma derecesi 2. Grup Yapı olarak belirtilmiş olup 27.09.2017 tarihinde tescillenmiştir.

Şekil 3.4. Yapıda "Maşallah 1954" Yazısı (2020)

Yapı 2015 yılından günümüze terk edilmiş, atıl durumda kullanılmamaktadır. Bu durum yapıya zarar vermiş ve terkin getirdiği birçok problemle karşı karşıya kalmıştır. Bu sebeple restitüsyon projesi sırasında bazı eksikler ortaya çıkmaktadır.

-2.00 Kot Planı

Yapının -2.00 kot oturma alanı yaklaşık 38.63 m² alana sahiptir. Ön avlulu yapının bu katında B01 numaralı elma damı, B02 numaralı sedir bulunan oda ve B03 numaralı kışlık evi yer almaktadır (EK 2.).

Geçmişte elma veya patates deposu olarak kullanıldığı bilinen ve "elma damı" olarak adlandırılan B01 odası 8.65 m² büyüklüktedir. Taş duvar olan odanın zemini topraktır. Kemerli tonoz tavan ile örtülü odada tonozda ve taş duvarlarda ciddi nem probleminden kaynaklı sorunlar görülmektedir. Toprak kotuna yakın kısımlarda derz boşalmaları zeminden kaynaklı nem ve su problemlerinin derzleri çözdüğü ve derz boşalmalarına yol açtığını düşündürmektedir. B01 numaralı oda tavanı kesme taş lentoyla açıklık geçilmiş özgün taş kemer tavadır (Şekil 3.5).

Ev sahipleri ve komşularla yapılan görüşmeler neticesinde edinilen bilgiye göre, evden ayrı biçimde konumlanan B02 alanının geçmişte sedirlerle döşeli bir oda olduğu ve misafirlerin avludan doğrudan buraya alınarak ağırlandığı bilinmektedir. Daha sonraları pekmez yapımı için kullanılan alanda şirahane ya da şirahane kuyusuna ilişkin bir ize rastlanmamaktadır. Toprak zemin üzerinde taş duvar ve alçı duvarlardan ibaret olan odada taş kemer tavan görülmektedir. 16.47 m² alana sahip odada sedir yapısına ait veri yoktur. Odada bir tepe penceresi ve niş bulunmaktadır. B02 numaralı tavanda da benzer yapı mevcuttur (Şekil 3.6).

Geçmişte hezenlerle çevrili kaya taştan çatısı olduğu bilinen B03 odası “kışlık evi” olarak adlandırılmaktaydı. Zamanla çatısı yok olan odada hezen izleri mevcuttur. Hezenler, ahşap kirişlemelerin yöresel adı olup bunların yan yana dizilmesiyle düz örtü sistemi oluşturmaktadır. Yapıda taşlarda erime olduğu ve yüzey kayıpları olduğu görülmektedir. Tavan çökmesinin bu erimelere bağlı olarak gerçekleştiği düşünülmektedir (Şekil 3.7). B03 numaralı alan tavanı yıkılmış durumdadır (EK 3).

Şekil 3.5: B01'den görünüş (2021)

Şekil 3.6: B02'den görünüş (2021)

Şekil 3.7:B03'den görünüş (2021)

+0.00 Kot Planı

Yapının +0.00 kotunda oturum alanı 90.87 m²'dir. Açık sofalı plan tipine sahiptir. Sofada +0.00 kot ile +3.96 kot katı arası bağlantıyı sağlayan ahşap kapılı merdiven vardır (EK 4). Z01 numaralı Ağ Odası, Z02 numaralı Ağ Odası'nda bulunan banyo, Z03 numaralı Hol, Z04 numaralı oda, Z05 numaralı Z04'de bulunan banyo, Z06 mutfak ve Z07 numaralı tandır bulunmaktadır. Odalar yapının merkezinde bulunan Z03(Hol) çevresinde konumlandırılmış bahçe ile doğrudan ilişkilidir. Bu kata avludan basamaksız doğrudan giriş sağlanmaktadır. Kat içerisinde odalar arası kot farkları bulunmaktadır. Z07 numaralı tandır bahçe içinde olup karşısında muhdes tuvalet bulunmaktadır. Kanalizasyon ve tesisat bulunmayan yapıda tuvalet henüz yeni yapılmış olup biriket taş duvarlarla örülüp, ahşap kapı takılmış ve alüminyum sac ile çatısı kapatılmıştır.

Z01 numaralı oda 19.22 m², ahşap döşeme zemin ve kaya kesme taş duvar ile kemer tavana sahiptir. "Ağa odası" adlı oturma odasıdır. Ağ odası, eskiden yörenin erkeklerinin ağırlandığı odadır. Evin beyi bu odada kalır her ihtiyacı bu odada karşılanırmış. Özgün ahşap kapısı vardır. Odada seki ve sedir de yer almaktadır. Sedirin yer aldığı kısımda kemerlerde süslemeler dikkat çekmekte olup duvarda ahşap kapaklı dolap görülmektedir (Şekil 3.8). Odada banyo ve yüklük mevcuttur. Kemerli tonoz odada süslemeli nişler görülmektedir. Detayın hemen yanında yüklük bulunmaktadır (Şekil 3.9).

Şekil 3.8: Z01'deki sedir ve ahşap dolap görüntüsü (2020)

Şekil 3.9: Z01'deki nişler, Z02 ve yüklük görüntüsü (2020)

Z02 numaralı alan 1.83 m² büyüklüktedir. Z01 ve Z04 gibi ağa odası olarak kullanılmak istenmiş ve tesisat döşemesi yapılmıştır. Ancak kayaçların nem alması ve gider sorunları nedeniyle kullanılamamıştır. Beton döşeme zemin ve tuf kaya duvarlar ile tavana sahiptir. Alan duvarında süsleme detayı hasarlıdır.

Z03 numaralı oda 16.28 m² büyüklükte, olup yapıya giriş holüdür. Beton döşeme zemin, kemer tavan ve kaya-kesme taş duvar yapısı görülmektedir (Şekil 3.10). Kemerli yapıdaki alanda süslemeli niş detayı bulunmaktadır. Ayrıca ahşap kapaklı bir dolap görülmektedir. Yukarı çıkış için taş merdiven hol sonunda bulunmaktadır. Z03 Holden, Z01, Z04 ve Z06 numaralı mekanlara geçiş sağlanmaktadır (Şekil 3.11).

Şekil 3.10: Z03'den görünüş (2021) Şekil 3.11: Z03'deki taş merdiven (2021)
Z04 numaralı oda 20 m² alana sahiptir. Özgün ahşap kapısı bulunan alanın zemini ahşap döşeme olup duvarlar kaya-kesme taştır. Kemer tavanı bulunan alan Z01 gibi “ağa odası” adlı oturma odasıdır ve yine aynı şekilde banyo bulunmaktadır. Ahşap üzerine boyalı kapaklı dolap mevcuttur (Şekil 3.12).

Şekil 3.12: Z04'den görünüş (2020) Şekil 3.13: Z04'deki Z05 (2021)
Z04 numaralı odada bulunan Z05 numaralı alan ise 1.49 m² büyüklüktedir. Beton döşeme zemin ile tuf kaya duvar ve tavanı vardır. Ağa odası olarak kullanılmak istenmesi Z02 numaralı alan ile aynı şekilde sonuçlanmış; kayaçların nem alması ve gider sorunları nedeniyle kullanılamamıştır (Şekil 3.13).

Z06 numaralı alan 11.05 m² büyüklükte mutfaktır. Soğuk ve kayadan olması nedeniyle yaz kış aynı sıcaklıktadır. Beton döşeme zemin ve tuf kaya ile kesme taş duvarlara sahip alanın tavanı tuf kaya üzerine badanalıdır. Alanda muhdes lavabo bulunmaktadır. Tuf kaya tavan yapısı nedeniyle tavan yüksekliğinin değişkenlik

gösterdiği ve kısıtlandığı anlaşılmaktadır. Muhdes lavabo yanında niş bulunmaktadır (Şekil 3.14), (Şekil 3.15).

Şekil 3.14: Z06'dan görünüş (2021)

Şekil 3.15: Z06'deki taş tezgah (2021)

Z07 numaralı alan 20.50 m² büyüklüktedir. Toprak zemin ve kesme taş duvarlara sahip olup taş kemer tavanında yıkılma mevcuttur. Eskiden tandır evi olarak kullanılmıştır. Tandıra dair kalıntı bulunmamaktadır ancak iç yapısı tamamen özgündür. Beton çatının orta kısmı kemer üzengi taşlarından yıkılmıştır. Kotta yer alan en hasarlı alanda yıkılan alanlarda dolayısıyla kemer izi mevcuttur (Şekil 3.16), (Şekil 3.17).

Z07 alanı tavanında yıkılma bulunmaktadır. Alan tavanlarında özgün taş malzemenin yaygın olduğu görülmektedir. Bunun yanında özgün malzeme üzerine alçı kaplama ve tüf kaya üzerine badana da rölöve planında gösterilmekte olup sıva çatlakları ve tabaka halinde dökülmeler yoğundur (EK 5).

Şekil 3.16: Z07'den görünüş (2020)

Şekil 3.17: Z07'den görünüş (2021)

+3.96 Kot Planı

+3.96 kotta I01, I02, I03 ve I04 numaralı alanlar bulunmaktadır. Toplam alan 63.56 m²'dir. I02 numaralı alan katın hol görevini üstlenmekte olup, çatıya çıkış merdiveni bu alanda bulunmaktadır (EK 6).

I01 numaralı alan 18.22 m²'dir. Alanda “yunmalık” adı verilen yıkanma alanı bulunmaktadır. Zemin beton döşeme, tavan kemer-kesme taş ve duvarlar kaya-kesme taştır. Cepheden gider borusu görülen alanda seki bulunmaktadır (Şekil 3.18). Kapı arkasında betondan bir bölüm bulunmaktadır ancak kullanım amacı bilinmemektedir. Geçmişte de toprak dam olarak bulunan dam aşınmadan ötürü betonla desteklenmiştir (Şekil 3.19). Altında tek gözlü çekmece bulunan dolap ve dikkat çekici süsleme detayı bulunmaktadır (Şekil 3.20), (Şekil 3.21).

Şekil 3.18: I01'deki sedir ve yunmalık (2020)

Şekil 3.19: I01'deki tavan görüntüsü (2021)

Şekil 3.20: I01'deki dolap (2020)

Şekil 3.21: I01'deki niş detayı (2020)

I02 numaralı alan 16.30 m²'dir. I01, I03, I04 ve çatıya bu alandan geçiş sağlanmaktadır. Beton toprak döşeme zemin, kesme taş duvar ve betonarme tavanı vardır. Muhdes ek beton çatı bulunmaktadır. Zamanla nem aldığı ve malzemenin deformasyona uğradığı görülmektedir (Şekil 3.22). Muhdes ek merdiven çatıya çıkmaktadır. Betonarme bir çatı eklenmiştir. Alüminyum sac ile yarısı yapılmış emanet aşık ve mahyalarla desteklenmeye çalışılmıştır. Bu durum örülen briketlerden de anlaşılmaktadır. Alanda kapı yanında farklı boyutlarda iki niş mevcuttur (Şekil 3.23).

Şekil 3.22: I02'den I01, I03, I04 ve çatıya geçiş görüntüsü (2020)

Şekil 3.23: I02'deki Tavandaki Deformasyonları (2020)

I03 numaralı alan 14.71 m²'dir. Toprak zemin üzerinde kaya-kesme taş duvarlar ve betonarme tavanı vardır. Hasarlı duvarda beton sıva görülmektedir. Kullanım amacı bilinmeyen seki benzeri yükseklik vardır. Muhdes ek beton çatı bulunmaktadır. Zamanla nem aldığı ve malzemenin deformasyona uğradığı görülmektedir. I04 oda duvarından küçük bir açıklık ve “mumluk” denilen niş detayı göze çarpmaktadır (Şekil 3.24). Yöre evlerinde duvarlardaki mumluk gaz lambaları ve odayı aydınlatacak mumları koymak için yapılmaktaydı. Bu odada Z03'den I02' ye geçişi sağlayan merdivenin üzerinde demir parmaklıklı pencere açıldığı görülmektedir (Şekil 3.25).

Şekil 3.24: I03'den görünüş (2021)

Şekil 3.25: I03'den görünüş (2021)

I04 numaralı alan 14.33 m^2 'dir. Zemin toprak ve beton döşeme, tavan betonarme ve duvarlar kesme taştır. Muhdes ek beton çatı bulunmaktadır. Zamanla nem aldığı ve malzemenin deformasyona uğradığı görülmektedir. Süsleme ile kapatılmış bir pencere mevcuttur (Şekil 26). Derin bir niş ile yanında süslemeli küçük bir niş göze çarpmaktadır ve I02'ye açılan kapı ile iki alan arasında bağlantı kurulmuştur. Alanın duvarında ciddi açıklık ve çatlaklar bulunmaktadır (Şekil 27).

Şekil 3.26: I04'deki nişler ve kapatılmış pencere (2020)

Şekil 3.27: I04'den görüntü (2020)

Sıva çatlakları ve tabakalar halinde dökülmelerin I01'de yoğun olduğu +3.96 kot tavanında özgün malzeme üzerine alçı kaplanmış biçimde günümüze ulaşan oldukça az kısım bulunmaktadır. Deforme malzeme I02, I03 ve I04'te yoğundur. Özgün malzeme yalnızca I01'de bulunmakta olup diğer alanlarda muhdes beton kaplama mevcuttur (EK 7).

+7.19 Kot Çatı

+7.19 kotlu katta 56.97 m²büyükte kesme taş duvar ve beton zemin dam ile beton döşeme zemin ve çift yüzeyli beşik örtü ile alüminyum sac çatı bulunmaktadır. Çatıdaki sac çatının bir kısmını kaplamaktadır. +7.19 kotlu muhdes çatıdan biriket ile örülmüş duvardan bir bölme ile +.7.92 kotlu I01'in çatısına geçiş sağlanmaktadır (EK 8). Bu alan yapı ile beraber yapılmış olup dam görevini görmektedir (Şekil 28), (Şekil 29).

Şekil 3.28:+7.92 kotlu damdan görüntü (2021)

Şekil 3.29:+7.19 kotlu çatıdan görüntü (2021)

3.3 Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri

Duvarlar

Yapının-2.00 kotta bulunan bahçe duvarları, B01 ve B03 numaralı odaların duvarları taş malzemeden olup B02 alanının duvarları taş ve alçı malzemeden yapılmıştır. Bahçe duvarları, B01, B02, B03 ve Z07 mekanlarının duvarları 51-80 cm aralığında değişkenlik göstermektedir. B03 ve Z07 mekanlarının birleştiiği duvar, tandır ocağı bulunduğundan 83 cm kalınlığa sahiptir. +0.00 kot duvarları Z01, Z03, Z04 ve Z06'da kaya kesme taş, Z02 ve Z05'te tuf kaya, Z07'de ise kesme taş malzemeden yapılmıştır. +3.96 kotta I01 ve I03 alanı kaya-kesme taş, I02 ve I04 alanı kesme taştır. +7.19 kotta biriket malzemeden duvarlar bulunmaktadır. Duvarlar 18-78 cm aralığında değişkenlik göstermektedir (Şekil30), (Şekil 31).

Şekil 3.30: Bahçe dış duvarlar (2020)

Şekil 3.31: Z07'nin duvarı (2020)

Merdivenler

Yapıda +0.00 kotunu +3.96 kotuna bağlayan Z03 yapı giriş holünden I02 mekanına çıkışı sağlayan 17 basamaklı taştan merdiven bulunmaktadır. Basamakların rıht yükseklikleri 16,5-21 cm aralığında değişkenlik göstermektedir. Merdivenin 7. basamağında iki kat arasını kapatan ahşap bir kapı vardır. I02 sofasından çatıya ulaşan muhdes beton merdiven 13 basamak ile +3.96 kotundan 7.19 kotuna çıkmaktadır. Basamakların rıht yükseklikleri 15-23 cm aralığındadır (Şekil32), (Şekil 33).

Şekil 3.32: Z03'den I02'ye bağlanan merdivendeki ahşap kapı (2020)

Şekil 3.33: I02'den çatıya çıkan merdiven (2021)

Döşeme ve Tavanlar

Yapının -2.00 kot zemini topraktır. +0.00 kotta Z01 ve Z04 alanları zemini ahşap, Z02, Z03, Z05 ve Z06'da beton, Z07 alanında ise topraktır. +3.96 kotta zemin I01 alanında beton döşeme, I02'de ve I04'te beton-toprak döşeme, I03'te topraktır. +7.19 kottaki çatı zemini beton, +7.92 kotlu dam ise beton-toprak döşemedir (Şekil 34), (Şekil35).

Şekil 3.34: I01'deki beton-toprak zemin (2020)

Şekil 3.35: Z01'deki ahşap kaplamalı zemin (2020)

Yapının -2.00 kot tavanında B01 kemerli tonoz tavan, B02 taş kemer tavana sahiptir. B03 alanının tavanı yok olmuş olsa da geçmişte kaya taş çatısı olduğu belirtilmektedir. Aynı zamanda hezen izleri bulunmaktadır. +0.00 kotta Z01 tavanı özgün taş malzeme üzerine alçı kaplamadır. Z02, Z05 ve Z06'da tuf kaya üzerine badana, Z03 ve Z04'te

özgün taş kemer ve alçı kaplama, Z07’de özgün taş malzemedir. Z07 alanının tavanında yıkılma mevcuttur. +3.96 kotundaki I01 mahalinde tavan özgün taş malzeme üzerine alçı kaplanmış, I02, I03 ve I04 mahallerinde muhdes sonradan eklenen betonarme çatı görülmektedir (Şekil36), (Şekil 37).

Şekil 3.36: I01’deki muhdes betonarme tavan (2020)

Şekil 3.37: B02’deki taş kemer tavan kaplaması (2020)

Çatı

Yapı beşik çatı sistemiyle örtülmüştür. Çatıda beşik örtü ve alüminyum sac malzeme kullanılmıştır. Saçak çıkması 43cm’dir (Şekil 38).

Şekil 3.38:Hatice İkmán Evi Çatı görüntüsü (2020)

3.4 Cephe Özellikleri

Yapı 1954 yılında yapılması sebebiyle, o yıllardaki Göreme evlerinin cephe özelliklerini göstermektedir. Göreme evlerinde cephe kesme taştan oluşmaktadır. Hatice İkmân Evi'nin tek cephesi vardır, kuzey cephesidir (EK 11). Doğu, batı ve güney cephelerinde bitişik nizamda kaya evler bulunmaktadır. Kapadokya bölgesi yapısına uygun biçimde evler birbirine bitişik olup peribacalarının oyulmasıyla kayalardan yapılmışlardır ve birbirlerini tamamlar niteliktedirler. Yapının bahçe duvarları ve bahçe ile bütün mahalleri olan B02, B03 VE Z07'nin doğu cepheleri bahçe duvarı görünüşüne girmektedir. Bahçe giriş kapısı ve duvar devamında birleşik olan B02'nin kuzey cephesi buradan görünmektedir.

Doğu bahçe duvar cephesinde yer yer yıkılmalar olduğu görülmüştür. Komşu binanın duvarı ile bitişiktir. Doğu bahçe duvarı ile B03'ün oda duvarı birleşiktir. B03'ün tavanının yıkılmış olması sebebiyle Z07'nin doğu cephesi görünmektedir. Duvarın devamında B02 numaralı alanın doğu cephesi bulunmaktadır (EK 12), (Şekil 39).

Şekil 3.39: Doğu Bahçe Duvar Cephesi (2020)

Kuzey bahçe duvar cephesine bakıldığında, kısım kısım yıkılmaların olduğu görülmektedir. İki kanatlı ahşap kapı bulunmaktadır. Avlu giriş kapısının bir kısmı sağlam olmasına rağmen büyük bir kısmı yıkılmış durumdadır. Avlu duvarı bu cephede tamamen kaya-kesme taştan yapılmıştır. Bazı kısımlarda sıva kalıntıları olduğu tespit edilmiş ve dökülmeler görülmüştür. Doğa etkisiyle bozulmalar olduğu da görülmektedir (EK 13), (Şekil 40).

Şekil 3.40: Kuzey Bahçe Duvar Cephesi (2020)

Bahçe kapısından girdiğimizde -2.00 kotlu avludan +0.00 kotlu avluya çıkan bir rampa karşılamaktadır. -2.00 kotunun kuzey cephesinde B01 alanının ahşap kapısı görülmektedir. Cephe duvarları kesme taştan bir kısmı yabancı otlarla kaplanmıştır. -2.00 kotunda bulunan B03 alanının tavanı yıkıldığından sadece duvarları bulunmaktadır fakat cephe duvarında kapanmış kemerli kapısını görmek mümkün. Hemen bitişiğinde +0.00 kotunda bulunan Z07 tandır evi vardır. Cephe duvarları kesme taştan olup bir kısmında kırılma ve dökülmeler görülmektedir (Şekil 41).

Şekil 3.41: Yapı Kuzey Cephesi(2020)

Yapının Kuzey Cephesinde görüldüğü üzere, iki kanatlı ahşap kapı bulunmaktadır. Yapının sol bitişiğinde komşu yapı mevcuttur. Komşu yapının bu cephesinde yapıya ait kemer ve pencere izi bulunmaktadır. Fakat bu iz ile ilgili bir bilgi edinilmemiştir. Cephede yuvarlak kemerli avlu giriş kapısı kesme taştan yapılmış, silmenin üzeri bir sıra taştan yapılmış parapet ile bitirilmiştir. Giriş kapısı iki kanatlı ahşap bir kapıdır.

Giriş kapısının iki yanında genişliği 57 cm ve yüksekliği 103 cm olan demir korkuluklu pencereler bulunmaktadır. +0.00 kotunun cephesinde benzer özelliğe sahip 6 adet demir korkuluklu ahşap çift kanatlı pencere bulunmaktadır. Pencere kenarlarında bulunan sıva ve söveler yıpranmıştır. Z01 odasının cephesinde tabaka halinde dökülme olduğu tespit edilmiştir. Z04 odasının cephesinde sıva çatlakları olduğu görülmüştür. Cephenin bu kotunda kesme taş üzerine beyaz boya ve sıvalar görülmektedir (Şekil 42).

Şekil 3.42: Yapı Kuzey Cephesi (2020)

+3.96 kotunun cephesinde yer alan ve kesme taştan yapılmış olan odaların cephelerinde farklı formlarda pencereler bulunmaktadır. Bu pencerelerin dışına geçmeli demir parmaklıklar takılmıştır. I01 ve I02 odalarının dış cephesinde sıva kalıntıları görülmektedir. Cephede Z04 ve I04 odalarının pencerelerini kapatan yapı yüksekliğinde kayısı ağacı görülmektedir. I04 odasındaki kapatılan pencereyi yakından görmek mümkündür. I02 holündeki pencereler altında üç adet payanda bulunmaktadır. +0.00 kotu ile +3.19 kotunu ayıran kat silmesi mevcuttur. I01, I02 ve I04 odalarının cephe kenarlarında özgün kesme taştan nişler bulunmakta olup yapıya hareket katmaktadır. Cephedeki deformasyonların tümü doğa etkisiyle meydana gelen bozulmalar olduğu açıktır (Şekil 43), (Şekil 44).

Şekil 3.43: Cephedeki dökülmeler (2020)

Şekil 3.44: Cephedeki pencereler ve kat silmesi (2020)

3.5 Yapıdaki Bozulmalar

Yapının kullanılmaması yapıda birçok sorunun oluşmasına neden olmuştur. Her iki kotta hem mekânsal hem de mimari eleman bakımından birçok öğenin kısmen veya tamamen yok olduğu veya zarar gördüğü görülmüştür. B03 numaralı alan tavanı yıkılmış ve Z07 numaralı alanı içerisinde yer alan mekânlar yıkılmıştır (Şekil 45), (Şekil 46).

Şekil 3.45: B03 odasının tavanı yıkılmış hali (2020)

Şekil 3.46: +0.00 kot avluda bulunan Z07 odasının yıkılmış hali (2020)

Yapının 2015 yılından itibaren kullanılmaması, üst örtüden kaynaklı nem ve su problemi sebebiyle üst katta kesme taştan yapılmış odalarda çatlak ve düşeyden sapma, ayrılma gibi statik sorunların oluşmasına neden olmuştur. Dış cephedeki derz boşlukları, I04 odası gibi odalardaki tavanlarda oluşan çürüme (Şekil 47) ve odadaki görülen çatlak ve ayrılma bu sorunların başlıcalarıdır.

Yapıdaki sorunların birçok sebebi üst örtünün gerekli yalıtımı sağlayamaması sebebiyle oluşmuş sorunlardır. Bu problem I04 odasındaki tavanının çürümesine sebep olmuştur. B01 numaralı odanın tonoz üst örtüsünde nemlenme mevcuttur (Şekil 48).

Şekil 3.47:I04mahalinin çatıdan su alması nedeniyle beton tavanda oluşan çürüme ve duvardaki çatlaklar (2020)

Şekil 3.48:Çatıdan su alan B01mahalinin tonozunda görülen nem problemleri (2020)

Özellikle moloz taştan yapılmış avlu duvarlarında, toprak kotuna yakın yerlerde derz boşalmaları mevcuttur. Toprak kotuna yakın yerlerde zeminden kaynaklanan su ve nem derzleri çözerek derz boşalmalarına sebep olmuştur (Şekil 49).

Yapının birçok yerinde özellikle avlu duvarını oluşturan kesme taş ve moloz taş yüzeylerde aşınma, kopma gibi eleman eksilmeleri görülmektedir. Taşlarda erime ve yüzey kayıpları oluşmuştur (Şekil 50).

Şekil 3.49:Toprak kotuna yakın yerlerde su ve nemden kaynaklı derz boşalmaları (2020)

Şekil 3.50:Toprak kotuna yakın yerlerde su ve nemden kaynaklı erimiş ve yüzey kaybına uğramış taşlar (2020)

BÖLÜM 4

RESTİTÜSYON PROJESİ

Parsel üzerinde yer alan yapıların aynı tarihte inşa edildiği yapıların birbirleri ile olan ilişkilerinden anlaşılmaktadır. Bu sebepte bir tane restitüsyon analizi yapılmıştır. Bu analiz kapsamında Nevşehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü ve Göreme Belediyesi arşivinden elde edilen fotoğraflar, belgeler, yapı bilgileri, ev sahiplerinin ve çevre evlerin sözlü anlatımları, mimari gereklilik ve karşılaştırmalı çalışma sonucu ulaşılan bilgiler doğrultusunda yapı üzerinde varlığı kesin olarak bilinen (mavi) ve yapıdan gelen izlere göre (yeşil) hazırlanmış olup muhdes ekler çıkartılarak restitüsyon projesi oluşturulmuştur.

1954 yılından günümüze binaya eklemelerin yapıldığı düşünülmektedir. Yapının mevcut verilerine dayandırılarak restitüsyonu hazırlanmış olan elemanları; bahçe duvarları, bahçe sınırları, farklı kotlarda yer alan tüm odalar ve teraştır.

Yapıdaki restitüsyon sorunları ele alındığında, 2015 yılından itibaren kullanılmaması ve yabancıların giriş çıkışına müsait halde bulunması sebebiyle yapı harabe haline gelmiştir. Hem plan, hem de üçüncü boyutta, özellikle duvar kotları, kemer, tonozların başlangıç ve bitim yerleri restitüsyona yönelik etüt edilmesi gereken noktalardır.

Yapıya ilişkin mülkiyet belgeleri incelendiğinde, 433 parselde kayıtlı taşınmazın özel mülkiyete ait olduğu anlaşılmaktadır. 433 parsel ile ilişkin 9.6.2006 tarihli tapu kaydında parselin yüz ölçümü 680 m², ev ve avlu niteliği taşımaktadır (EK 17).

Kurulda bulunan yapı tescil fişine göre, ‘İki katlı kütleli ve ön avlulu bir yapı olduğu mevcut durumundan da açıkça anlaşılan konutun yerinde yaptığımız incelemelerden de anlaşıldığı üzere özgünün de düz damlı olduğu fakat bunun dışında bu aşamada ayrıntılı bir tanımının yapılmasının şimdilik olanaksız olduğu da

açıkça ifade edilebilir. Konutun alt katında yer alan iki odanın da tavanları üst kat odalarında da olduğu gibi beşik tonozlu ve askı kemerlidir. İkinci kat odalarının giriş

kapıları yuvarlak kemerli olup bu odalarda yer alan nişlerin alınlıkların da istiridye kabuğu dolgu söz konusudur’’ ayrıntılı tanımı yer almaktadır (EK 18).

Yapının kadastro paftasında 433 parselde oturan yapının kendisi ile günümüzde mevcut olmayan yapı kütlelerinin sınırları tespit edilmiştir (EK 19).

4.1 Plan Restitüsyonu

-2.00 kotunda bulunan evden ayrı biçimde konumlanan, zamanla çatısı yok olan B03odasında hezen izleri mevcuttur. Yapıda taşlarda erime olduğu ve yüzey kayıpları olduğu görülmektedir. Tavan çökmesinin bu erimelere bağlı olarak gerçekleştiği düşünülmektedir. Kesme taşların düzenlenmesiyle, hezenlerle kaplı dam yapılarak özgün haline getirilmiştir (EK21). Kesme taşların meydana getirdiği duvarda kapatılmış kemerli bir kapı izi tespit edilmiştir. İzlerden hareketle kapı boşluğu açılmış ve yerine yapıda bulunan diğer kapılarla aynı özelliğe sahip ahşap kapı yerleştirilmiştir (Şekil 4.1).

+0.00 kotunda avluda bulunan tuvalet özgün plan şemasında bulunmayan zamanla gelişen ihtiyaçlar sonucunda sonradan eklenen mahaldir. Duvarı tuğla ile örülmüş, tavanı alüminyum sac ile kapatılmıştır. Bu özgün plan şemasını bozan niteliksiz mahalin kaldırılması uygun bulunmaktadır. Aynı kot üzerinde avluda B03’ün bitişiğinde yer alan Z07 numaralı tandır olarak bilinen alanda toprak zemin ve kesme taş duvarlara sahip olup taş kemer tavanda yıkılma mevcuttur. Beton çatının orta kısmı kemer üzengi taşlarından yıkılmıştır. Özgün taşlarla birleştirilerek kemer tavan haline getirilmiştir (Şekil 4.2).

Şekil 4.1: B03'deki kapatılmış kemerli kapı (2020)

Şekil 4.2: Z07 tandır odasının yıkılan tavanı (2020)

Z06 numaralı alan mutfaktır. Alanda muhdes lavabo bulunmaktadır. Tüf kaya tavan yapısı nedeniyle tavan yüksekliğinin değişkenlik gösterdiği bu alanda biriket taş ile örülen lavabo kaldırılarak özgün haline getirilmiştir (EK 22).

Şekil 4.3: Z06'daki muhdes lavabo (2020)

+3.96 kotunda bulunan I01 numaralı alanda kapı arkasına yunmalık benzeri beton yapılmıştır. Kullanım amacı bilinmeyen seki benzeri bu yükseklik kaldırılmıştır. Aynı kotta yer alan I02 holünde bulunan çatıya çıkışı sağlayan muhdes ek merdivenin kaldırılması uygun bulunmaktadır. I04 numaralı alanda bulunan üç pencereden biri kapatılmıştır. Kapatılan pencere açılarak I04'de bulunan diğer pencerelerle aynı özelliğe sahip ahşap doğramalı pencere yerleştirilmiştir (EK 23). I02, I03 ve I04 mahallerinin tavanına sonradan eklenen zamanla nem alan ve deformasyona uğrayan betonarme tavan ile +7.19 kotunda bulunan çift yüzeyli beşik örtü ile alüminyum sac

malzemeye yarısı yapılmış emanet aşık ve mahyalarla desteklenmiş çatı kaldırılarak yapı sahibinden aktarılan bilgiler dahilinde hezen tavan yapılmıştır (Şekil 4), (Şekil 5), (EK 24).

Şekil 4.4: I02'deki muhdes merdiven ve betonarme tavan (2020)

Şekil 4.5: I04'deki kapatılan pencere (2020)

4.2 Kesit Restitüsyonu

I-I kesitten görüldüğü üzere, bahçe kapısından B02 alanının kuzey duvarını uzanan zamanla taşlarda oluşan kayıpların tamamlanması belirtilmiştir. Z07 tandır evinin aşınmış, kayıplar oluşmuş ve dökülmelerin meydana geldiği batı cephesinde özgün taş malzemeye tamamlamalar yapılmıştır. Kapısı bulunmayan Z07 için yapıdan gelen izlere göre yapıdaki diğer kapılar gibi ahşap doğrama kapı takılmıştır. Yapıda tesisat ve elektrik bulunmamaktadır. Fakat yapının giriş holü olan Z03'de seyyar bir elektrik şarteli bulunmakta olup Z01 odasına uzanan kablo duvarda ve nişte hasara neden olmuştur. Nişteki süsleme devam ettirilerek bozulan yerler tamamlanmıştır. I02 holündeki deformasyona uğramış muhdes tavan ve merdiven kaldırılarak yapı özgün haline getirilmiştir. +7.92 kotunda bulunan, yapının geçmişte de toprak dam olarak bulunan dam aşınmadan ötürü betonla desteklenmiştir. +7.19 kotunda betonarme bir çatı eklenmiştir. Alüminyum sac ile yarısı yapılmış emanet aşık ve mahyalarla desteklenmeye çalışılmıştır. Bu durum örülen briketlerden de anlaşılmaktadır. Ev sahibinin bilgileri desteklenerek muhdes çatı kaldırılmış yerine toprak dam devam edilmiştir (EK 25).

II-II kesitten görüldüğü üzere, I02 ve I03'deki yapının özgün malzemesi taş duvarların üzerine beton sıvalar yapılmıştır. Bu sıvalar kazılarak kaldırılmış ve arkasındaki özgün kesme taş duvar temizlenmiştir (EK 26).

4.3. Cephe Restitüsü

Doğu bahçe duvarı cephesinde, B03 ile B02'yi birbirine bağlayan bahçe duvarı zamanla aşınmış ve yıkılmalar oluşmuştur. Duvarda bulunan özgün malzeme kesme taş ile tamamlanmıştır. B03'ünhezen izleri olan yıkılmış tavanı özgün haline uygun olarak restitü edilerek cephede görüntüsü tamamlanmıştır (EK 27).

Kuzey bahçe duvar cephesinden görüldüğü üzere, giriş kapısının yanındaki duvar ile B02 numaralı mahalın duvarının birleştiği bölümde yıkılmalar tespit edilmiştir. Tamamen kesme taştan yapılmış olan bahçe giriş kapısı ve bahçe duvarındaki taş kayıpları da yapıdan gelen izlere göre özgün malzeme ile tamamlanmış, biriken toprak yığını kaldırılarak duvar görünümü verilmiştir (EK 28).

Alt kot ve üst kotta yer alan avluların birbirilerine, alt kot avluda yer alan bir merdiven ile bağlandığı buradaki izlerden anlaşılmaktadır. Zamanla rampa haline gelen bu merdiven temizlenerek eksik taşların tamamlanmasıyla tekrar merdiven görünümünü almıştır. Yapının kuzey cephesinde günümüzde yıkılmış durumda olan Z07 tandır evinin kemer üzengi taşlarının başlangıç yönü ve boyutlarına göre tamamlama önerilmiştir. B03 kışlık evinin yapıdan gelen izlere göre kapatılan penceresi açılmış ve yapıdaki tüm kapılar gibi ahşap doğrama kapı yerleştirilmiştir.

Yapıda bulunan nişlerin varlığı, eskiden burada bir mekan olması ihtimalini doğursada yerinde yapılan inceleme neticesinde herhangi bir yapı izine rastlanmamıştır. Bu sebeple yok olmuş bir mekanın var olmadığı sonucuna varılmıştır.

Yapının tek cephesi olan kuzey cephesinde bulunan Z01, Z04, I01 ve I04'deki hasar görmüş motif işlemeli pencereler tamamlanmış, Z04'deki kapatılan pencere açılarak, Z04 ve Z01'deki hasar görmüş ahşap doğramalar varlığı kesin olarak bilinen diğer pencereler gibi ahşap doğrama ile tamamlanmıştır (EK 29).

Yapının cephelerinde değişikliğe neden olabilecek büyük müdahaleler bulunmamaktadır.

BÖLÜM 5

RESTORASYON

ICOMOS'un belirlediği ilkelere göre; "Korumanın ana amacı tarihi dokunun özgünlüğünü sürdürmektir. Bu, tarih boyunca yapılan değişikliklere saygı göstererek, onun biçimini, malzemelerini, birleşim özelliklerini, bütünlüğünü, mimari ve kültürel miras değerlerini korumayı kapsar. Bunu yapabilmek için, yapının karakterini tanımlayan tüm özelliklerin olabildiğince korunması gerekir. Karakteri tanımlayan özellikler aşağıdakilerden biri veya birkaçı olabilir:

- a. genel taşıyıcı düzen,
- b. cepheler, ara bölmeler, merdivenler gibi taşıyıcı olmayan ögeler,
- c. yüzey özellikleri,
- d. ahşap öğelerin bezenişi,
- e. gelenekler ve teknikler,
- f. nitelik (veya dereceleri) ve ayırıcı özellikleriyle, yapımda kullanılan malzemeler.

Bir müdahale planı oluşturmak için, önce karakteri tanımlayan özelliklerin değerinin belirlenmesi gerekir. Müdahale seçenekleri arasından yapının kültürel anlam ve önemini en iyi biçimde koruyacak olan seçilir" (ICOMOS 2017, Madde 5-6-10).

Müdahaleler;

- "a. yapı veya sitin fiziksel ve strüktürel güvenliğini, kültürel önemini ve uzun süre dayanımını sağlamak için gereken, en az düzeyde olmalı,
- b. geleneksel yöntemleri izlemeli,
- c. eğer teknik olarak mümkünse, geri dönüşebilir olmalı,

d. ilerde gerek olursa, yapılacak koruma işlemlerine zarar vermemeli veya engellememeli,

e. yapının açığa çıkan ve içinde korunan özgün yapısal verilere daha sonra ulaşma olanağını engellememeli,

f. çevresel koşulları dikkate almalıdır”(ICOMOS, 2017, Madde 11).

“Mevcut ögeler mümkün olduğunca korunmalıdır. Bir ögenin veya bir parçasının yenilenmesi gerektiğinde, yapının karakteri ve önemine saygı gösterilmelidir. Eğer yerel kültürde onarım için başka yapılardan eski parçaları alıp kullanma geleneği varsa, bu usul uygulanabilir.

Yenileme için kullanılacak ahşap tercihen:

a özgünle aynı cins olmalı,

b nem oranı özgünle uyumlu olmalı,

c görünen yerlerde aynı doku özelliğine sahip olmalı, özgünle aynı aletler kullanılarak, benzer yöntemlerle işlenmelidir”(ICOMOS, 2017, Madde 13-14).

Hatice İkmán Evi, 2015 yılından beri kullanılmadığından harap vaziyettedir. Restorasyon önerisi geliştirilirken yapının özgün mimarisine sadık kalınması amaçlanmış olup yapılacak müdahaleler önerilen yeniden kullanım ile ihtiyaç programının duyduğu mekanların eklenmesi ile sınırlandırılmıştır. 1964 tarihli Venedik Tüzüğü’nde “Anıtların korunması, her zaman onları herhangi bir yararlı toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabilir. Bunun için bu tür bir kullanma arzu edilir, fakat bu nedenle yapının planı, ya da bezemeleri değiştirilmemelidir. Ancak bu sınırlar içinde yeni işlevin gerektirdiği değişiklikler tasarlanabilir ve buna izin verilebilir” denilmektedir (Venedik Tüzüğü-Madde 5). Bu çerçevede, Hatice İkmán Evi’nin restorasyon önerisi sırasında yapılması öngörülen ek ve değişikliklerde yapının özgün hali göz önünde bulundurularak yapıyla uyumlu geleneksel malzemeler ve yapım teknikleri tercih edilmiştir.

Hatice İkmán Evi restorasyon projesi hazırlanırken, kültür mirasına yapılması düşünülen müdahalenin, somut ve soyut kültür değerlerine saygı göstermesi ilkesinden

yola çıkılmıştır. Hatice İkmân Evi'nin Göreme'deki yerleşiminde kültürel peyzaj değerini korumak üzere, yapı ve çevresinin niteliğini iyileştirme hedefi değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda yapının ayakta kalabilmesi ve varlığını sürdürebilmesi için yeni işlev önerisi getirilmiştir. Valetta Tüzüğü (2011)'e göre; Yeni bir etkinlik getirilmeden önce, ondan yararlanacak olanların sayısının, kullanım süresinin, mevcut işlevlerle uyumunun ve geleneksel yerel faaliyetlere etkisinin ne olacağının değerlendirilmesi gerekir (Valetta Tüzüğü, 2011, 4). Yapının Göreme ile ilişkili konumu ve yakınında bulunan kültür varlıklarından peribacaları ve tapınaklar göz önünde bulundurularak, yapıda işlev değişikliği ile ilçedeki turizm potansiyeline de hizmet edebilecek butik otel önerisi geliştirilmiştir. Göreme'deki kültür mirasları dolayısıyla var olan turizm hareketliliği, yerleşimin kalkındırılması ve gelişmesi için önemli bir avantajdır. Bu avantajın değerlendirilebilmesi için, bütüncül bir yaklaşımla, kentteki turizm potansiyeli, ziyaretçilerin faaliyet ve ihtiyaçları değerlendirilerek planlama yapılmalı ve hayata geçirilmelidir. Göreme, özellikle yapı ve çevresindeki peribacalarını ziyaret amacı olan pek çok turist ağırlamaktadır. Turistler için dinlenme, yemek-yeme gibi faaliyetlerin gerçekleştirileceği mekanların varlığı sınırlıdır. Genellikle konaklama alanlarının doluluk oranları %100 olur. Bu doğrultuda, yerleşimdeki turist hareketliliğinin yoğun olduğu Göreme ve diğer anıtsal yapılara yakın konumlanan Hatice İkmân Evi'ne, ziyaretçilerin dinlenme, doğayla zaman geçirme, yeme-içme faaliyetlerini sürdürebilecekleri butik otel işlev önerisi geliştirilmiştir.

Teze konu olan Hatice İkmân Evi'nin korunması sağlanabilmesi ve özgünlüğünü sürdürülebilmesi için temizleme, sağlamlaştırma ve yenileme önerilmiştir.

Restorasyon proje önerisi kararları, rölöve ve restitüsyon projesine kaynak oluşturan yazılı ve görsel belgelerden elde edilen kaynaklar doğrultusunda hazırlanmıştır. Restorasyon sonrasında yapı dinlenme veya misafir ağırlamak için kullanılan odalar aynı amaçla kullanılacaktır. Bu odalarda butik otel olarak hizmet verilecektir. Bahçede yer alan avluda dinlemek amaçlı masalar konulacak ve süs havuzu ile dinlenme ortamı sağlanacağı düşünülmektedir.

Restorasyon projesi dört ana başlıktan toplanan süreçte uygulanması önerilmektedir. Birinci olarak; niteliksiz ek ve müdahalelerden temizlenmesi, ikincisi; strüktürde

meydana gelen sorunların giderilmesi ve sağlamlaştırma, üçüncüsü; eksik kısımların tamamlanması ve bütünleme dördüncüsü; yeni restorasyon önerisi kazandırılmasıdır.

5.1 Hatice İkman Evi Plan Restorasyon Önerisi

Kapadokya Bölgesi'nde bulunan Göreme, İsalı mahallesi mimari değerleri ve tarihi ile önemli bir yerleşim merkezidir. Teze konu yapı İsalı Mahallesi'nin özgünlüğünü yansıtan ve merkeze yakın konumda bulunan özel bir yapıdır. Sivil mimarlık örneği yapıya yöre halkının da ihtiyaçları doğrultusunda alt kot avluya butik otel, üst kot avluya otel müşterilerinin ve dışarıdan gelen müşterilerinde kullanabileceği teras restoran işlevi verilmiştir.

Z01, Z04 ve Z07 odaları yatak odasıdır. Z02 ve Z05 alanları Z01 ve Z04 yatak odalarının içerisinde bulunmaktadır. Bu odalarda gerekli sıva düzeltmeleri yapılacaktır. Tavanda ve tabandaki eklemeler ve sökme-yapmalarla yatak odasına uyguna hale getirilecektir. Butik otelde kullanılacak yatak odaları müşterilerin dinlenmesi ve konaklaması için gereklidir. Z02 ve Z05 odalarında düzeltmeler yapılacaktır. Bu sayede Z01 ve Z04 yatak odaları için güzel bir ek olacaktır.

Şekil 5.1: Z04 No'lu odanın mevcut görünümü (2020)

Şekil 5.2: Z07 No'lu odasının mevcut görünümü (2020)

I04 ve I01 odaları yatak odasıdır. Bu yatak odalarının butik otel müşterilerine uygun hale gelmesi için restore önerilerinin yerine getirilmesi gereklidir. I03 odası mutfaktır.

Mutfakta butik otel müşterilerinin ihtiyaçları giderilecektir. Teras restoranda müşterilere servis edilecek olan yiyecekler bu mutfakta hazırlanacaktır. I02 holünde bulunan merdiven yardımıyla mutfaktaki yiyecekler teras restorana taşınacaktır. I02 odası sofadır ve sofadaki müşterilere yiyecek ve içecek ikramları da I03 odasındaki mutfakta hazırlanmaktadır.

B01 odası depo olarak kullanılacaktır. Butik otelin deposu görevini görecekler. Z03 odası lobidir. Butik otel müşterilerinin kayıtlarının yapıldığı ve otele yerleşmeleri için kullanabilecekleri alandır. Müşteriler ödemelerini, giriş-çıkışları ve kayıtlarını bu odada yaptıracaktır. Z06 kemerli oda yatak odasıdır. Tuvalet eklemesi yapılacaktır.

Şekil 5.3: I03No'lu odanın mevcut görünümü (2020)

Şekil 5.4: I02No'lu odasının mevcut görünümü (2020)

I03 odası mutfak olarak belirlenmiştir. I02 odası sofadır. Burada butik müşterileri dinlenebilecektir. I01, Z01 ve Z04 kemerli odalar butik otelin yatak odalarıdır. Bu odalar butik müşterilerinin kullanımı için ayrılmıştır. Z04 kemerli odaya banyo yapılacaktır. Diğer odalara tuvalet eklenecektir.

Yasal ve idari anlamda yapının restorasyon projesi değerlendirildiğinde; yapının tek parselde oturduğu anlaşılmaktadır. 433 parselde oturan yapı bütünlüğünü koruyan, sivil mimarlık örneği bir yapıdır.

5.2 Yapıya Önerilen Müdahale Teknikleri

5.2.1 Sağlamaştırma

Mevsimplere bağılı olarak değişen yer altı su seviyesinin oluşturduğu nem yapının temel ve duvarlarına etki ederek çiçeklenme, mantar ve yosun oluşumuna neden olmuştur.

Mevsimsel sıcaklık farklarından dolayı yapı malzemelerinde çatlaklar ve derz boşalmaları oluşmuştur. Kesme taştan yapılmış avlu duvarlarında, toprak kotuna yakın yerlerde derz boşalmaları mevcuttur.

Zeminden kaynaklanan su ve nem derzlerin boşalmasına sebep olmuştur. Taş duvarlarda görülen çatlaklar ve derz boşalmaları için öncelikle yüzey derzleri temizlenecektir. Açılan derzler su ile nemlendirilerek uygun kireç harçla derzlenecektir.

Yapının birçok yerinde özellikle avlu duvarını oluşturan kesme taş yüzeylerde erime, aşınma ve kopma gibi eleman eksilmesi görülmektedir. Bunların farklı seviyelere göre sağlamaştırılması yapılacaktır.

Yapının 2015 yılından beri kullanılmaması, üst örtüden kaynaklı nem ve su problemi, üst katta kesme taştan yapılmış odalarda çatlama, ayrılma gibi statik sorunlar oluşmasına sebep olmuştur. Geçmişte de toprak dam olarak bulunan dam aşınmadan ötürü betonla desteklenmiştir. Betonun sağlamaştırılması yapılacaktır. Yapılacak yöntemlerden biri, çatlakların cam bantlarla izlenerek, çatlağın hareket durumunun irdelenmesi ve çatlakların malzeme analiz raporu sonuçlarına göre hazırlanacak harçla enjeksiyon yöntemiyle doldurularak, çatlağın oluştuğu taşlara paslanmaz çelik çubuklarla dikiş atılmasıdır. Bu konuda inşaat mühendisleri ile ortak hareket edilmelidir.

Yapıya zarar veren en büyük problem nemdir. Toprak kotuna yakın kısımlarda derz boşalmaları zeminden kaynaklı nem ve su problemlerinin derzleri çözdüğü ve derz boşalmalarına yol açtığını düşündürmektedir. Üst örtüden kaynaklı problemlerin giderilmesi için damdaki bitki temizliği yapıldıktan sonra, moloz dolgu üzeri hasır serilip üzerine yalıtım malzemesi konacak ve üzeri çakıl dolgu, çamur, toprak ile kapatılacaktır.

+0.00 kotlu katta bulunan avluda taş döşemesi yapılacaktır. Süs havuzu ve avluya yemek masalarının yerleştirilmesi yapılacaktır. Damlardaki eksikliklerin tamamlanması yapılacaktır. Z04 ve Z07 numaralı alanlara deforme olmuş kısımları sökme ve yeniden yapma işlemi uygulanacaktır. Z07 odasının önüne ise yeni ekleme yapılacaktır.

Şekil 5.5: Z04 Odadaki Deforme Olmuş Kısımlar (2020)

Şekil 5.6: Z07 Mahalinde Deforme Olmuş Kısımlar (2020)

5.1.2 Temizleme

Fiziksel ve kimyasal yöntemlerle yapı elemanlarındaki aşınmış yüzeylerin ve kirliliğin arındırılmasıdır.

Yapının taş ve kaya yüzeylerinde su sorunundan kaynaklı bitkilenmeler ve renk değişimi görülmektedir. Duvarlar üzerinde oluşan bitki ve ağaç köklerinden salgılanan asit bileşenleri, duvarın yapısını bozmaktadır. Duvar yüzeylerinde oluşan bitkiler mekanik yöntemlerle temizlenecektir.

Özgün malzemeye zarar veren çimento karışımı derz uygulamaları raspa yapılarak temizlenecek sonrasında yöreye özgü taş kırığı ve kireçten oluşan özgün harç ile koruyucu derz uygulaması yapılacaktır.

Yapının tüm ahşap yapı elemanları öncelikle fırça, spatula, zımpara kullanılarak mekanik temizlik yapılacaktır. Ahşap elemanlarda uzmanları tarafından böcek tespiti

yapılacaktır. Taşıyıcı özelliğini yitiren ahşap elemanlar aynı cins, ebat ve formda restorasyon projesi detaylarına uygun olarak, emprenyeli ahşap kullanılarak yenilenecektir.

Ayrıca yapıda bulunan metal elemanların pas ve korozyondan korunması için pas sökücü astar uygulanarak, koruyucu boya ile boyanması önerilmiştir.

5.1.3 Tamamlama

Yapıda bozulan ya da yok olan yapı elemanlarının restorasyon projesinde tamamlama işlemi; geleneksel malzemeler kullanılarak, yapıdan gelen izler, karşılaştırmalı çalışmalar, sözlü kaynaklar ve benzer dönem yapıları incelenerek hazırlanmış olan restitüsyon projesinin detaylarına uygun olarak yapılacaktır.

Şekil 5.7: I02No'lu odasındaki deforme olmuş kısımlar (2020)

Şekil 5.8: I03No'lu odasındaki deforme olmuş kısımlar (2020)

I02 numaralı alanda zamanla nem aldığı ve malzemenin deformasyona uğradığı görülmektedir. Hasarlı duvarda beton sıva görülmektedir. Betonarme bir çatı eklenmiştir. Alüminyum sac ile yarısı yapılmış emanet aşık ve mahyalarla desteklenmeye çalışılmıştır. Fakat eksiklerin tamamlanması yapılacaktır.

I03 numaralı alanda zamanla nem aldığı ve malzemenin deformasyona uğradığı görülmektedir. I04 numaralı alanda zemin toprak ve beton döşeme, tavan betonarme ve duvarlar kesme taştır. Zamanla nem aldığı ve malzemenin deformasyona uğradığı

görülmektedir. Alanın duvarında ciddi açıklık ve çatlaklar bulunmaktadır. Bu çatlakların ve açıklıkların tamamlanması sağlanacaktır.

Alt avluda yer alan Z07 odası restitüsyon projesinde gösterildiği şekilde yeniden yapılacaktır. Kaya odaların önlerinde bir zamanlar var olan ancak günümüzde yıkılmış durumdaki kemerli revaklar yeniden yapılacaktır. Eksik duvarlar tamamlanacak, üst kote çıkan merdiven basamakları yeniden yapılacaktır (Şekil 68).

Şekil 5.9: Z07'den mevcut görünümü (2020)

Şekil 5.10: I04'den bir pencerenin mevcut görünümü (2020)

I01, I02 ve I04No'lu odalarda bulunan pencerelerin ferforjelerinin tamiri ve yenilemesi yapılacaktır. I04 odasının kuzey cephesinde pencerenin yanındaki kısmın

sökme ve yapma işlemi yapılacaktır. I03 ve I04 odasının birbirine dayanmasını sağlayan duvardaki tamirat için sökme ve yapma işlemleri yapılacaktır. I01 odasında bulunan helanın duvarındaki deformasyonun tamirâtı için sökme ve yapma yapılacaktır.

Şekil 5.11: I04No'lu odanın mevcut görünümü (2020)

Şekil 5.12: I01No'lu odada bulunan helanın mevcut görünümü (2020)

Bu kotta öncelikle teras restoran yapılacaktır. Teras restoranın yapılması için öncelikle zeminin temizlenmesi ve taşla döşenmesi gereklidir. Damında eksik kısımlarının izolasyon ve taşlarla, betonla tamamlanması gereklidir.

Üst avlu zemini doğal taş ile kaplanacaktır. Üst kot avlu zemini altında kalan kaya dam mekanların su geçirimsizliğinin sağlanarak yalıtımının yapılabilmesi için avlu zeminin tamamı taş önerilmiştir.

Z04 odasında yeni bir banyonun eklemesi yapılacaktır. Ek olarak odanın sıvasının tamamlanması sağlanacaktır. I02 odasından teras restorana çıkmayı sağlayan merdivenin eksikleri tamamlanacaktır. Teras restorana tomruk pergole önerilmektedir. Bu sayede nem ve çatlak sorunlarının önüne geçilmesi düşünülmektedir. Teras restoranın zeminine öncelikle betonarme döşeme (12 cm), eğim betonu (4 cm), yapıştırma harcı (4 cm) ve son olarak doğal taş kaplama (4 cm) yapılacaktır. I01 kemerli odanın tavanındaki sorunların giderilmesi için mevcut kaş kemere öncelikli olarak kemer dolgusu, tesviye şapı, su yalıtımı, tespit harcı ve son olarak traverten

kaplama uygulaması yapılacaktır. Bu sayede nem ve deformasyon sorunları giderilmiş olacaktır.

Şekil 5.13:Z04No'lu odanın mevcut görünümü (2020)

Şekil 5.14:Z02No'lu odanın mevcut görünümü (2020)

Kuzey cephesindeki duvarın öncelikle eksiklerinin tamamlanması, ardından ana giriş kapısının sökülüp yapılması yapılacaktır. Pencerelelerin ferforje işlemlerinin yapılması ve tamiratlarının yapılması sağlanacaktır.

Kuzey bahçe duvar cephesinden görüldüğü üzere, duvarın eksiklerinin tamamlanması yapılacaktır.

Doğu bahçe duvar cephesinden görüldüğü üzere, duvarın bir kısmının eksiklerinin tamamlanması ve bir kısmının yeniden yapılacaktır.

BÖLÜM 6

SONUÇ

Nevşehir ili tarihi dokusunu ve başta şahit olduğu doğal afetlerden oluşan peribacalarını, sahipsizlik, bakımsızlık ve bilinçsiz kullanım sebebiyle yeterince koruyamamıştır. Tarihi ve kültürel değerlerin izleri taşıyan, geçmişten günümüze kalan ender eserlerin koruma uygulamaları sürdürülmelidir. Hatice İkmân Evi mimari plan şeması, cephe tipolojisi ve mimari elemanları ile Geleneksel Göreme evinin bir örneği olması üzerine çalışma yürütülmüştür.

Tez çalışması kapsamında yapının mevcut durumunun tespitine yönelik rölöve çizimleri, fotoğraf albümü, hasar,malzeme analiz paftaları hazırlanmış, görsel ve çizim teknikleri ile Hatice İkmân Evi belgelenmiştir.Yapının özgün haline mimari gereklilik, belgeler ve sözlü kaynaklardan yararlanarak giriş kapının üzerindeki kitabedenyapım tarihi tespit edilen yapının özgün durumu araştırılarak ulaşılmış ve restitüsyon projesi hazırlanmıştır. Yapı üzerinde yapılan malzeme, bozulma analizleri ve restitüsyon projesi doğrultusunda gerekli restorasyon müdahale kararları alınmıştır. Rölöve, restitüsyon ve restorasyon projelerinde yapının hasar tespitleri, bakım ve onarımları karşılaştırmalı tablo şeklinde belirtilmiştir (Tablo 6.1-6.5). Yapının uzun süredir kullanılmaması durumundan doğal etkenlerden bozulmalarının daha fazla olduğu gözlenmiştir. Zamanla aşınan avlu duvarları, dökülmelerin meydana geldiği mahal cepheleri, rüzgardan oluşan toprak yığıntıları, avlu içinde bulunan merdivenlerin toprak örtü içinde kalması ve çatılarda meydana gelen çökmeler ve yeşillenmeler yapı ve avludaki başlıca bozulmalardır (Tablo 6.1).

Tablo 6.1: Vaziyet Planı Sonuç Tablosu

Mahal Adı	Rölöve (Sorun Cinsi)	Restitüsyon (Kaynak Kullanımı)	Restorasyon (Müdahale Tekniği)
Vaziyet Planı	Avlu merdiveninde kapanma ve taşlarda eksilmeler, avlu duvarlarında taş dökülmeleri ve avlu içinde bitkilenme görülmüştür. B02 damında bitkilenme ve aşınma tespit edilmiştir. B03 tavanı tamamen yıkılmıştır. Z07'nin kemer tavanında yıkılma mevcuttur. Yapının dam ve sac çatısında dökülme, bozulmaya rastlanmıştır.	Yapıdan Gelen İzlere Göre Varlığı Kesin Olarak Bilinen	Sağlamlaştırma Temizleme Tamamlama

2.00 kotlu alanlarda yer alan mekanlarda genellikle nem, kopma ve aşınma görülmektedir. B01 ve B02 mekanlarında kesme taş kemer özgün halini hala korumaktadır. Mekan duvarları özgün taş döşemedir, zemin döşemeleri topraktır. Mekanlarda yer alan kapılar günümüze ulaşamamıştır. -2.00 kot planındaki hasar ve müdahaleler Tablo 6.2' de belirtilmiştir.

Tablo 6.2: -2.00 Planı Sonuç Tablosu

Mahal Adı	Rölöve (Sorun Cinsi)	Restitüsyon (Kaynak Kullanımı)	Restorasyon (Müdahale Tekniği)
B01 Depo	Deponun duvarlarında ve tavanında nem ve yağmur sonrası oluşan yosunlanma görülmektedir. Ahşap kapısı günümüze kadar özgün halde gelmiş fakat kapı eşiğine toprak yığını birikmiş ve kapının 1/3 kısmını kaplamıştır. Toprak zemininde çökmeler ve yağmur suları birikmiştir.	Varlığı Kesin Olarak Bilinen	Sağlamlaştırma Temizleme
B02 Oda	Odanın duvarları ve tavanında özgün taşlarda aşınmalar tespit edilmiştir. Duvarlarda kemer tavan başlangıcına kadar dökülmüş kireçli sıvalar görülmektedir. Oda kapısındaki ahşap yüzeylerde çürümeler gözlenmiştir.	Varlığı Kesin Olarak Bilinen	Sağlamlaştırma Temizleme
B03 Oda	Odanın mevcut tavanı bulunmamaktadır. Yapıdan gelen izlere göre hezen kaplı tavana sahip olduğu bilinmektedir. Duvarda bulunan kemerli oda kapısı taş ile örülerek kapatılmıştır. Duvarlar aşınmış ve taşlarda erimeler meydana gelmiştir.	Yapıdan Gelen İzlere Göre Varlığı Kesin Olarak Bilinen	Sağlamlaştırma Temizleme Tamamlama

+0.00 kotlu plandaki alanlarda Z07mahali avluda ayrı bir mekandır. Z01, Z02, Z03, Z04, Z05 ve Z06 odaları yapının içinde bulunmaktadır. Duvarları kesme taş üzeri sıva kaplıdır. Tavanlar taş kemerdir. Zeminlerde ise ahşap ve toprak döşeme mevcuttur. Z02, Z05 ve Z06 mekanları kerpiçten oyularak oluşturulmuştur. +0.00 kotlu plandaki mahallerde oluşan hasar ve müdahale teknikleri Tablo 6.3’de verilmiştir.

Tablo 6.3: +0.00 Planı Sonuç Tablosu

Mahal Adı	Rölöve (Sorun Cinsi)	Restitüsyon (Kaynak Kullanımı)	Restorasyon (Müdahale Tekniği)
Z01, Z02 ve Z04, Z05 Odalari	Mekanların tüm duvarları ve tavanında özgün taş üzerine alçı sıva ile kaplanmıştır. Duvarlarda ve tavanda kirlenme, aşınma ve dökümler meydana gelmiştir. Odaların kapısı, pencereleri ve oda içindeki nişler günümüze kadar korunabilmiştir. Tabanı ahşap döşeme kaplıdır. Z02 ve Z04 odaları tuf kayadan oluşmaktadır. Odadan ayrı bir kapı ile girilmektedir.	Varlığı Kesin Olarak Bilinen	Sağlamlaştırma Temizleme
Z03Giriş Holü	Tavan yüzeylerde dökümler mevcuttur. Giriş holü olarak kullanılan bu alanda diğer odalara geçiş kapıları ve üst kata çıkan taş merdiven bulunmaktadır. Özgünlüğünü koruyan bu merdivende iki katı ayıran ahşap kapıda günümüze kadar korunabilmiştir.	Varlığı Kesin Olarak Bilinen	Sağlamlaştırma Temizleme
Z06 Mutfak	Oda tamamen tuf kayadan oluşmaktadır. Duvarlar ve tavanlarda nemlenme, kirlenme ve dökümler görülmektedir. Muhdes lavaboda çatlamalar ve kırılma gözlemlenmiştir. Odanın ahşap kapısında çürümeler tespit edilmiştir.	Yapıdan Gelen İzlere Göre Varlığı Kesin Olarak Bilinen	Sağlamlaştırma Temizleme Tamamlama
Z07 Tandır Evi	Mekanın özgün taş kemerden tavanında kopma, aşınma ve bitkilenme görülmektedir. Duvarlar kesme taştan olup günümüze kadar gelmiş ve kirlenmeler görülmektedir. Mekan kapısı korunamamış ve kapı boşluğu zamanla toprak yığını içinde kalmıştır. Duvarlardaki nişlerde aşınmalar ve kirlenme görülmektedir.	Yapıdan Gelen İzlere Göre	Sağlamlaştırma Temizleme Tamamlama
Tuvalet	Avlunun duvarına bitişik halde yapılan muhdes tuvalet biriket taşlardan örülmüş, sac levha ile tavanı kapatılmış ve ahşap kapı eklenmiştir. İçinde bitkilenmelertoluşan tuvalet zamanla kullanmadığı için toprak yığını ile dolmuştur.	Varlığı Kesin Olarak Bilinen	Temizleme

+3.96 kotlu planda yer alan mekanlar farklılık göstermektedir. I01 numaralı mekanın tavanı kesme taş kemer ve alçı sıva kaplıdır. Mekanın ahşap kapısında ve pencerelerinde aşınmalar, çürümeler meydana gelmiştir. I02, I03 ve I04 numaralı mekanlarda betonarme döşeme ve muhdes tavan görülmekte olup kırma çatı ile örtülmüştür. Bu mekanların duvarları taştan olup bazı kısımlarında çimento esaslı sıva görülmektedir. Mekanların kapılarına ulaşılamamıştır.

Tablo 6.4: +3.96 Planı Sonuç Tablosu

Mahal Adı	Rölöve (Sorun Cinsi)	Restitüsyon (Kaynak Kullanımı)	Restorasyon (Müdahale Tekniği)
I01 Oda	Odanın tüm duvarları ve tavanında özgün taş üzerine alçı sıva ile kaplanmıştır. Duvarlarda ve tavanda kirlenme, aşınma ve dökülmeler meydana gelmiştir. Odaların kapısı, pencereleri ve oda içindeki nişler günümüze kadar korunabilmiştir. Tabanı betonarme döşeme kaplıdır. Odada sedir ve yunmalık bulunmaktadır. Duvardaki niş dolabı hala korunmaktadır.	Varlığı Kesin Olarak Bilinen	Sağlamlaştırma Temizleme
I02 Oda	Hol görevini alan bu sofada çatıya çıkış betonarme merdiven bulunmaktadır. Betonarme tavanda nemlenme, aşınma ve deformasyonlar görülmektedir. Duvarlar kesme taştan olup çatlaklar ve bazı yüzeylerinde çimento esaslı sıvalar görülmektedir. Pencerelerde doğramalar bulunmamaktadır.	Yapıdan Gelen İzlere Göre Varlığı Kesin Olarak Bilinen	Sağlamlaştırma Temizleme Tamamlama
I03 Oda	Odanın bir kısmı tuf kayadan oluşmaktadır. Duvarlar kesme taş üzerine beton esaslı sıva ile kaplanmıştır. Duvarlarda nemlenme, kirlenme ve dökülmeler görülmektedir. Betonarme tavanında neme bağlı deformasyonlar oluşmuştur. Toprak zemin döşemesinde çökmeler meydana gelmiştir.	Yapıdan Gelen İzlere Göre Varlığı Kesin Olarak Bilinen	Sağlamlaştırma Temizleme Tamamlama
I04 Oda	Kesme taş duvarlardan oluşan bu odanın kapısı bulunmamaktadır. Odadaki nişler özgünlüğünü korurken, pencere doğramalarında çürüme, kırıklar görülmektedir. Odanın bir penceresi kapatılmıştır. Duvarlarda büyük bir çatlak meydana gelmiş ve tavanın tamamında neme bağlı deformasyonlar oluşmuştur.	Yapıdan Gelen İzlere Göre	Sağlamlaştırma Temizleme Tamamlama

Yapının sadece kuzey cephesi bulunmaktadır. 2 farklı kottan oluşan avlusu ve yapıdan ayrı avludaki mahaller cepheyi tamamlamaktadır. Taş yüzeyler üzerinde genel olarak dökülmeler, çatlaklar, ders boşalmaları ve bitki oluşumu görülmektedir. -2.0

kotundaki B01 ve B03 mekanlarının kapıları ve duvar yüzeyleri bitkilerle kaplıdır. +0.00 kotunda bulunan yapı giriş kapısının çevresinde ve üzerinde bulunan kemer izinde dökülmeler meydana gelmiştir. Pencere kenarlarındaki sıvalarda çatlak ve dökülmeler oluşmuş, pencerelerin ahşap doğramaları hala özgünlüğünü korumaktadır. +3.96 kotundaki I02'deki pencerelerin altındaki kat silmesinde kopmalar meydana gelmiştir. Yapının farklı kotlardaki çatılarında yağmur oluşumu sonucu akmalar görülmüş ve cephede kirlenmeler oluşmuştur.

Tablo 6.5: Kuzey Cephesi Sonuç Tablosu

Mahal Adı	Rölöve (Sorun Cinsi)	Restitüsyon (Kaynak Kullanımı)	Restorasyon (Müdahale Tekniği)
Kuzey Cephesi	Cephe taşlarında aşınma, çatlak, ders boşalması, nemlenme ve bitki oluşumu görülmektedir. B01,B02 ve Z07 mekanlarının cephelerindeki taşlarda erimeler görülmüş ve taşlarda kopmalar meydana gelmiştir. Z03 giriş holü cephesinde bulunan ahşap giriş kapısında çürüme ve çevresinde dökülmeler meydana gelmiştir. Kat silmesinde kopukluklar görülürken, I012dekiyunmalık gideri cepheye kirlilik ve nemlenme yapmıştır. Cephedeki pencerelerin süsleme motifli çerçevelerinde kopmalar ve aşınmalar görülmektedir.	Yapıdan Gelen İzlere Göre Varlığı Kesin Olarak Bilinen	Sağlamlaştırma Temizleme Tamamlama

Yapılacak olan onarımlar yapının bütünlüğünü korumaya yönelik en az müdahale ile gerçekleşecektir. Restorasyon projesi oluşturulurken yeni işlev olarak önerilen “Butik Otel” için ıslak hacim, yatak odaları, mutfak, restoran, depo, bekleme ve oturma alanlarının bulunduğu ihtiyaç programı hazırlandıktan sonra bu doğrultuda projelendirilmiştir.

Önerilen yeni işlevde, Hatice İkmân Evi'nin yaşatılması, toplumsal amaca hizmet etmesi ve evin bütünlüğünü bozmayacak şekilde yeni restorasyon önerisi verilmesi amaçlanmıştır. Bu açıdan yapının “Butik Otel” olarak yeniden işlev önerisi verilmiştir. Verilen bu işlev önerisi sayesinde yapı, geleneksel Göreme evlerinin tanıtılması sağlayacak ve butik otel ve teras restoran ile topluma ve turistlere hizmet edecektir.

Bu sayede yapı hem topluma ve turistlere hizmet edecek, hem de yapının yaşatılması sağlanacaktır.

Değişen yaşam koşulları nedeni ile özgün halini koruyamayan, günümüz ihtiyaçlarını karşılayamayan yapılar çağdaş eklemeler ve verilecek yeni işlev ile desteklenerek bu yapıların sürekliliğinin sağlanması amaçlanmalıdır. Günümüzde 81 tarihi yapıların yenileme sonrasında, kamuya açık kullanım sağlayan örnekleri bulunmaktadır. Bu örneklerin sayıca çoğaltılması toplum bilincine fayda sağlaması açısından büyük önem taşımaktadır.

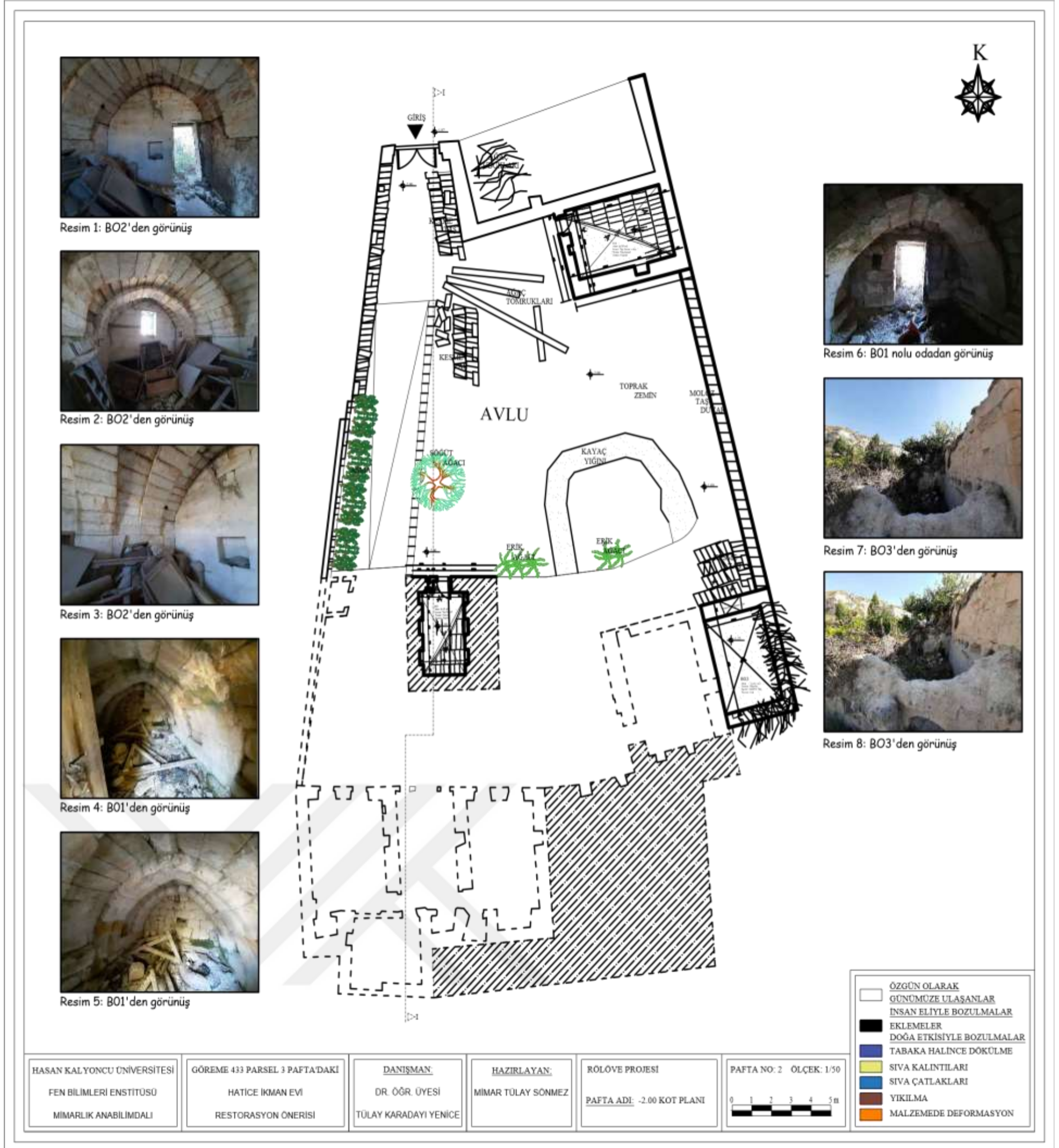
Tescilli yapıların yapı sahiplerince değiştirilemez bir yük olarak üstlerine kalma düşüncesi için, yapıların tarihi, kültürel ve sosyal hayatımızı yansıtan belge niteliği taşıdığı hakkında kullanıcıların bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Bilinçsiz kullanımlar sonucunda bu değerlerin daha fazla zarar görebilecek yok olmaya yüz tutması durdurulmalıdır. Yapıların doğru müdahaleler sonrasında restorasyon projesi hazırlanarak, kullanılabilir duruma getirilerek, yaşamlarını sürdürmeleri sağlanmalıdır.

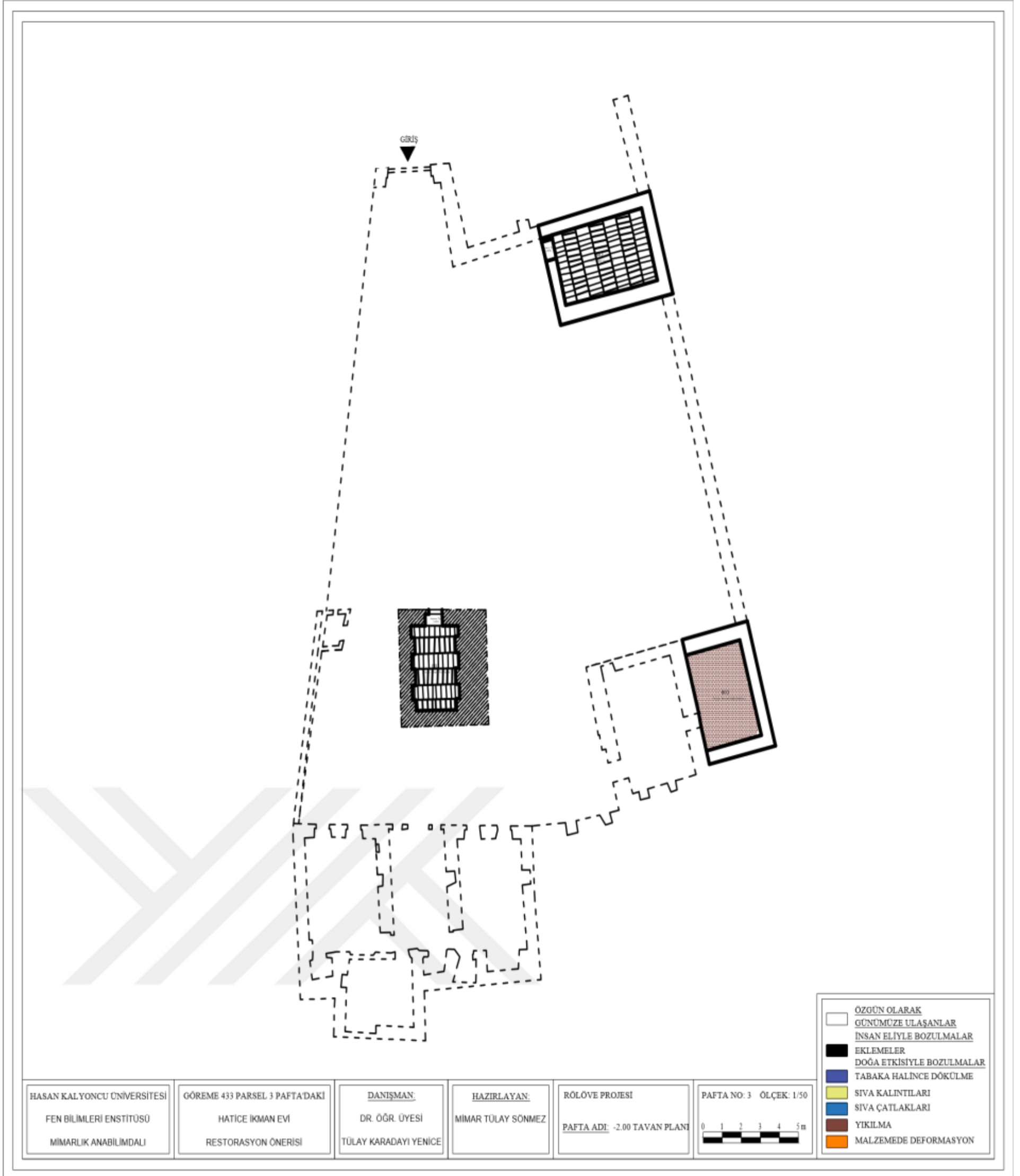
KAYNAKÇA

- Akurgal, E. (1971). The Great Civilizations of Anatolia. L. Giovannini içinde, *Arts of Cappadocia*, 17-27. Geneva: Nagel Publishers.
- Binan, D. U. 1994. Güzelyurt Örneğinde, Kapadokya Bölgesi Yığma Taş Konut Mimarisinin Korunması İçin Bir Yöntem Araştırması. Doktora Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Bixio, R., Calio, V., & De Pascale, A. (2011). Cappadocia, An Underground Disriscet. *1. Uluslararası Nevşehir Tarih ve Kültür Sempozyumu*, 5-31. Nevşehir: Nevşehir Üniversitesi Yayınları.
- Çolakkadioğlu, D. 2012. Korunan Alan Yönetiminde Katılımcılık:Göreme Tarihi Milli Parkı Örneği. Doktora Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Demir, Ö. 2008. Open Air Museum Göreme (Maccan). Ankara: Pelin Ofset.
- Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü. 2015. Türkiye'nin Korunan Alanları.<http://www.milliparklar.gov.tr/korunanalanlar/index.htm>,. 09.12.2020.
- Emre, Ö., & Güner, Y. (1988). Ürgüp Yöresi Peribacalarının Morfojenezi. *Jeomorfoloji Dergisi*, 23-16, 23-30. Ankara.
- Esin, U. (1998). Paleolitik'ten İlk Tunç Çağı'nın Sonuna: Tarih Öncesi Çağların Kapadokyası. U. Esin içinde, *Kapadokya*, 62-123.İstanbul: Ayhan Sahenk Vakfı.
- Göreme Belediyesi. 2011. Geçmişten Günümüze Göreme. İzmir: Can Ajans.
- Göreme Belediyesi. 2016. Göreme Genel Bilgiler. <https://www.goreme.bel.tr/tr/goreme-genel-bilgiler>,. 10.10.2020.
- Göreme Belediyesi.2016. Göreme Kiliseleri. <https://www.goreme.bel.tr/tr/kiliseler>,. 06.10.2020.
- Göreme Turizm Geliştirme Kooperatifi. 2020. Kooperatifin Amacı ve Faaliyetleri. <http://www.goremekoop.com/tr/hakkimizda>,. 10.12.2020.
- Gülyaz, M., & Ölmez, İ. 1998. Kapadokya. Nevşehir: Dünya Yayınları.
- Hakman, M. 2015. Kapadokya'da Zeus Kültü. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- İstanbul Tour Guides. 2016. Ürgüp. <http://www.istanbultourguides.net/urgup.html>,. 09.09.2020.
- İşçen, Y., & İşçen, A. (2008). Kapadokya Yaşam ve Seyahat Rehberi. *Peri Bacası Kapadokya Kültür ve Tanıtım Dergisi*, 13-4, 49-50.
- Jarre, E. 1992. Cappadocia. İstanbul: Hitit Color Matbaacılık.
- Jerphanion, G. (1925-1942). *Une Nouvelle Province de l'art Byzantin: les eglises rup*

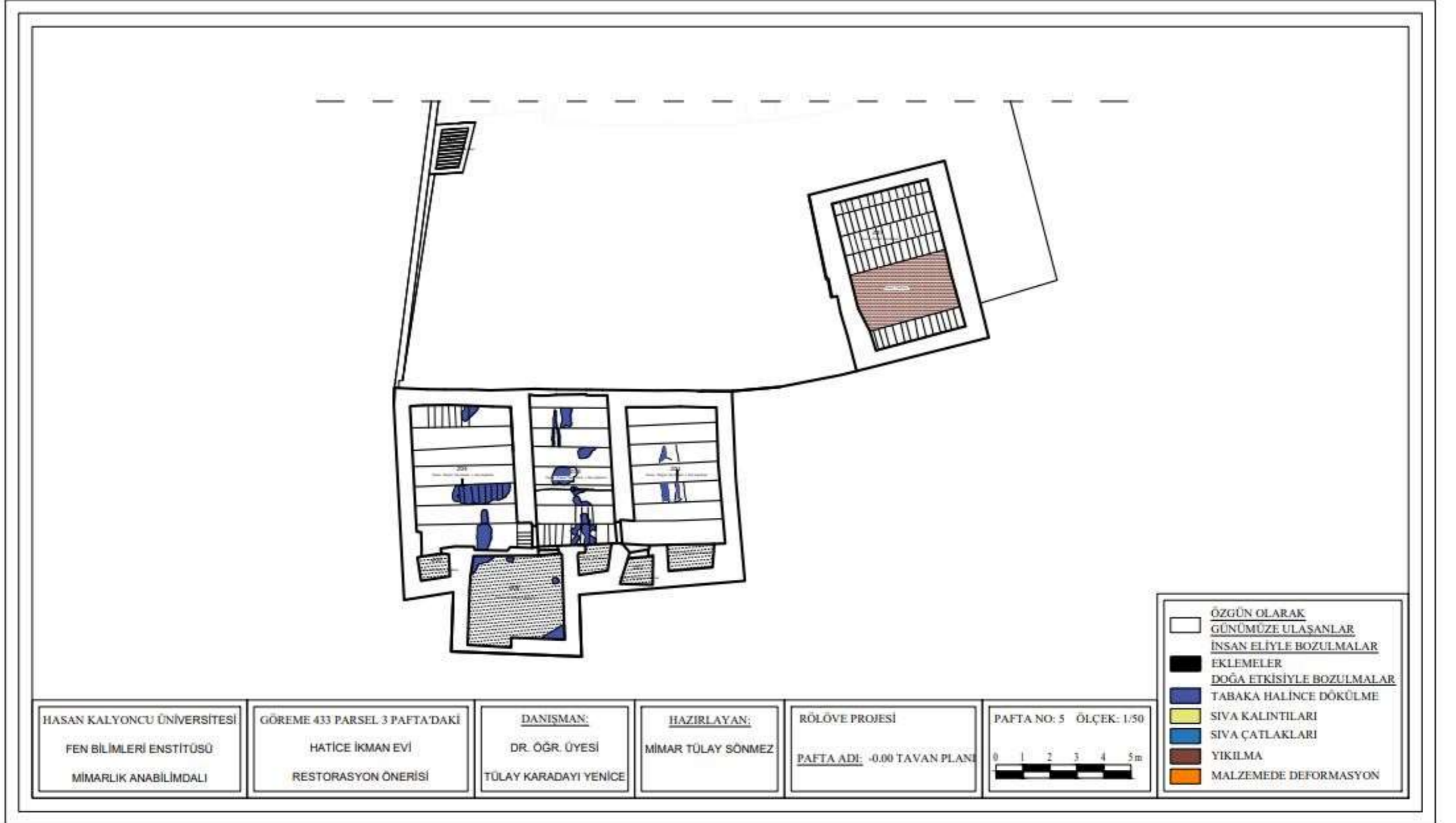
- Kapadokya Peri Bacaları. 2019. Kapadokya Nerededir? Gezi Tur ve Turist Rehberi: <https://kapadokyaperibacalari.com/kapadokya-nerededir/>, 01.11.2019.
- Kazancı, N. 2009. Göreme Tarihi Milli Parkı ve Civarındaki Jeositler. Ankara: TÜBİTAK Yayınları.
- Korat, G. 2018. Taş Kapıdan Taç Kapıya. İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık ve Yayımcılık .
- Kostof, S. 1989. Caves of God. Cappadocia and Its Churches. London: Oxford University Press.
- Kültür Portalı. 2020. Kültür Envanteri. Kültür Portalı: www.kulturportali.gov.tr, 01.10.2020
- Mitchell, S. 1993. Anatolia, Land, Men, and Gods in Asia Minor (Cilt II). London: Oxford University Press.
- Nevşehir Belediyesi. 2012. Doğal Çevre. http://www.nevsehir.bel.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=5&Itemid=5, 01.10.2020.
- Nevşehir Belediyesi. 2012. Yerleşim Yerleri.
- Nevşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. 2015. Genel Bilgiler. <http://www.nevsehir.kulturturizm.gov.tr/TR,74202/genel-bilgiler.html>, 05.11.2020.
- Nevşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. 2020. Göreme Açık Hava Müzesi. <http://www.nevsehir.kulturturizm.gov.tr/TR,74246/goreme-acik-hava-muzesi.html>, 29.09.2020.
- Nevşehir Valiliği .2020. İlin Coğrafi Konumu. http://www.nevsehir.gov.tr/ortak_icerik/nevsehir/contents/cografi_yapi.pdf, 26.10.2020.
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı. 2020. Göreme Tarihi Milli Parkı. Nevşehir: Nevşehir Şube Müdürlüğü. 8. Bölge Müdürlüğü.
- Ostrogorsky, G. 1981. Bizans Devleti Tarihi. Işıltan, F., Çev. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Ötüken, Y. 1987. Göreme. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Pasquare, G., Poli, S., Vezzoli, L., & Zanchi, A. (1988). Continental Arc Volcanism and Tectonic Setting in Central Anatolia, Turkey. *Tectonophysics*, 1,4-146, 217-230.
- S.S. Göreme Turizm Geliştirme Kooperatifi. 2014. Göreme Telefon Rehberi ve Eski Fotoğraf Albümü. Nevşehir: S.S. Göreme Turizm Geliştirme Kooperatifi.
- Sevin, V. (2000). Tarihsel Coğrafya. U. Esin içinde, *Kapadokya*, 44-61. İstanbul: Ayhan Şahenk Vakfı.
- Somuncu, M., & Yiğit, T. (2008). Göreme Milli Parkı ve Kapadokya Kayalık Sitleri Dünya Mirası Alanındaki Turizmin Sürdürülebilirlik Perspektifinden Değerlendirilmesi. *V. Ulusal Coğrafya Sempozyumu*, 387-402. Ankara: Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi.

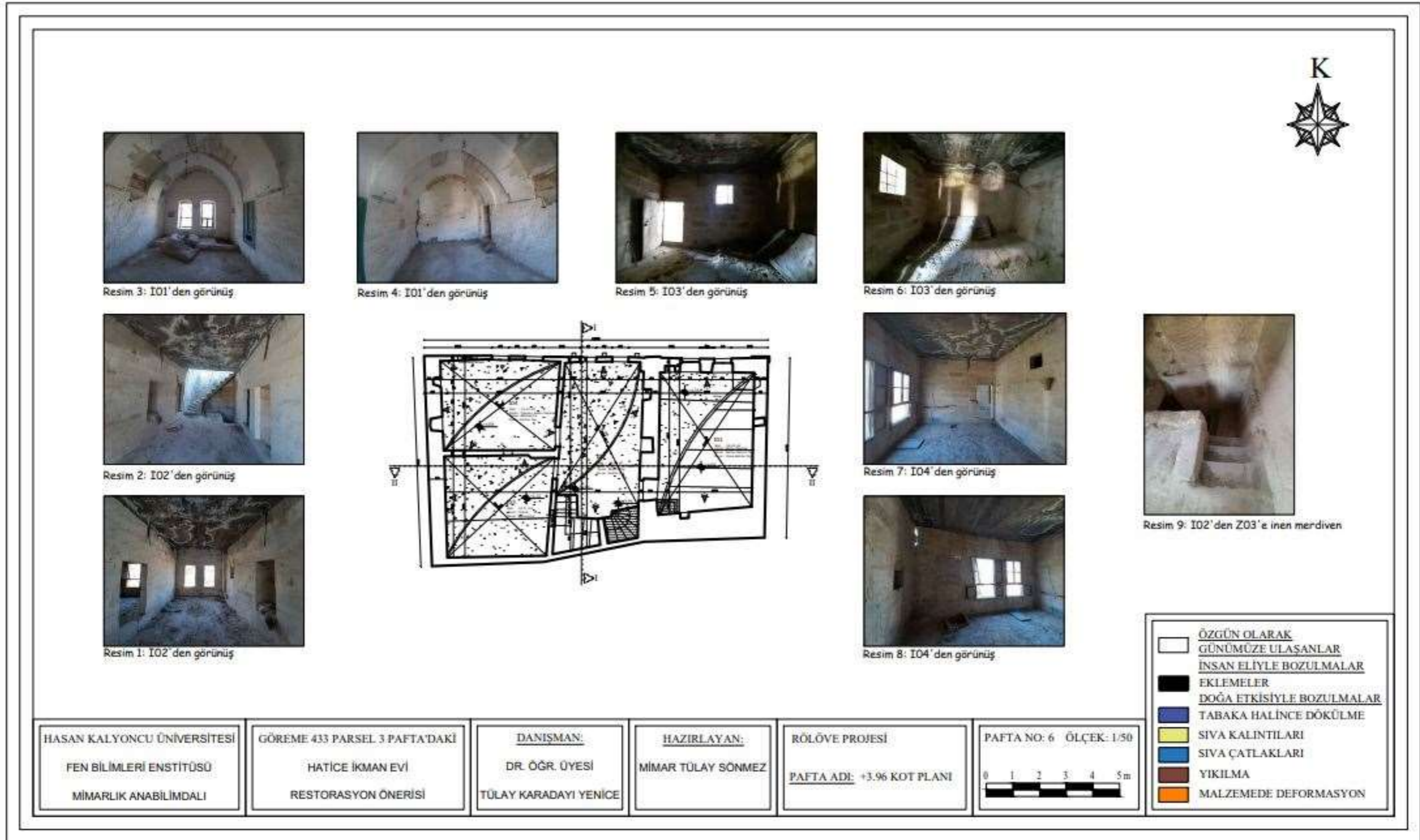
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. 2020. Genel Bilgiler. Türkiye Kültür Portalı: <http://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/nevsehir/genelbilgiler.>, 15.10.2020.
- Tekin, O. (2000). The Kingdom of Cappadocia During Hellenistic and Roman Times. M. Szen, & U. Esin içinde, *Cappadocia*, 197-225. İstanbul: Ayhan Şahenk Foundation.
- Teteriatnikov, N. (1997). Monastic Settlements in Cappadocia: the Case of the Göreme Valley. M. Mullett, & A. Kirby içinde, *Work and Worship at the Theotokos Evergetis, 1050–1200*, 21-47. Belfast: Belfast Byzantine Texts and Translations.
- Thierry, N. (1971). Notes critique à propos des peintures rupestres de Cappadoce. L. Giovannini içinde, *Arts of Cappadocia*, 129-171. Geneva: Nagel Publishers.
- Thierry, N. 2002. La Cappadoce De L'antiquite au Mayen Age. Belgium: Brepols Publishers.
- Toprak, V. (1998). Vent Distribution and Its Relation to Regional Tectonics, Cappadocian Volcanics, Turkey. *Journal of Volcanology and Geothermal Research*, 85,1-4, 55-67.
- Turan, O. 1993. Selçuklular Tarihi ve Türk-İslam Medeniyeti. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- UNESCOTrkiye Milli Komisyonu Somut Kültürel Miras İhtisas Komitesi. 2009. Türkiye'nin Dünya Miras Alanları: Koruma ve Yönetimde Güncel Durum. Ankara: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu Türkiye Milli Komisyonu.

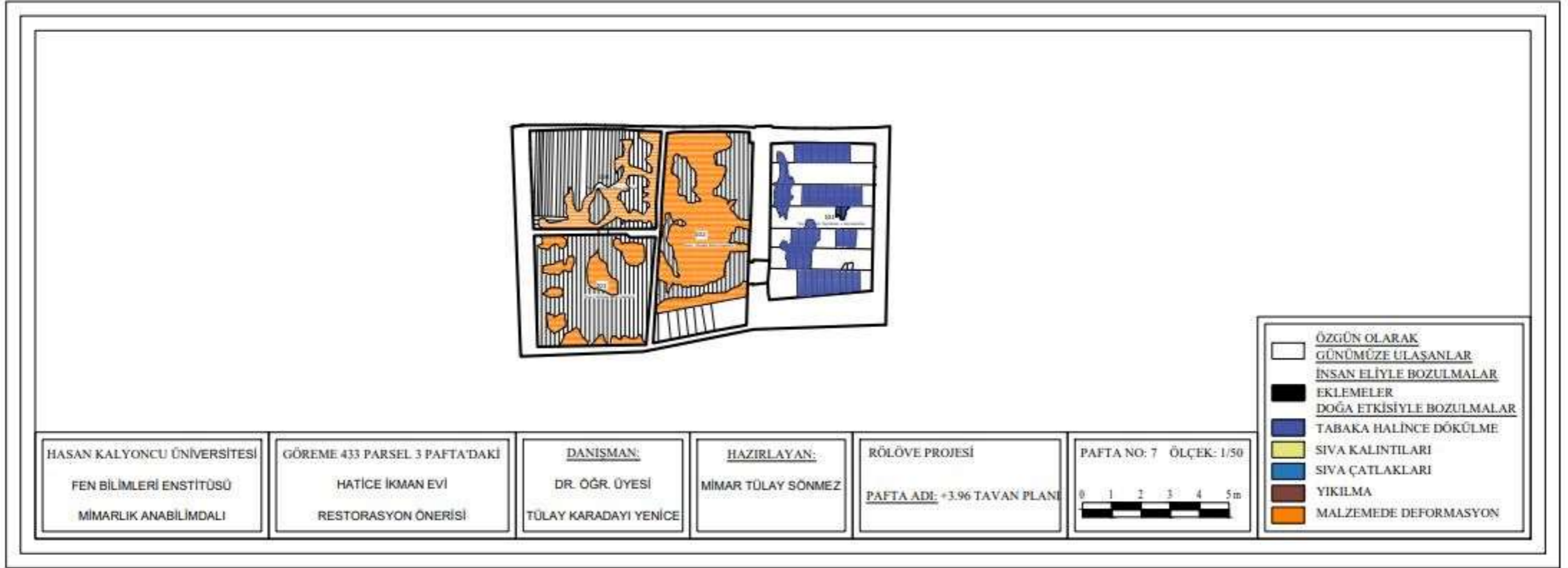

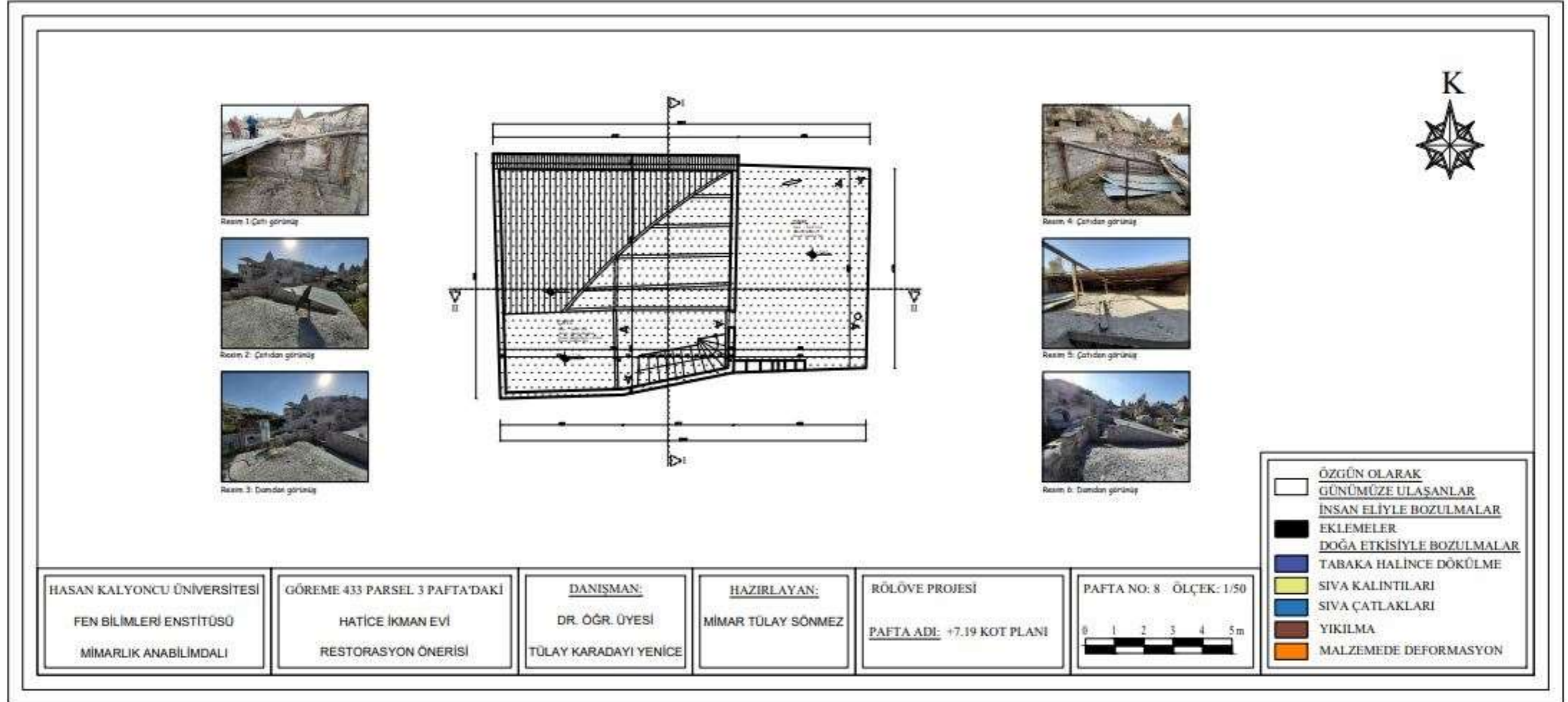

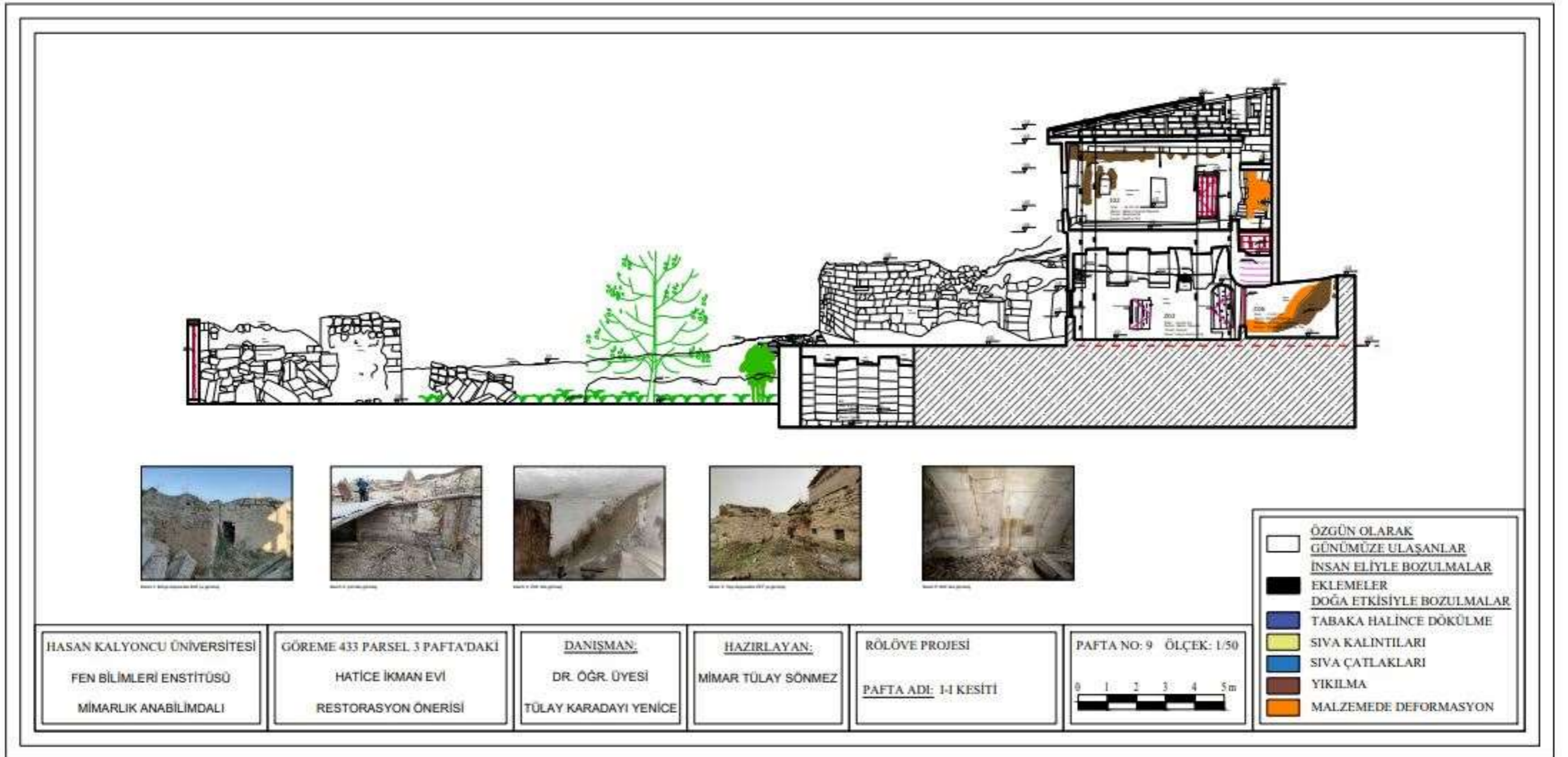
EK 5.Rölöve Projesi +0.00 Kotlu Katın Tavan Planı

Resim 2: I02'den görünüş

Resim 3: Z03'den görünüş

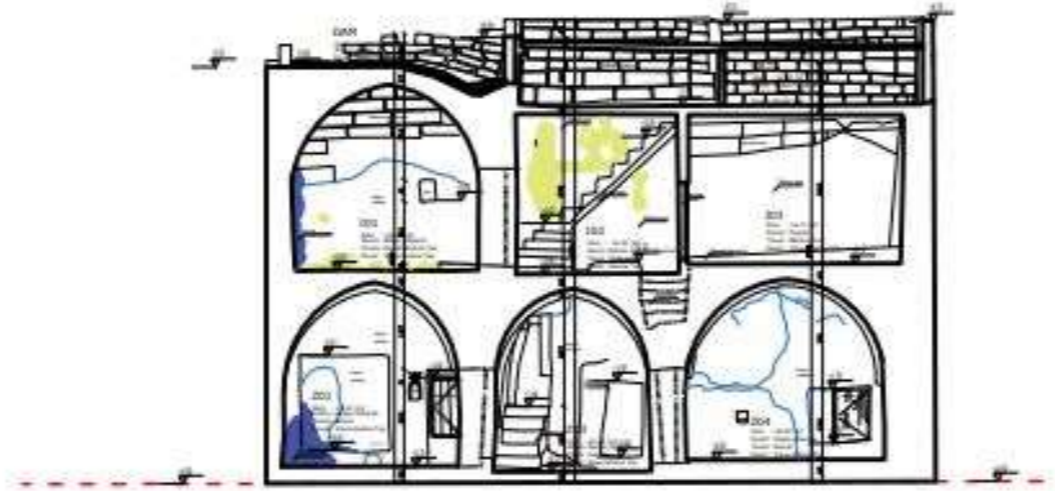
Resim 4: Z01'den görünüş

Resim 5: I03'den görünüş

Resim 1: Z04'den görünüş

Resim 6: I01'den görünüş

	ÖZGÜN OLARAK GÜNÜMÜZE ULAŞANLAR
	İNSAN ELİYLE BOZULMALAR
	EKLEMELER
	DOĞA ETKİSİYLE BOZULMALAR
	TABAKA HALİNCE DÖKÜLME
	SIVA KALINTILARI
	SIVA ÇATLAKLARI
	YIKILMA
	MALZEMEDE DEFORMASYON

HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİMDALI

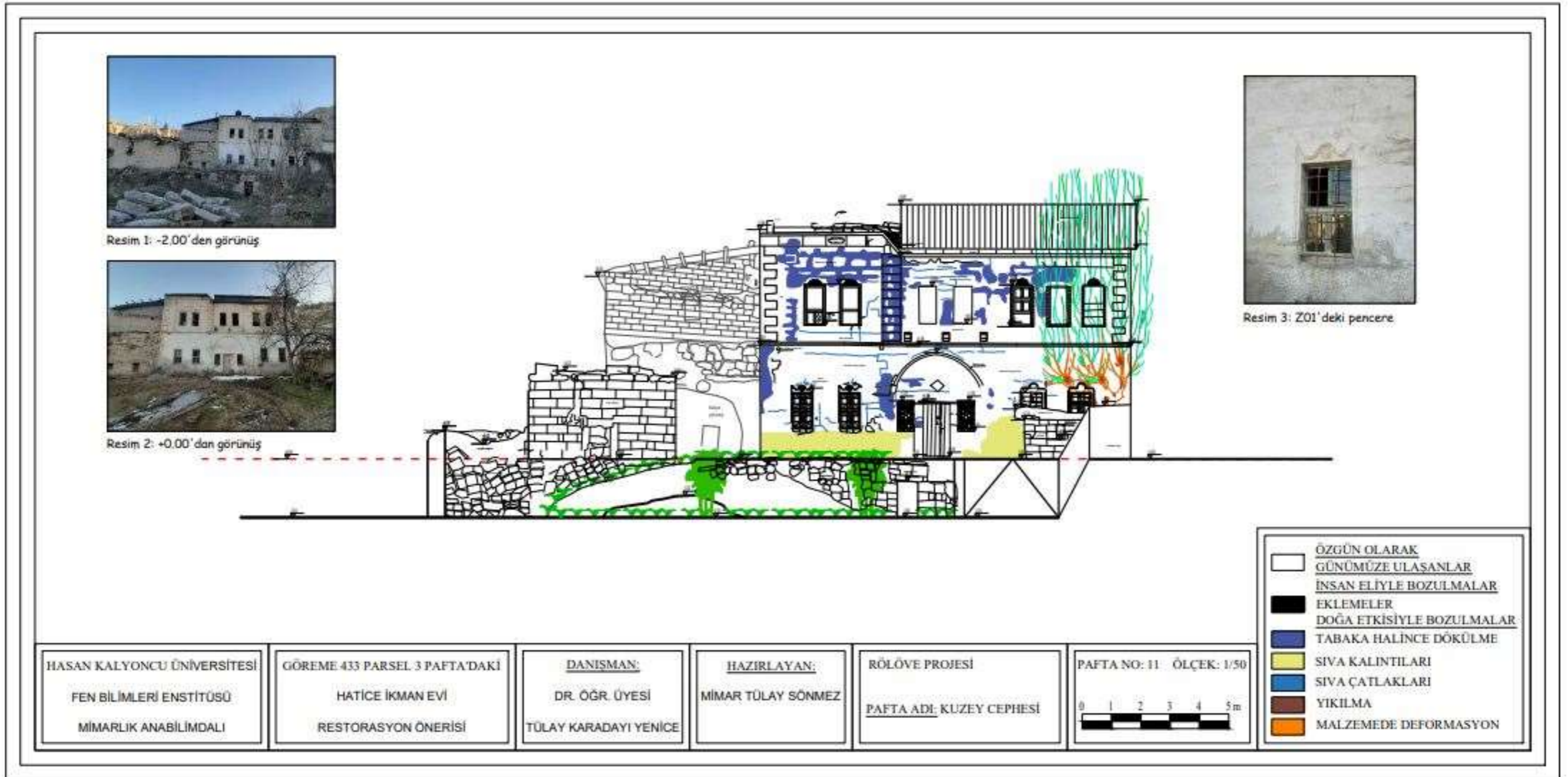
GÖREME 433 PARSEL 3 PAFTA'DAKİ
HATİCE İKMAN EVİ
RESTORASYON ÖNERİSİ

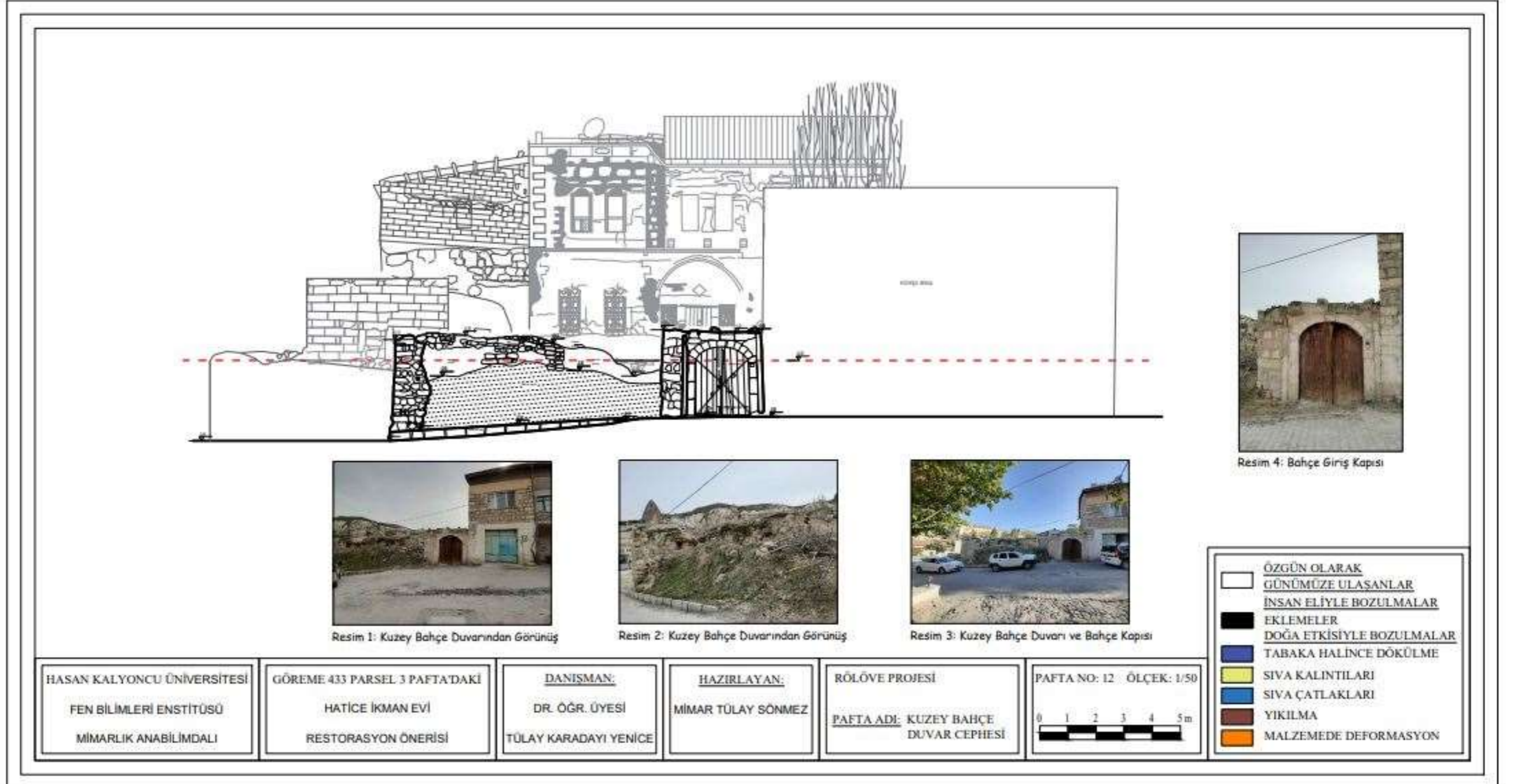
DANIŞMAN:
DR. ÖGR. ÜYESİ
TÜLAY KARADAYI YENİCE

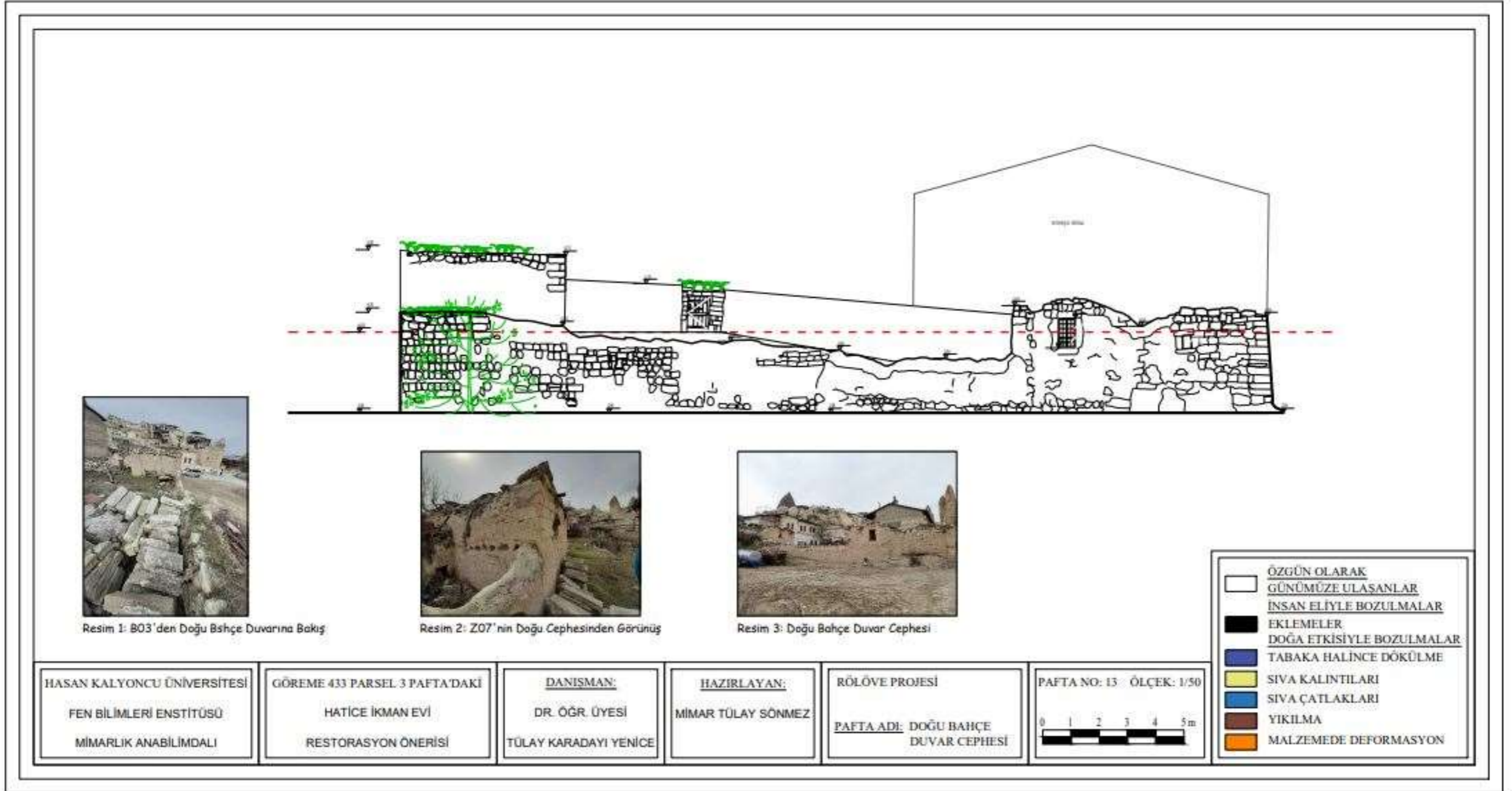
HAZIRLAYAN:
MİMAR TÜLAY SÖNMEZ

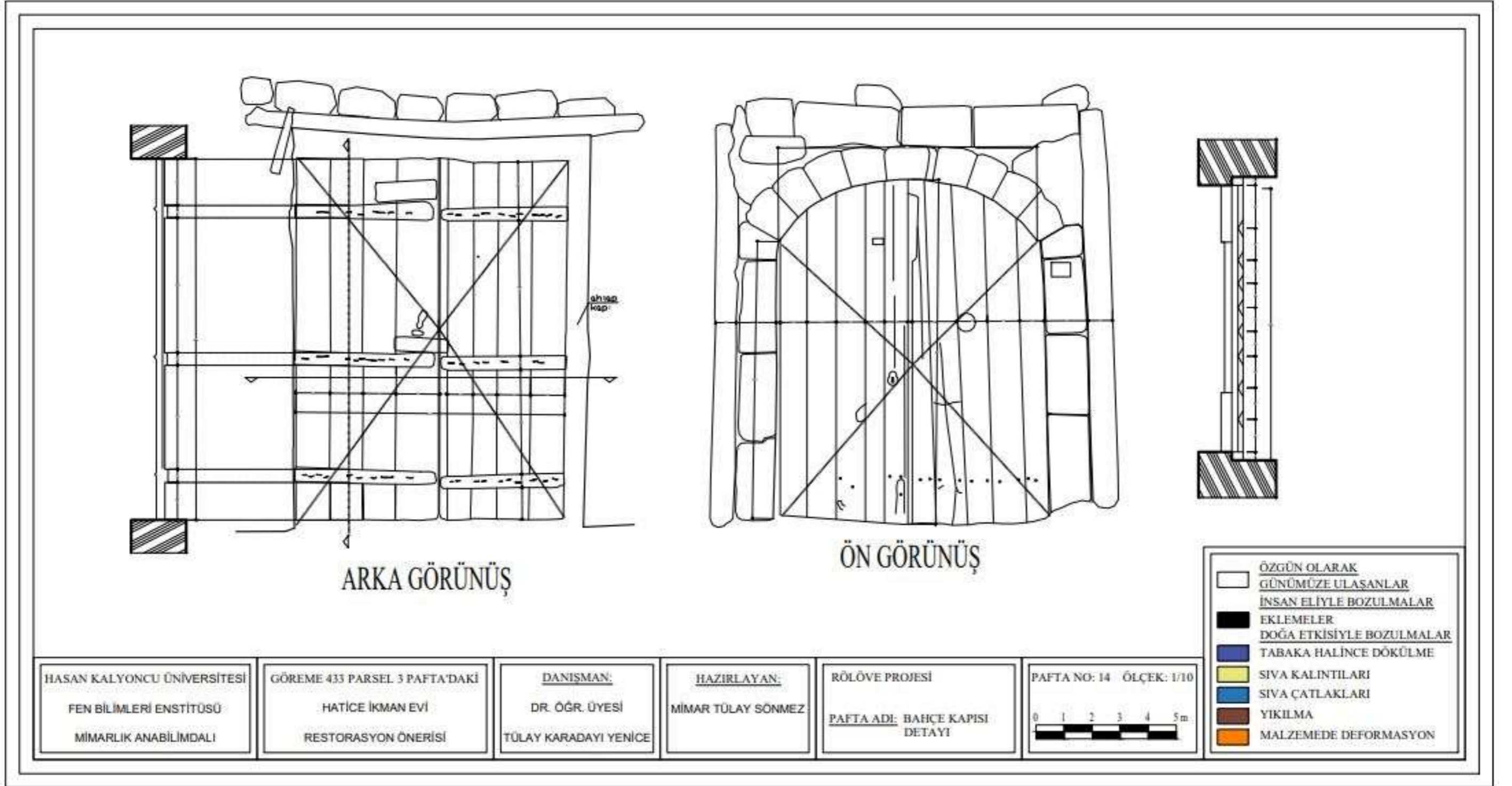
RÖLÖVE PROJESİ
PAFTA ADI: II-II KESİTİ

PAFTA NO: 10 ÖLÇEK: 1/50
0 1 2 3 4 5 m

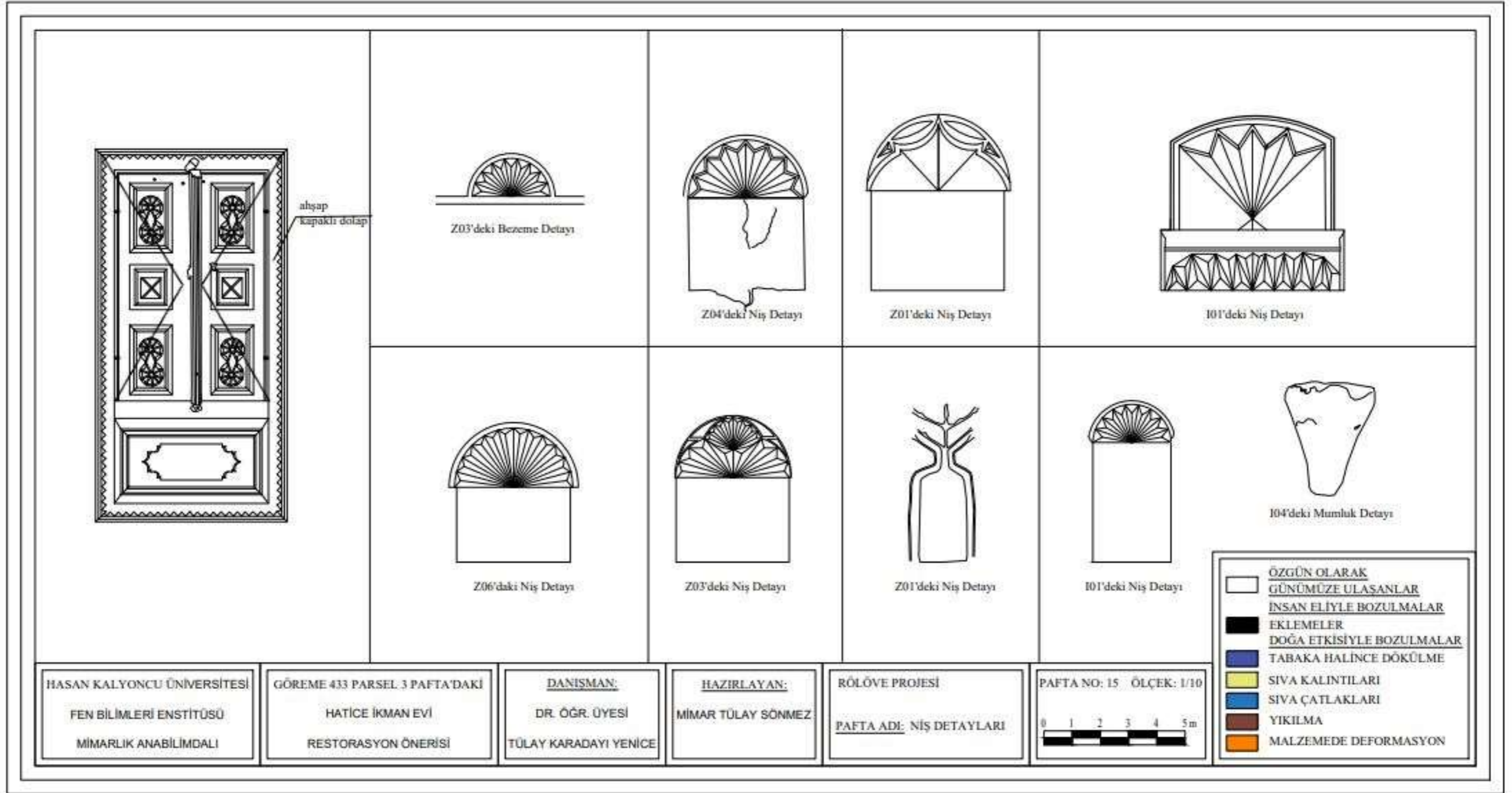

EK 15.Niş Detayları

EK 17. Yapı Tapu Kayıt Belgesi

TAPU KAYIT BİLGİSİ

Zemin Tipi:	AnaTasınmaz	Ada/Parsel:	0/433
Taşınmaz Kimlik No:	10040318	AT Yüzölçüm(m2):	680.00
İl/İlçe:	NEVŞEHİR/MERKEZ	Bağımsız Bölüm Nitelik:	
Kurum Adı:	Nevşehir	Bağımsız Bölüm Brüt Yüzölçümü:	
Mahalle/Köy Adı:	GÖREME Köyü	Bağımsız Bölüm Net Yüzölçümü:	
Mevkii:	İSALIMAHALLESİ	Blok/Kat/Giriş/BBNo:	
Cilt/Sayfa No:	5/441	Arsa Pay/Payda:	
Kayıt Durum:	Aktif	Ana Taşınmaz Nitelik:	EV VE AVLU

TAŞINMAZA AİT ŞERH BEYAN İRTİFAK BİLGİLERİ

Ş/B/i	Açıklama	Malik/Lehtar	Tesis Kurum Tarih-Yevmiye	Terkin Sebebi-Tarih-Yevmiye
Beyan	KORUNMASI GEREKLİ KÜLTÜR VARLIĞIDIR. 11/04/1988 YEV.NO 1536 (EVRAKI GÖREME 1.PARSELDEDİR.)(Şablon: Kültür ve Tabiat Varlıklarının Belirtilmesi (1. ve 2. Grup - Harçtan Muaf))		Nevşehir - 11-04-1988 00:00 - 1536	-

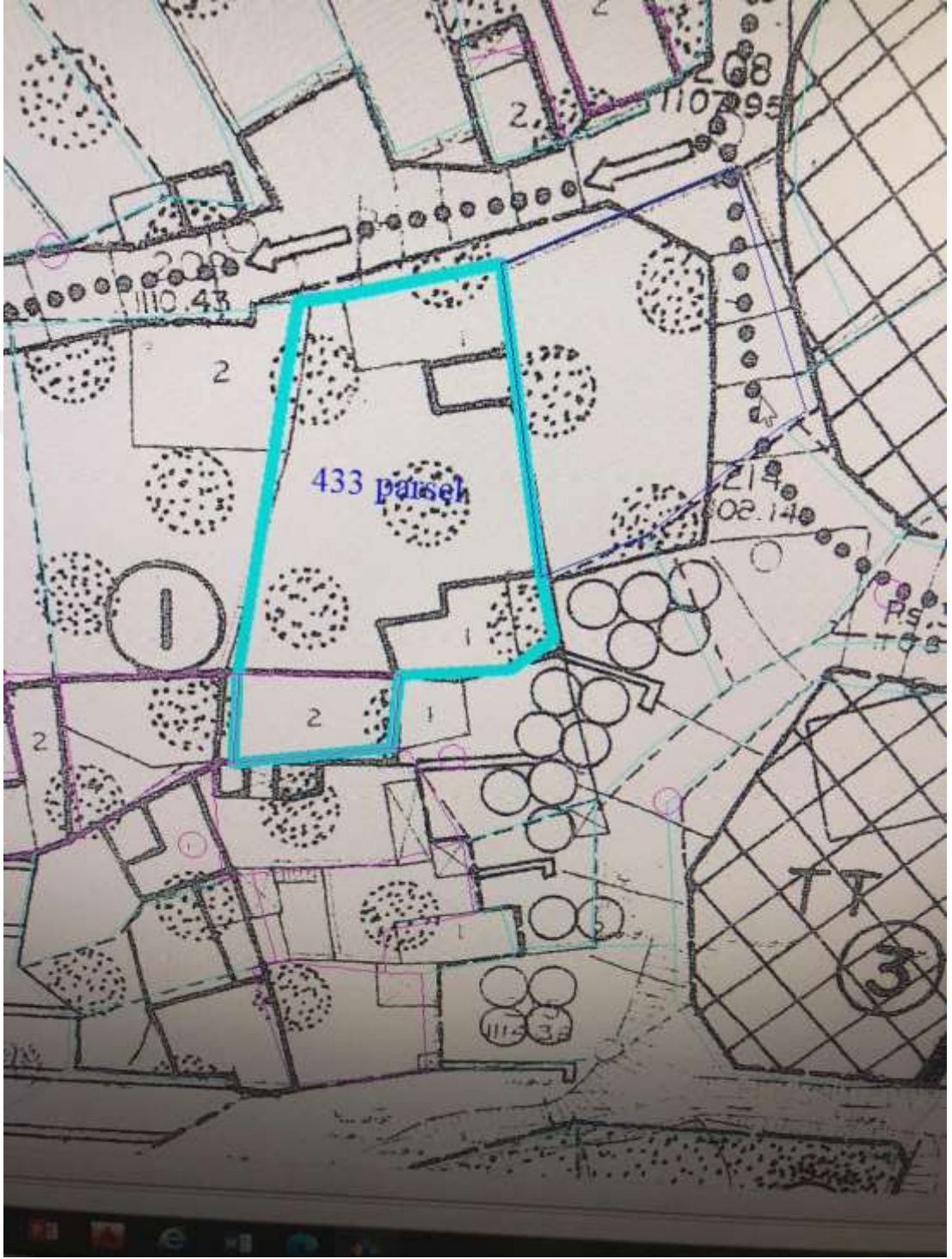
MÜLKİYET BİLGİLERİ

(Hisse) Sistem No	Malik	El Birliği No	Hisse Pay/Payda	Metrekare	Toplam Metrekare	Edinme Sebebi-Tarih-Yevmiye	Terkin Sebebi-Tarih-Yevmiye
-------------------	-------	---------------	-----------------	-----------	------------------	-----------------------------	-----------------------------

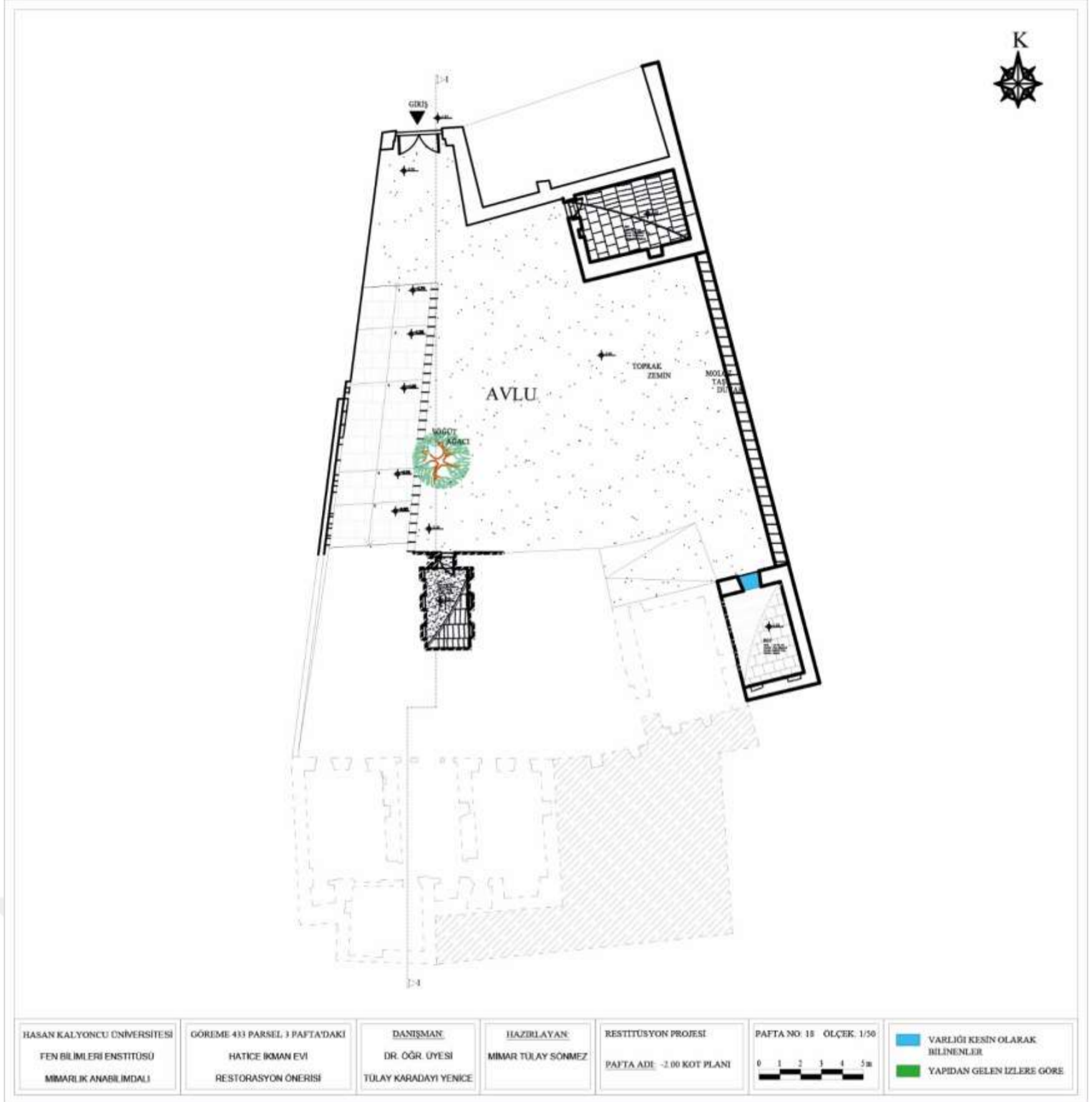
1 / 3

22816191	(SN:24484838) HATİCE İKMAN : İZZET Kızı KN:38704963864	-	1/1	680.00	680.00	Satış 09-06-2006 4206	-
----------	--	---	-----	--------	--------	-----------------------	---

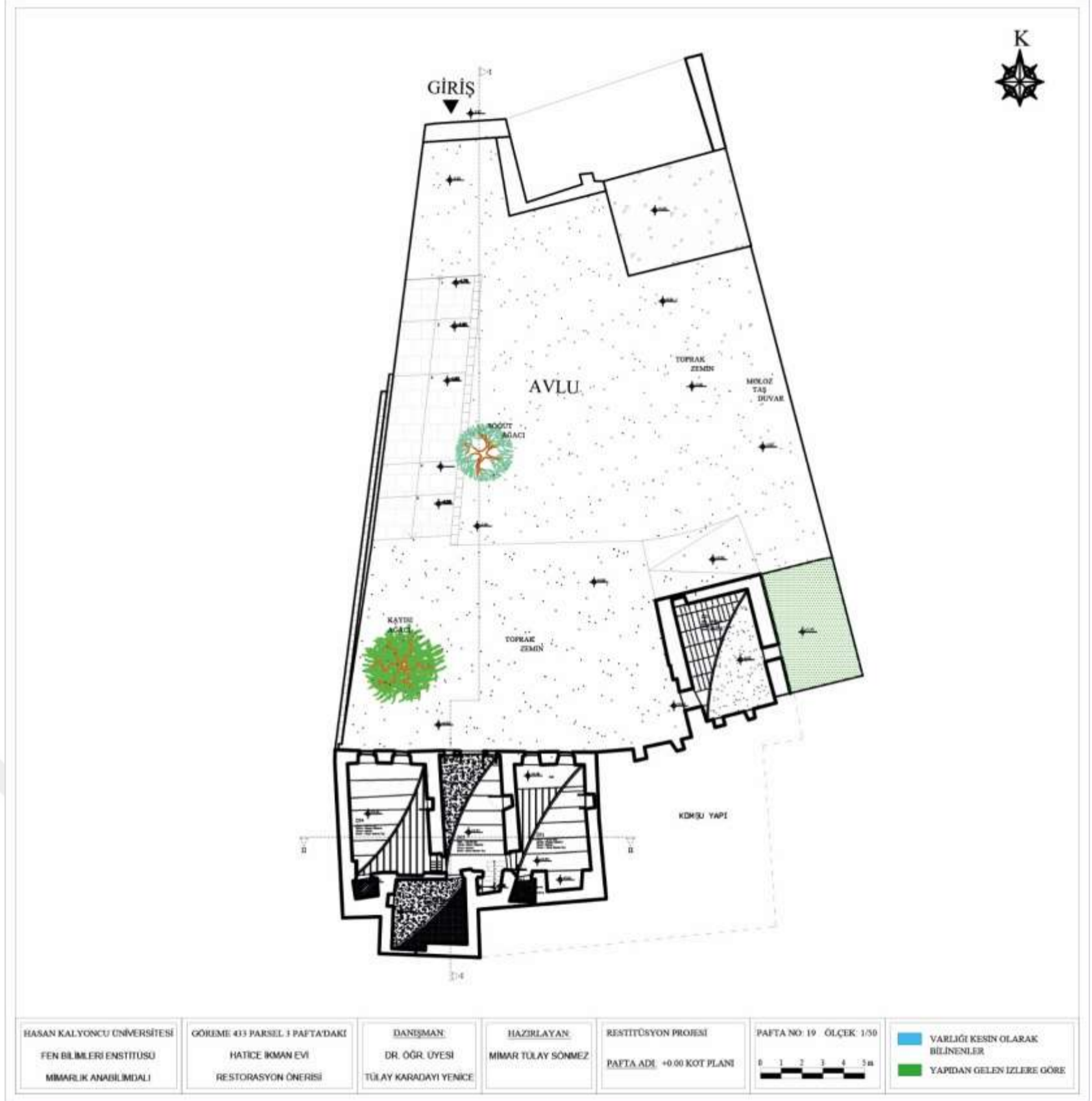
EK 19. Yapı Kadastro Haritası

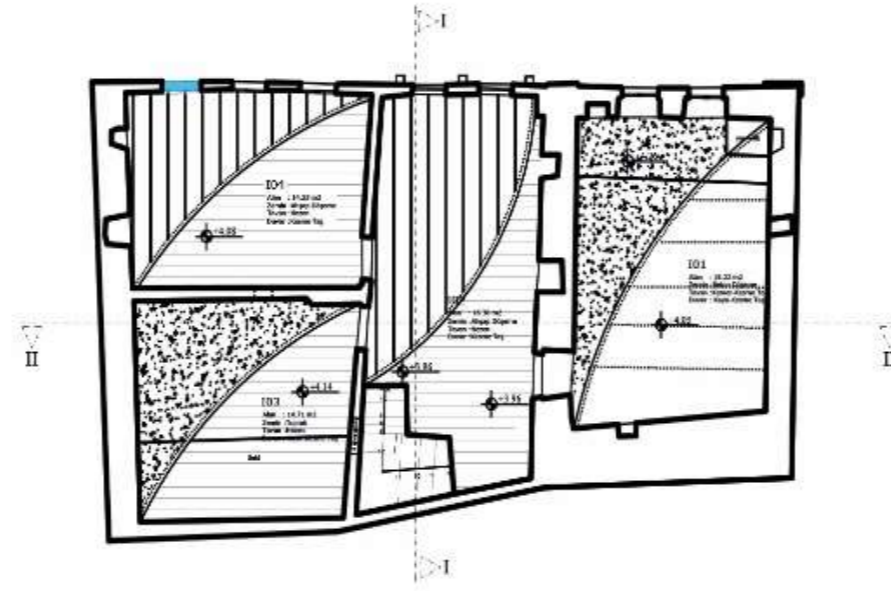

EK 21. Restitüsyon Projesi -2.00 Kotlu Kat Planı

EK 22. Restitüsyon Projesi +0.00 Kotlu Kat Planı

HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİMDALI

GÖREME 433 PARSEL, 3 PAFTA'DAKİ
HATİCE İKMAN EVİ
RESTORASYON ÖNERİSİ

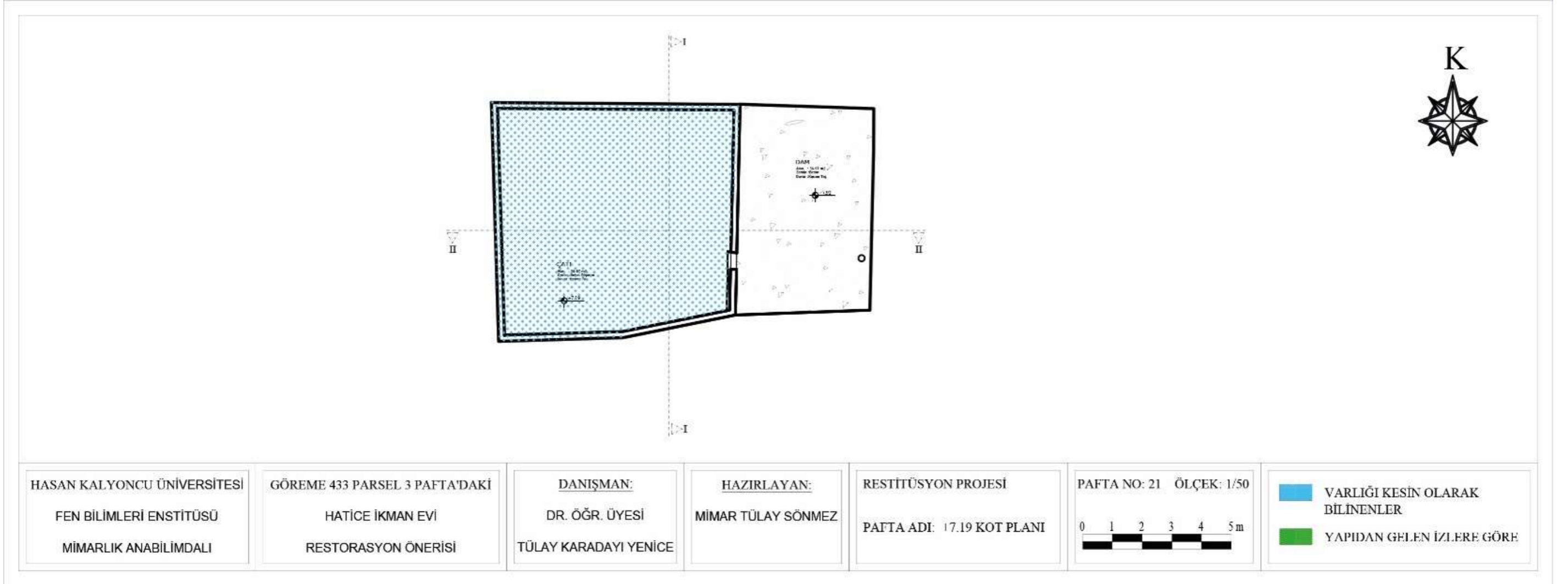
DANIŞMAN:
DR. ÖĞR. ÜYESİ
TÜLAY KARADAYI YENİCE

HAZIRLAYAN:
MİMAR TÜLAY SÖNMEZ

RESTİTÜSYON PROJESİ
PAFTA ADI: +3.96 KOT PLANI

PAFTA NO: 20 ÖLÇEK: 1/50
0 1 2 3 4 5 m

 VARLIĞI KESİN OLARAK
BİLİNENLER
 YAPIDAN GELEN İZLERE GÖRE

HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİMDALI

GÖREME 433 PARSEL 3 PAFTA'DAKİ
HATİCE İKMAN EVİ
RESTORASYON ÖNERİSİ

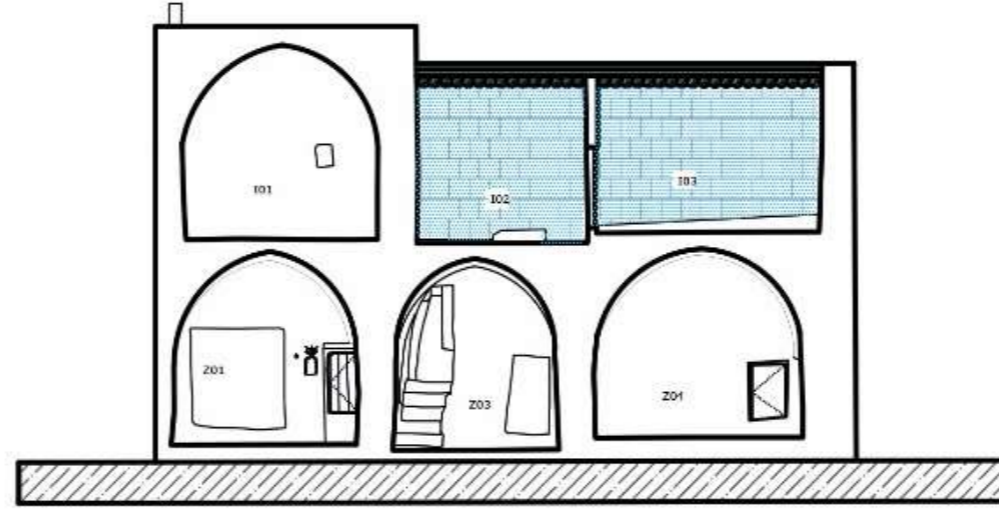
DANIŞMAN:
DR. ÖĞR. ÜYESİ
TÜLAY KARADAYI YENİCE

HAZIRLAYAN:
MİMAR TÜLAY SÖNMEZ

RESTİTÜSYON PROJESİ
PAFTA ADI: I-I KESİTİ

PAFTA NO: 22 ÖLÇEK: 1/50
0 1 2 3 4 5 m

VARLIĞI KESİN OLARAK
BİLİNENLER
YAPIDAN GELEN İZLERE GÖRE

HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİMDALI

GÖREME 433 PARSEL 3 PAFTA'DAKİ
HATİCE İKMAN EVİ
RESTORASYON ÖNERİSİ

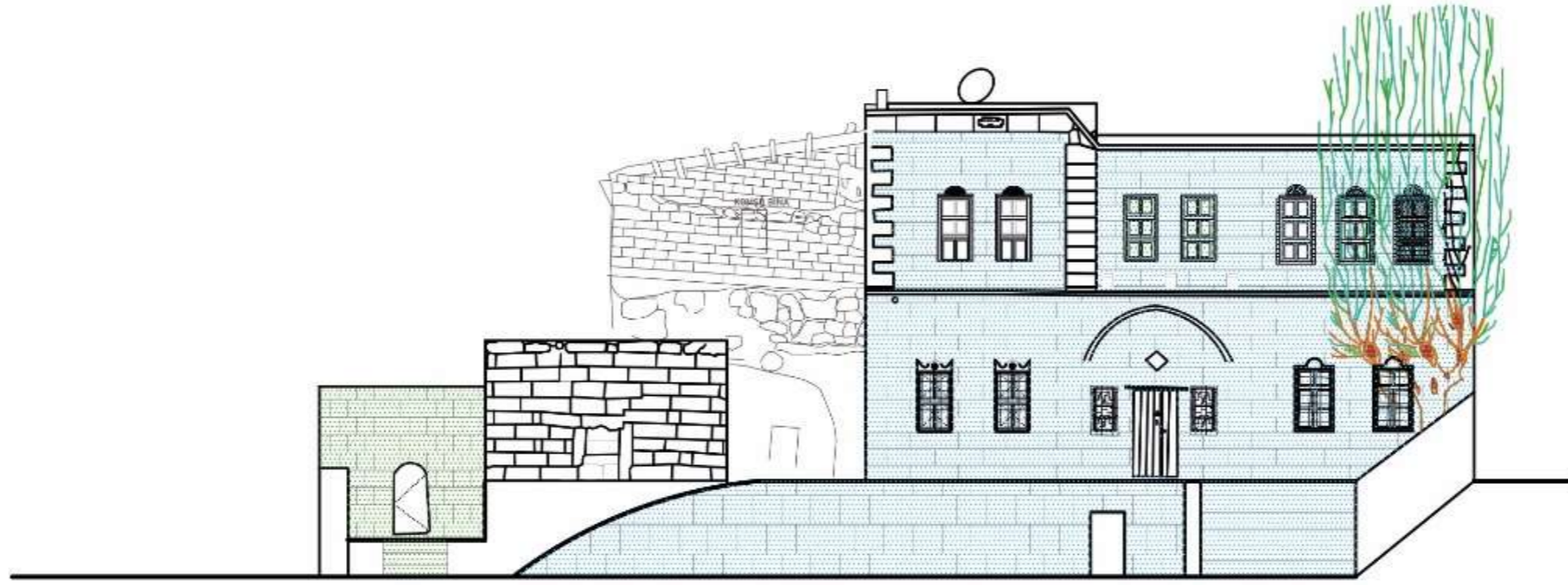
DANIŞMAN:
DR. ÖĞR. ÜYESİ
TÜLAY KARADAYI YENİCE

HAZIRLAYAN:
MİMAR TÜLAY SÖNMEZ

RESTİTÜSYON PROJESİ
PAFTA ADI: II-II KESİTİ

PAFTA NO: 23 ÖLÇEK: 1/50
0 1 2 3 4 5 m

VARLIĞI KESİN OLARAK
BİLİNENLER
YAPIDAN GELEN İZLERE GÖRE

IIASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİMDALI

GÖREME 433 PARSEL 3 PAFTA'DAKİ
HATİCE İKMAN EVİ
RESTORASYON ÖNERİSİ

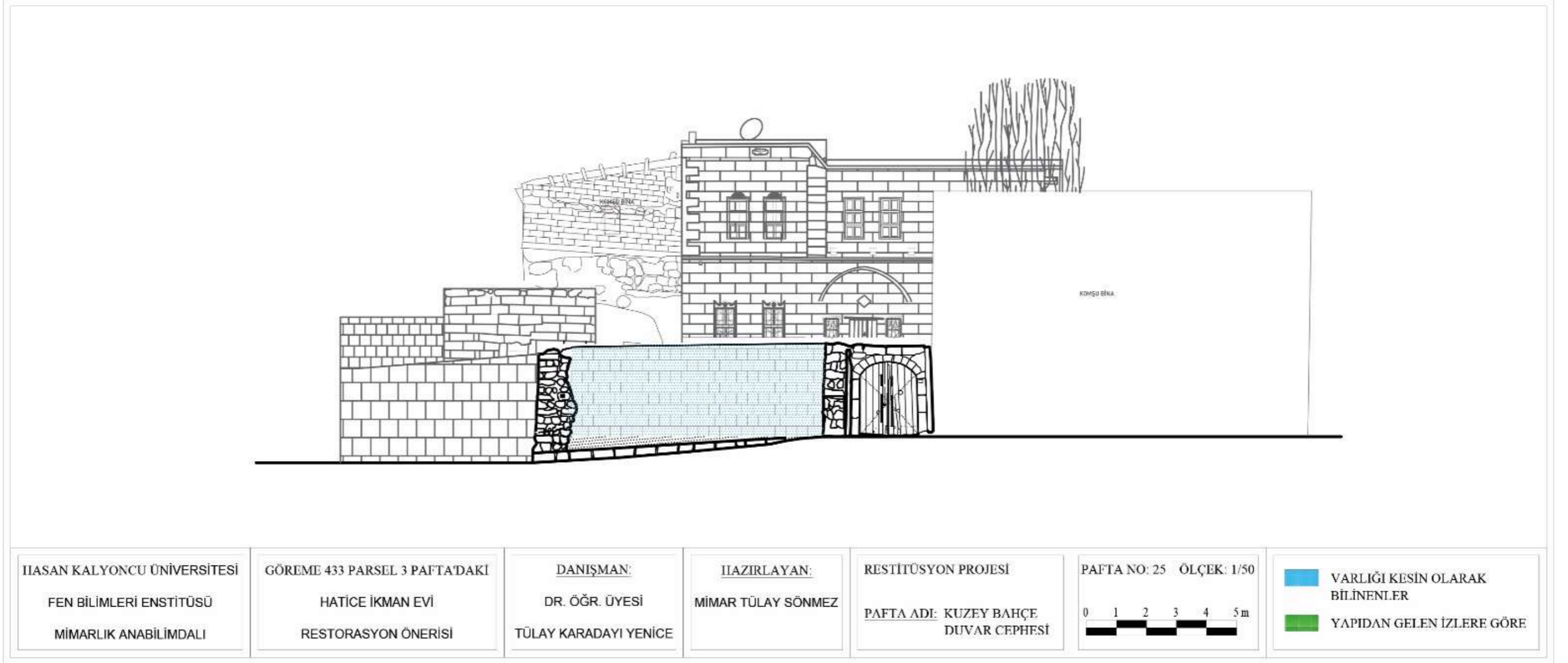
DANIŞMAN:
DR. ÖĞR. ÜYESİ
TÜLAY KARADAYI YENİCE

HAZIRLAYAN:
MİMAR TÜLAY SÖNMEZ

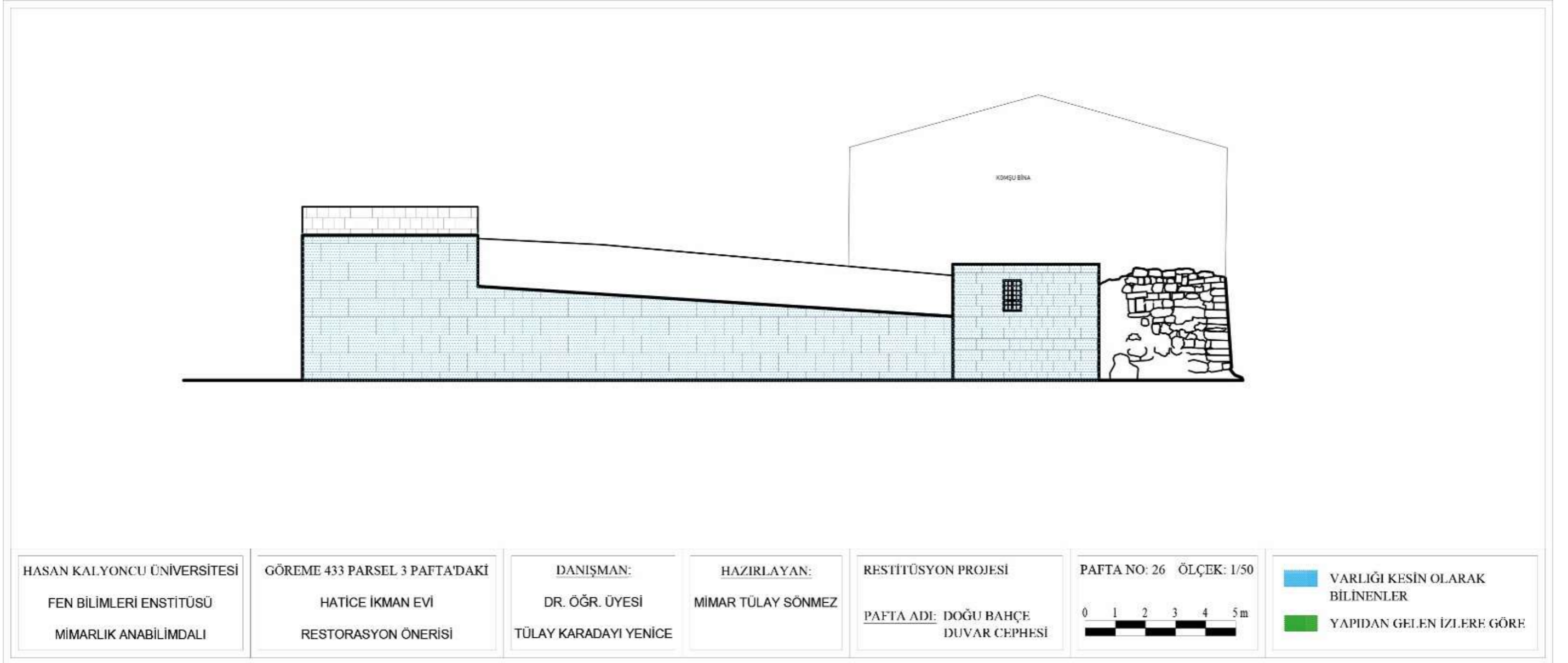
RESTİTÜSYON PROJESİ
PAFTA ADI: KUZEY CEPHESİ

PAFTA NO: 24 ÖLÇEK: 1/50
0 1 2 3 4 5 m

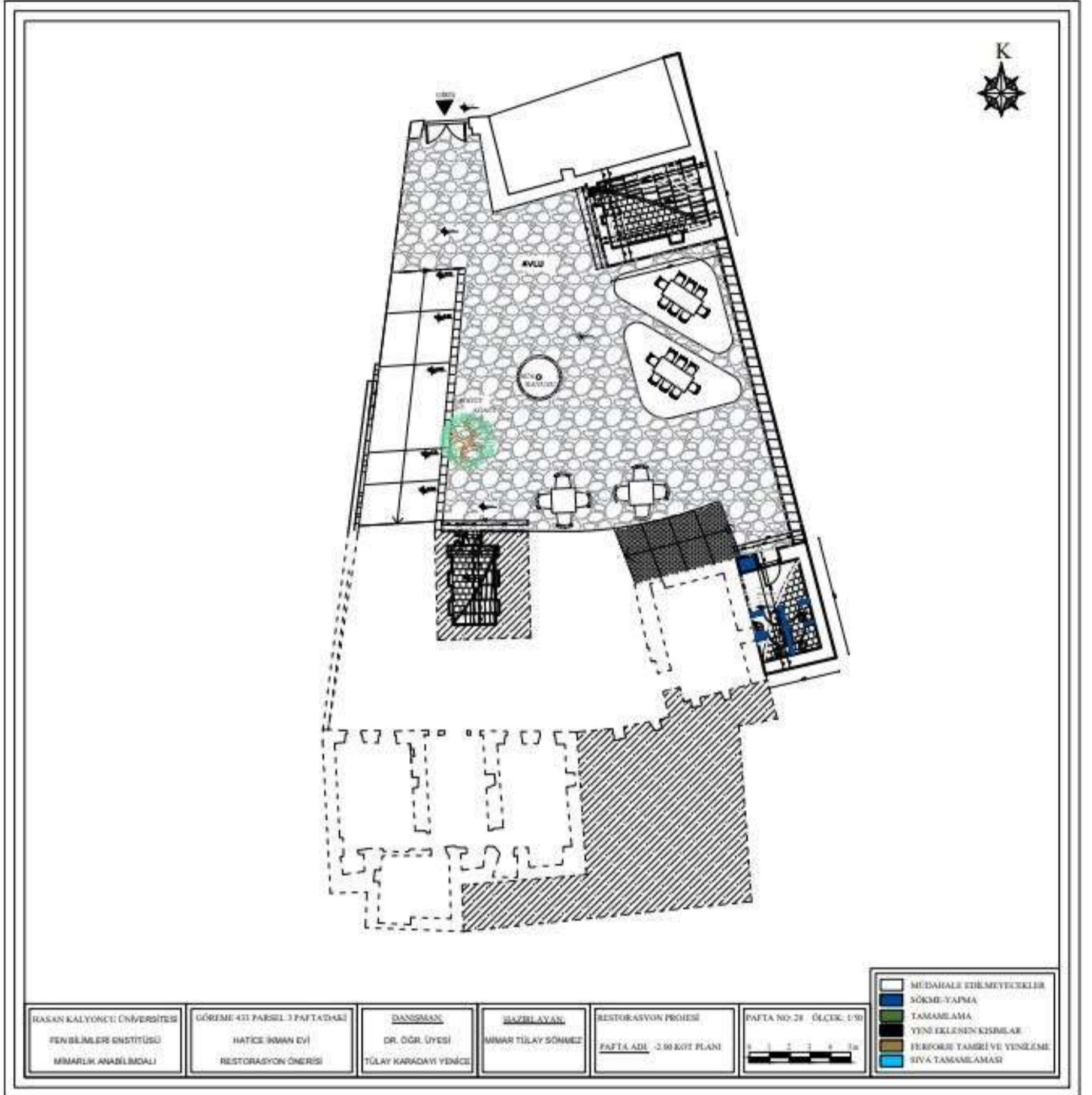
VARLIĞI KESİN OLARAK
BİLİNENLER
YAPIDAN GELEN İZLERE GÖRE

EK 29. Restitüsyon Projesi Doğu Bahçe Duvar Cephesi

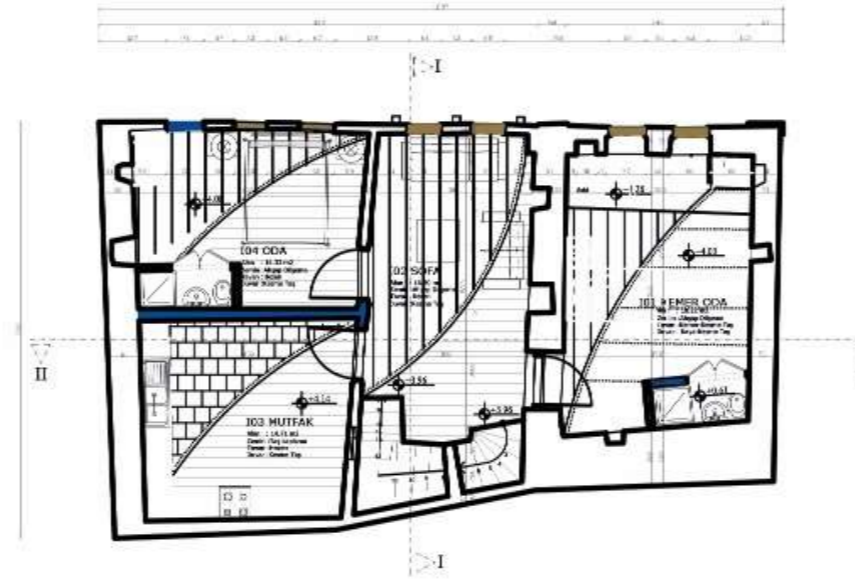

EK 31. Restorasyon Projesi -2.00 Kotlu Kat Planı

EK 33. Restorasyon Projesi +3.96 Kotlu Kat Planı

	MÜDAHALE EDİLMEMEYECLEKLER
	SÖKME-YAPMA
	TAMAMLAMA
	YENİ EKLENEN KISIMLAR
	FERFORJE TAMIRI VE YENİLEME
	SIVA TAMAMLAMASI

HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİMDALI

GÖREME 433 PARSEL 3 PAFTA'DAKİ
HATİCE İKMAN EVİ
RESTORASYON ÖNERİSİ

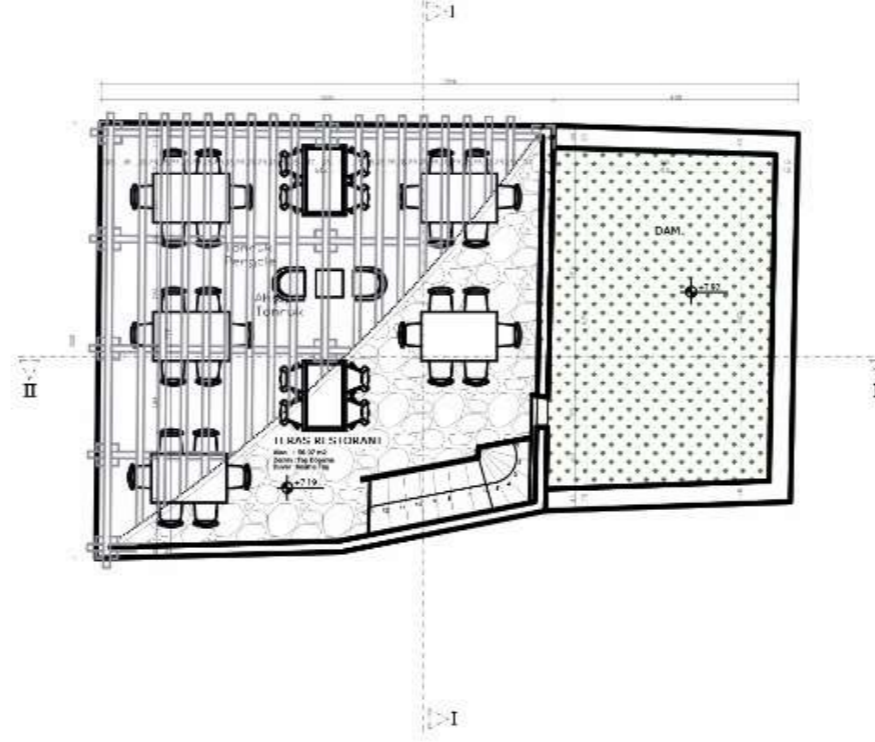
DANIŞMAN:
DR. ÖĞR. ÜYESİ
TÜLAY KARADAYI YENİCE

HAZIRLAYAN:
MİMAR TÜLAY SÖNMEZ

RESTORASYON PROJESİ
PAFTA ADI: +3.96 KOT PLANI

PAFTA NO: 30 ÖLÇEK: 1/50
0 1 2 3 4 5 m

EK 34. Restorasyon Projesi +7.19 Kotlu Kat Planı

	MÜDAHALE EDİLMEMEYECLEKLER
	SÖKME-YAPMA
	TAMAMLAMA
	YENİ EKLENEN KISIMLAR
	FERFORJE TAMİRİ VE YENİLEME
	SİVA TAMAMLAMASI

IIASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİMDALI

GÖREME 433 PARSEL 3 PAFTA'DAKİ
HATİCE İKMAN EVİ
RESTORASYON ÖNERİSİ

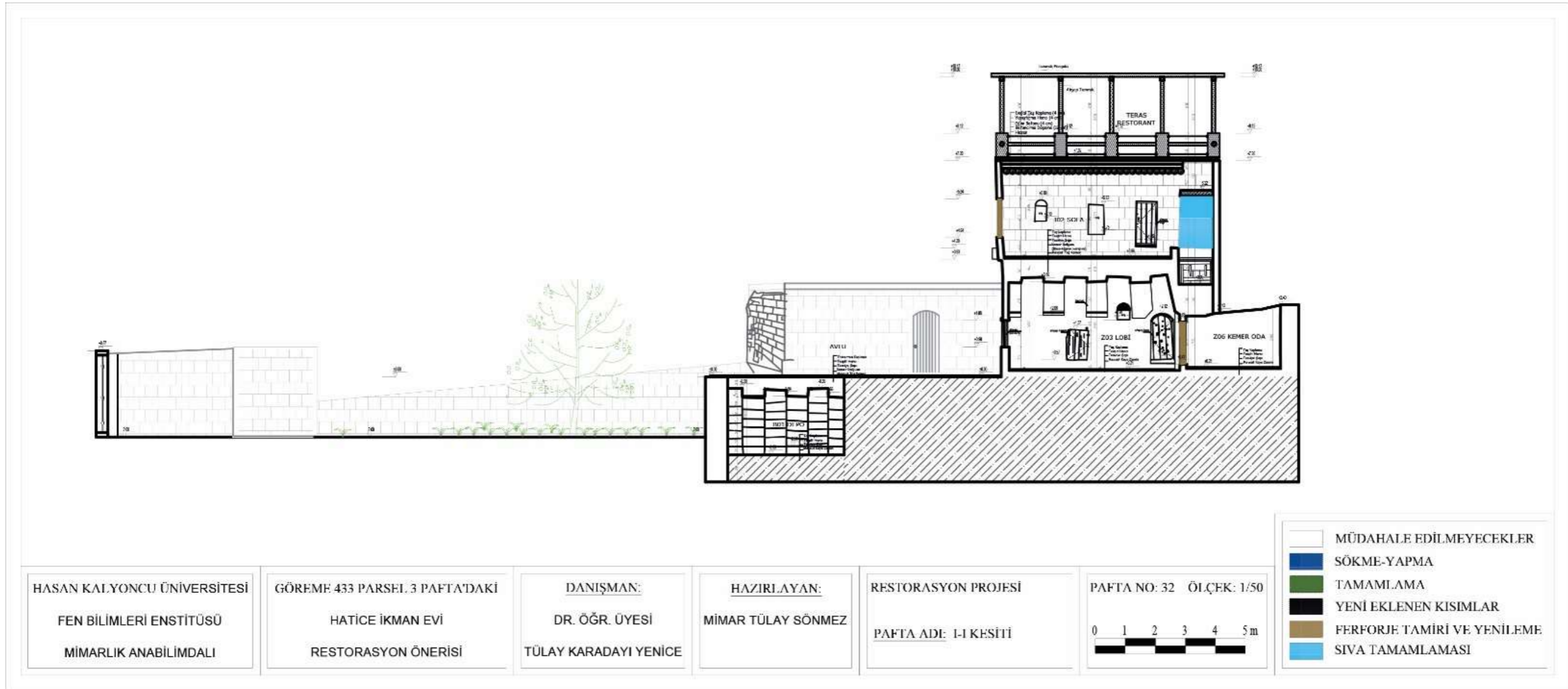
DANIŞMAN:
DR. ÖĞR. ÜYESİ
TÜLAY KARADAYI YENİCE

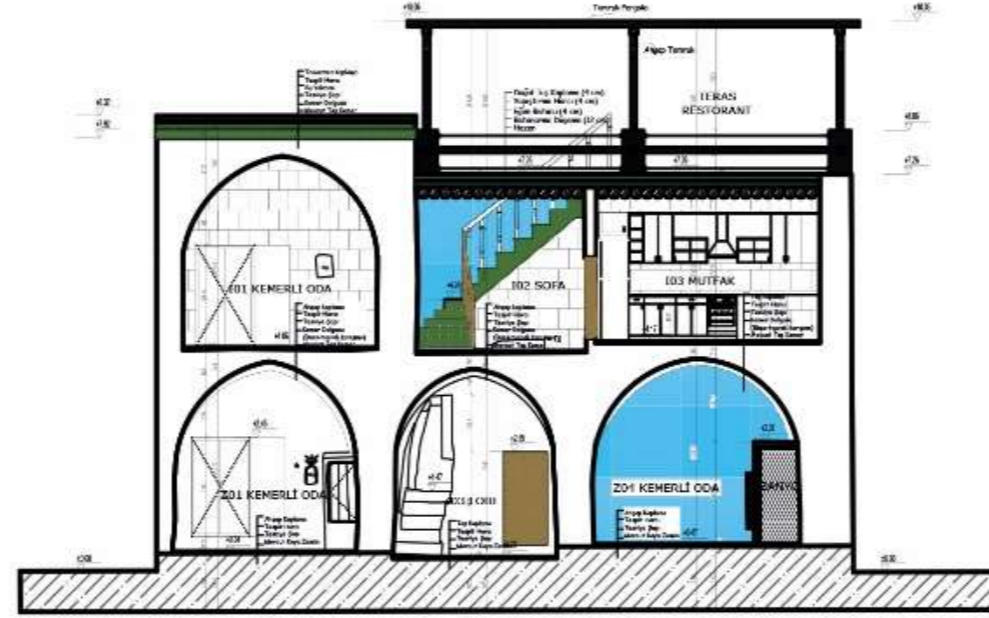
HAZIRLAYAN:
MİMAR TÜLAY SÖNMEZ

RESTORASYON PROJESİ
PAFTA ADI: +7.19 KOT PLANI

PAFTA NO: 31 ÖLÇEK: 1/50

EK 35. Restorasyon Projesi I-I Kesiti

- MÜDAHALE EDİLMEMEYELER
- SÖKME-YAPMA
- TAMAMLAMA
- YENİ EKLENEN KISIMLAR
- FERFORJE TAMİRİ VE YENİLEME
- SIVA TAMAMLAMASI

IIASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİMDALİ

GÖREME 433 PARSEL 3 PAFTA'DAKİ
HATİCE İKMAN EVİ
RESTORASYON ÖNERİSİ

DANIŞMAN:
DR. ÖĞR. ÜYESİ
TÜLAY KARADAYI YENİCE

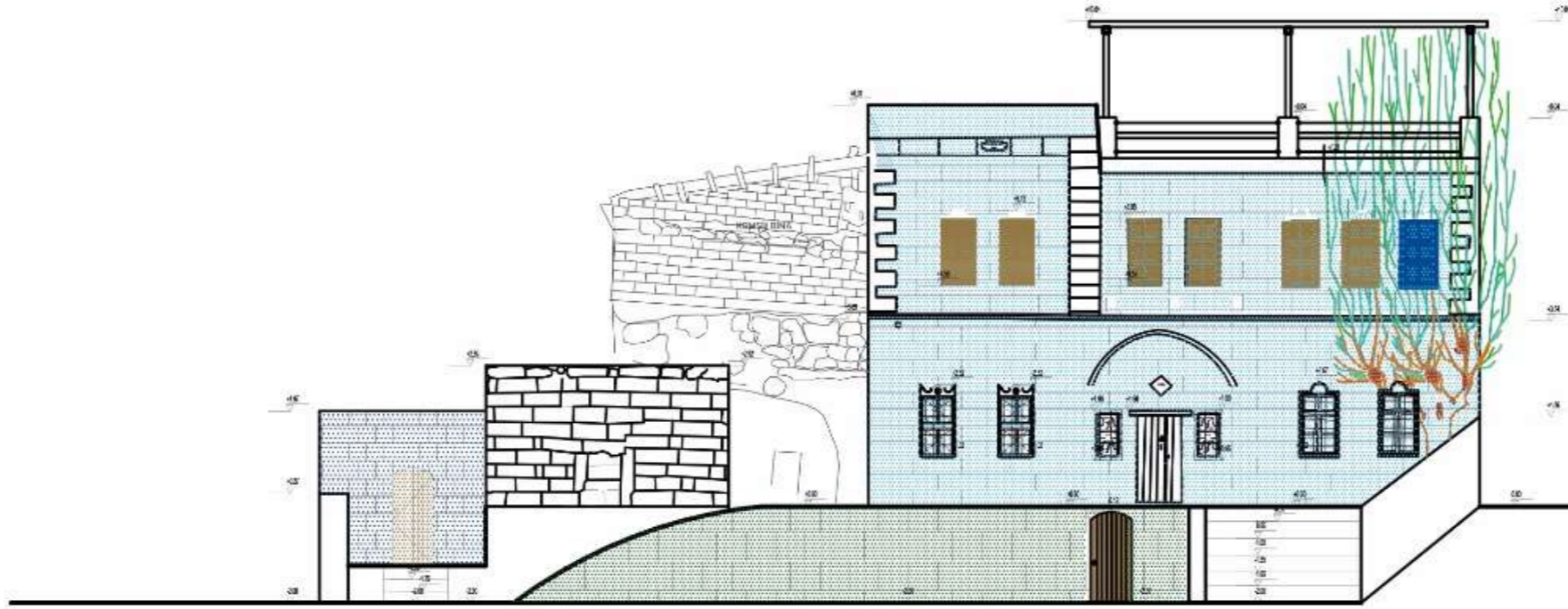
HAZIRLAYAN:
MİMAR TÜLAY SÖNMEZ

RESTORASYON PROJESİ
PAFTA ADI: II-II KESİTİ

PAFTA NO: 33 ÖLÇEK: 1/50

EK 37. Restorasyon Projesi Kuzey Cephesi

IIASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİMDALI

GÖREME 433 PARSEL 3 PAFTA'DAKİ
HATİCE İKMAN EVİ
RESTORASYON ÖNERİSİ

DANIŞMAN:
DR. ÖĞR. ÜYESİ
TÜLAY KARADAYI YENİCE

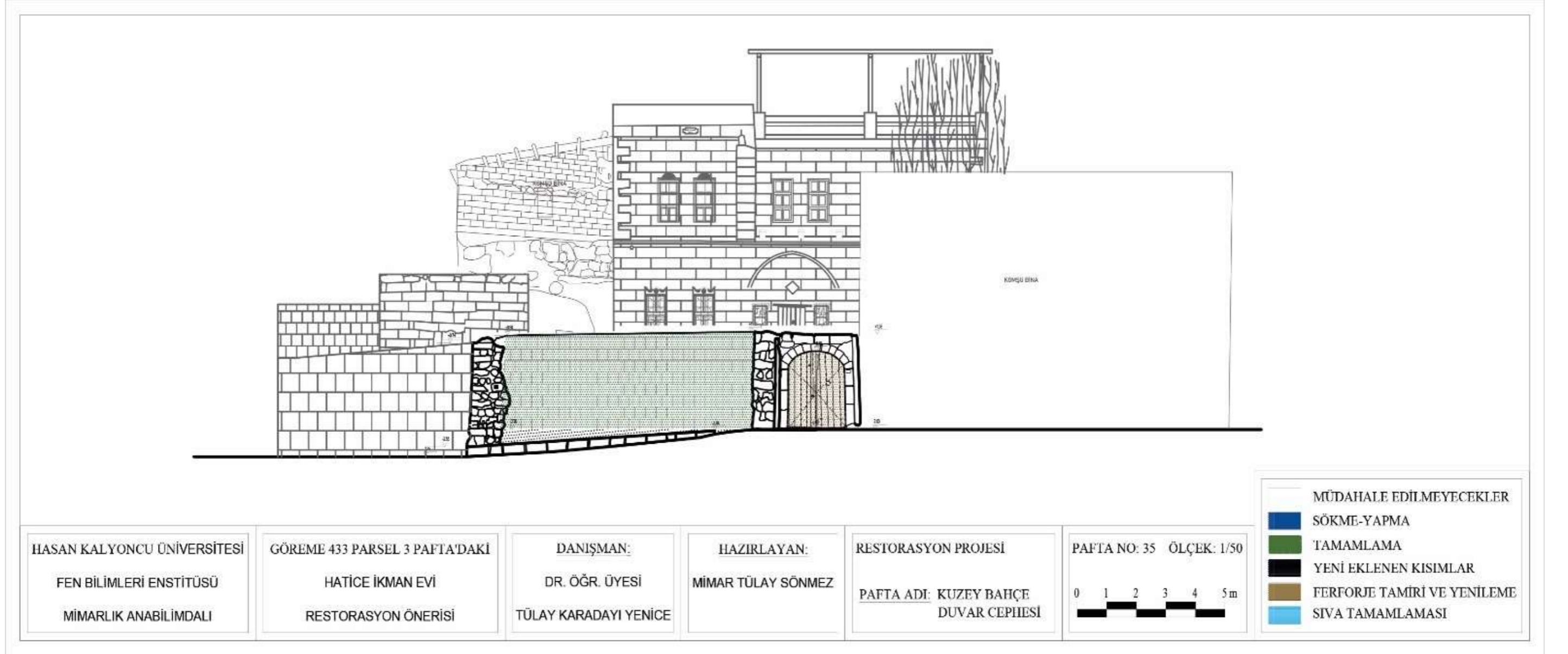
HAZIRLAYAN:
MİMAR TÜLAY SÖNMEZ

RESTORASYON PROJESİ
PAFTA ADI: KUZAY CEPHESİ

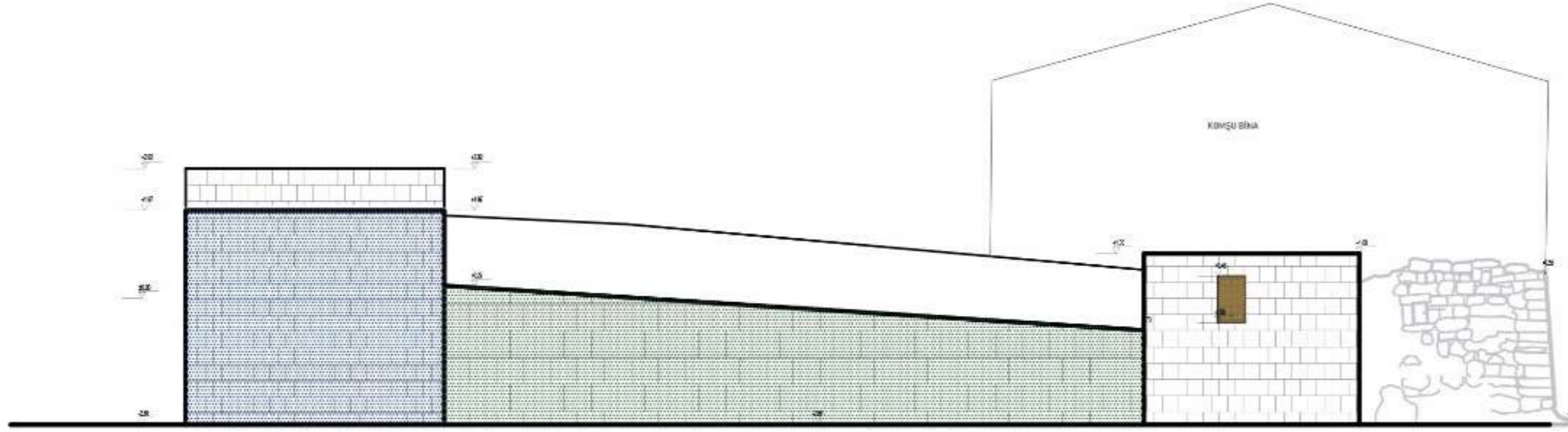
PAFTA NO: 34 ÖLÇEK: 1/50
0 1 2 3 4 5m

□	MÜDAHALE EDİLMEMEYECİKLER
■	SÖKME-YAPMA
■	TAMAMLAMA
■	YENİ EKLENEN KISIMLAR
■	FERFORJE TAMİRİ VE YENİLEME
■	SIVA TAMAMLAMASI

EK 38. Restorasyon Projesi Kuzey Bahçe Duvar Cephesi

EK 39. Restorasyon Projesi Doğu Bahçe Duvar Cephe

	MÜDAHALE EDİLMEMEYECİKLER
	SÖKME-YAPMA
	TAMAMLAMA
	YENİ EKLENEN KISIMLAR
	FERFORJE TAMİRİ VE YENİLEME
	SIVA TAMAMLAMASI

HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİMDALI

GÖREME 433 PARSEL 3 PAFTA'DAKİ
HATİCE İKMAN EVİ
RESTORASYON ÖNERİSİ

DANIŞMAN:
DR. ÖĞR. ÜYESİ
TÜLAY KARADAYI YENİCE

HAZIRLAYAN:
MİMAR TÜLAY SÖNMEZ

RESTORASYON PROJESİ
PAFTA ADI: DOĞU BAHÇE
DUVAR CEPHESİ

PAFTA NO: 36 ÖLÇEK: 1/50
0 1 2 3 4 5 m